Poštnina plačana v gotovini

Leto IX, št. 166

Ljubljana, sreda 18. jul.ja 1928

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2056.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2495

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.187 Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 17. julija.

Bili so časi, ko so celo v Sloveniji nekateri prosvitljeni ljudje dejali: «Ni klerikalizma.» «Boriti se proti klerikalizmu je preživeto reakcijonarstvo.» Bili so to časi, ko je SLS kot opozicijonalna stranka varala javnost na vse strani ter z demagogijo ustrezala vsem od najskrajneše levice do najzmernejše desnice.

Zaman smo takrat dokazovali, da se pravo nrav klerikalizma vidi šele tedaj, ko dobi moč v roke. Nič ni zaleglo, če smo ponovno opozarjali, kaj vse je pri nas uganjal klerikalizem pred in med vojno, da so bili njegove žrtve vsi največji slovenski pesniki in pisatelji ter poleg svobodoumnih in nacijonalnih javnih delavcev tudi nešteti zasebniki vseh stanov, kmetov, delavcev, obrtnikov, trgovcev, ako niso brezpogojno klonili pred klerikalno nasilno komando. Zaman smo neštetokrat povdarjali, da smo z ustanovitvijo Jugoslavije Slovenci sicer dobili državno svobodo, ne pa notranje svobode naroda, dokler bo nad njimi vihtel svoj bič klerikalizem. Zlasti mlajši ljudje, ki po izbruhu svetovne vojne skoraj deset let niso imeli prilike, na svoji koži spoznavati klerikalizem, niso mogli razumeti potrebe in nujnosti protiklerikalne fronte v Sloveniji.

Danes je situacija povsem druga. Klerikalizem se je sam razkrinkal in sam pokazal kakšni so njegovi pravi cilji in kakšne so njegove metode. Čim je doktor Korošec z blejskim paktom in v zvezi z velesrbskim hegemonističnim režimom g. Vukičevića prišel do vladne moči, so klerikalci vrgli v ropotarnico vsa načela o moderni demokraciji, vse principe o slovenstvu, vse dogme človekoljubne krščanske morale. Pod nobenim ministrom v Jugoslaviji ni bilo prelite toliko človeške krvi kot pod pendrekom ministra dr. Korošca. Menda še nikjer drugod na svetu, razen v Italiji, ni bil organiziran iz srede vladne večine umor opozicijonalnih poslancev. A še v Italiji niso Matteottija umorili v parlamentu, kakor je to storil s poslanci KDK član parlamentarne večine Puniša Račić v Beogradu. In tudi se ni dogodilo v Italiji, da bi bil minister policije v parlamentu in zunaj njega izrecno opozorjen, da se pripravlja umor, kakor je bil opozorjen g. dr. Korošec, ko je iz dispozicijskega fonda krmljeno «Jedinstvo» proglašalo potrebo umora, a dr. Korošec ni niti kot minister niti kot katoliški duhovnik storil ničesar...

Danes, ko se je klerikalizem vrnil iz nasilniške in koruptne družbe iz Beograda, pa meni, da je prišel čas, ko lahko tudi pri nas začne z ideologijo cinikov nasilnega in krvavega režima. Zadnji teden je sleherni Slovenec, ki nima čisto omreženih oči, lahko uvidel, česar vse je sposobna SLS. Kdor ne hodi po svetu zavezanih oči, si lahko misli, kam bi prišli Slovenci in kam Slovenija, ako bi SLS kdaj dobila absolutno moč v svoje roke. To bi postale še vse hujše razmere, kakor v Makedoniji! Kakšen bi bil konec te uboge Slovenije?

Prav je, da se je klerikalizem še pravočasno razkrinkal, prav je, da je dokazal, da ni sposoben vršiti naloge, ki gredo SLS kot večinski stranki med Slovenci. Zelo se moti odločujoča klika v vodstvu SLS, ako meni, da bo Slovenijo terorizirala po receptu Puniše Račića! **Ne damo si oropati državljanskih pravic in državljanske svobode si ne bomo pustili nasilno vzeti!**

Bes in jeza SLS zadnjih dni dokazujeta potrebo, da se pripravimo še na hujše čase. Klerikalizem je zavrgel evropski način političnega boja in se je očividno odločil za Mussolinijev ali kak drug sistem. S tem treba računati in se pripraviti za vse slučaje, da ne bodo klerikalna drevesa zrastla do neba.

Milivoje Mitrinović †

Beograd, 17. julija. p. Danes je umrl v bolnici v Londonu mladi in nadebudni novinar Milivoje Mitrinović, urednik beograjske «Reči», brat glavnega urednika tega lista. Mitrinović se je mudil v Londonu, kjer se je pripravljal na doktorski izpit iz žurnalistike. Bil je eden najsposobnejših mlajših novinarjev v Beogradu. Tako pri svojih kolegih kakor pri prijateljih in znancih je bil zaradi svoje koncilijantnosti, zlasti zaradi svojega zdravega humorja zelo priljubljen. Novinarska bolezen — tuberkuloza — ga je sedaj povsem nepričakovano položila v prezgodnji grob. Njegovo truplo bo prepeljano v Beograd.

Demisija šibeniškega župana

Šibenik, 17. julija č. Podžupan in bivši župan dr. Kožul je podal ostavko na svoje mesto. Izvoljen je bil na listi HSS. Njegova ostavka je v zvezi s formacijo nove občinske uprave v Šibeniku, ki bi jo tvorilo 35 članov KDK in disidentov HSS.

Predsednik Masaryk v Karlovih Varih

Praga, 17. julija h. Predsednik Masaryk bo ostal v Karlovih Varih dva tedna, nakar bo za nekoliko dni odpotoval v Topolčane na Slovaškem.

Na kaj čaka general Hadžić

Popoln zastoj v sestavljanju vlade

Ponovna ofenziva hegemonistov. – Popolna neizvestnost v vseh krogih. – Kaj bosta povedala poslanika Gjurić in Rakić

Beograd, 17. julija, p. V razvoju politične situacije, odnosno vladne krize je zavladal danes popoln zastoj. Situacija stoji v znaku čakanja na prihod londonskega in rimskega poslanika, kojih stališče bo po zatrjevanju iz krogov bivše vladne koalicije merodajno za nadaljni razplet vladne krize. Hegemonisti, zlasti pa demokrati so koncentrirali vso svojo akcijo na to, da preprečijo sestavo nevtralne **volilne** vlade ter se pri tem sklicujejo predvsem na to, da zahteva Italija ratifikacijo nettunskih konvencij ter da insistira na tem tudi Anglija, zaradi česar da je sklicanje Narodne skupščine nujno potrebno. KDK slej ko prej vztraja pri svojem znanem stališču, da bi pomenilo nadaljno delo z Narodno skupščino, v kateri je bila prelita kri, provokacijo prečanov in da bi bilo tako igranje z interesi države skrajno nevarno.

Mandatar krone general Hadžić je v glavnem zaključil svoje konzultacije z ministrskimi kandidati iz prečanskih pokrajin. Vsi prečanski kandidati, s katerimi je prišel doslej v stike, so se izjavili proti vstopu v njegovo vlado, če bi ta vlada nadaljevala delo z Narodno skupščino. Vsi so vezali svoj vstop v nevtralno vlado na pogoj, da mora imeti volilni značaj, ne glede na to, kdaj bi bile volitve razpisane. Tekom današnjega dne general Hadžić ni imel nobenih sestankov. Dopoldne je bil v daljši avdijenci na dvoru, pred njim pa je bil sprejet v avdijenco tudi dr. Štampar.

Popoldne se je vršila na stanovanju dr. Štamparja daljša konferenca prečanskih ministrskih kandidatov, na kateri so razpravljali o situaciji. Po tem sestanku je bil sprejet v avdijenco dr. Jovan Račić iz Splita. Odhajajoč z dvora je novinarjem izjavil, da je dal svoj pristanek na vstop v Hadžićevo nevtralno vlado, če ne bo sodelovala z Narodno skupščino, ker bi tako sodelovanje ne odgovarjalo razpoloženju prečanskih krajev, ki bi jih zastopal v vladi.

V radikalskih in demokratskih krogih se še vedno nadejajo, da bo kombinacija z generalom Hadžićem propadla. Današnji jutranji listi so že vedeli povedati, da je zlasti zaradi nujnosti sprejema nettunskih konvencij njegova vlada nemogoča. Večerna «Pravda» pa je že zopet mnogo bolj pesimistična in naglaša, da so se izgledi za Hadžićevo nevtralno vlado zelo izboljšali ter da je treba računati s tem, da bo kriza rešena v smislu zahtev KDK. Zadnje nade stavijo sedaj še na rimskega poslanika Rakića, ki je intimen prijatelj dr. Marinkovića. Demokrati upajo, da bo on v smislu teze hegemonistov zagovarjal takojšnjo ratifikacijo nettunskih konvencij, kar bi onemogočilo sestavo nevtralne volilne vlade.

Ugledni voditelj KDK je nocoj tozadevno izjavil vašemu dopisniku:

«Reševanje vladne krize napreduje zelo počasi. Radikali in zlasti demokrati si na vse načine prizadevajo, da bi preprečili sestavo nevtralne vlade ter delajo na to, da bi bodoča vlada nadaljevala delo z Narodno skupščino, četudi za ceno najhujše borbe proti Hrvatom in prečanom sploh. Hegemonisti so sedaj celo za amputacijo in za najostrejšo borbo s Hrvati, samo da bi lahko še nadalje ostali na vladi in da bi imeli pri volitvah zopet oblast v svojih rokah. Njihov glavni argument je tada je potrebna ratifikacija nettunskih konvencij. Sedaj se čaka na prihod rimskega poslanika Rakića. Demokrati upajo, da se bo poslanik Rakić, ki je intimen prijatelj dr. Marinkovića, izjavil za njihovo tezo. To stališče demokratov je tembolj nerazumljivo, ker je **dr. Marinković sam še pred krvavimi dogodki v Narodni skupščini izjavil, da nihče ne zahteva ratifikacije konvencij in da jih forsira on sam iz lastnega nagiba.** Na drugi strani pa čakajo na prihod londonskega poslanika Gjurića. Če bo g. Gjurić vstopil v vlado, potem je to čakanje razumljivo in opravičljivo. Če pa čakajo nanj samo zato, da se izjavi glede nettunskih konvencij, in da bi on odločil, ali naj ima bodoča vlada značaj delovne ali pa volilne vlade, potem pač to čakanje nima nobenega smisla. Če Italija ne zahteva ratifikacijo nettunskih konvencij — in tega ne zahteva, najmanj pa v odsotnosti Hrvatov iz Narodne skupščine —, kako bi jih mogla zahtevati Anglija, ki pač ne more biti bolj italijanska kakor so Italijani sami. Anglija bi s takim postopanjem izzvala nerazpoloženje proti sebi pri nas, a tega pametni angleški diplomatje gotovo ne bodo storili. Če bi se kakorkoli poskušalo delati z okrvavljeno Narodno skupščino, v kateri je bila prelita hrvatska kri, potem bi to odnošaje s Hrvati tako poslabšalo, da bi pod sedanjo generacijo tega ne bilo več mogoče popraviti.»

Poslanik Gjurić na potu v Beograd

London, 17. julija p. Današnji listi poročajo: **Jugoslovenski poslanik g. Gjorgje Gjurić je sinoči odpotoval v Beograd. Njegov poziv je v zvezi s sestavo nove jugoslovenske vlade, v kateri bi imel poslanik Gjurić igrati eno najvažnejših vlog.**

Dr. Tartaglia pozvan v Beograd

Split, 17. julija p. Danes zjutraj je odpotoval v Beograd na poziv mandatarja krone bivši splitski župan in znani nacijonalni delavec dr. Ivo Tartaglia. Kakor se zatrjuje, prihaja dr. Tartaglia v poštev za sestavo nevtralne vlade, v kateri bi zastopal predvsem interese Dalmacije.

Avdijence predestiniranih ministrov

Beograd, 17. julija i. Danes mandatar krone general Hadžić ni razvijal večje aktivnosti, ker je na eni strani pričakoval prihoda londonskega in rimskega poslanika, na drugi strani pa je vprašanje, ali naj bo nevtralni kabinet obenem volilni, stopilo v odločilni stadij v obliki neposrednega konzultiranja kandidatov, ki prihajajo v poštev za nevtralno vlado, na dvoru. Dopoldne je bil sprejet v avdijenci dr. Račić iz Splita, popoldne ob 6. pa dr. Štampar. O njuni avdijenci se doznava, da se je samo obravnavalo vprašanje, ali more delavna vlada sploh biti nevtralna in ali so že dani pogoji za razpis volitev vsaj po preteku par tednov. Po soglasnih informacijah so se vsi doslej zaslišani kandidati s Slovencem dr. Pitamicem vred **izjavili, da bi jim bilo popolnoma nemogoče sodelovati v režimu, ki bi moral sklicati Narodno skupščino, ker bi s tem avtomatično izgubili svoj nevtralni značaj.** Vsled tega so se kljub neprestanim intrigam vladnih strank in naporov zlasti dr. Marinkovića, da z zunanjepolitičnimi impresijami pokvarijo nevtralno vlado, danes šanse nevtralne volilne vlade konsolidirale.

Atentator Momčilov umrl

Beograd, 17. julija. p. Kakor smo že poročali, se je stanje atentatorja Ivana Momčilova snoči nenadoma poslabšalo Dočim se je včeraj počutil dobro in je bil ves dan pri zavesti, se je zvečer pojavila visoka vročina, nakar je takoj izgubil zavest. Okrog polnoči se je za hip zopet zavedel, vendar pa ni spregovoril niti besedice. **Kmalu nato je nastopila agonija in ob 4. zjutraj je izdihnil, ne da bi prišel k zavesti.** Njegovo truplo je bilo prepeljano v prosekturo, kjer je bila popoldne izvršena obdukcija.

Resnica prihaja na dan

Beograd, 17. julija, i. Današnji beograjski listi že priznavajo, da je atentator Ivan Momčilov bival že tri leta v naši državi, zadnje tri mesece pa v Beogradu. S tem stopa beograjsko časopisje čim dalje bolj iz svoje rezerve ter je pričakovati, da bo prihodnje dni že priznalo resnico, da je bil atentator tudi v službi naše policije, kar pomeni, da je atentat od 13. julija strašna blamaža za sedanji režim.

Odmev beograjskega atentata v Sofiji

Sofija, 17. julija. g. V tukajšnjih diplomatskih krogih je izjava Žike Lazića, po kateri je makedonska revolucijonarna organizacija pripravila atentat nanj, povzročila veliko nejevoljo. Tukaj se trdi, da je inicijator akcije Milčinov, ki je, kakor znano, pobegnil, v Sofiji zelo dobro znan kot pristaš Stambolijskega. Milčinov je po umoru Stambolijskega zapustil Bolgarijo ter je takoj stopil v službo beograjske policije. Milčinom nima ničesar skupnega z makedonsko revolucijonarno organizacijo, temveč je njen sovražnik, kakor vsi bolgarski emigranti

Policija g. Korošca...

Dubrovnik, 17. julija. n. Danes je tukajšnja policija obsodila po Bachovem patentu nekatere manifestante, ki so povodom komemoracije za pokojnima Pavlom Radićem in dr. Gjurom Basaričkom napadli šefa policije v Dubrovniku, ker se ni odkril ob petju hrvatske himne. Zaradi tega je policija obsodila nekega pravnika, nekega obrtnika in tri zasebne uradnike na mesec dni zapora.

Noben Hrvat ne more v delovno vlado!

Zanimive izjave ministrskega kandidata dr. Pliverića o misiji generala Hadžića in njegovih dosedanjih razgovorih

Zagreb, 17. julija n. Danes se je vrnil iz Beograda dr. Pliverić, namestnik ravnatelja Prve Hrvatske štedionice, s katerim je imel kakor znano mandatar krone general Hadžić več konferenc v Beogradu. G. Pliverić je izjavil vašemu dopisniku: **»Moji razgovori z generalom g. Hadžićem in bržkone tudi razgovori ostalih Hrvatov so bili le splošnega značaja.** Gosp. Hadžić je hotel najprej proučiti vprašanje, ali bi se sploh mogli najti po svojem imenu in položaju ugledni Hrvati, ki bi bili pripravljeni vstopiti v vlado, ki bi delala s sedanjo Narodno skupščino ter bi ne bili pristaši političnih strank, temveč strogo nevtralne osebe s potrebnim ugledom med Hrvati. Kot osebe, ki se jemljejo resno v poštev kot kandidati za nevtralno vlado, se omenjajo **dr. Štampar, ravnatelj Jugoslovenske banke dr. Edo Marković, dr. Račić iz Dalmacije, direktor sarajevske železniške direkcije inž. Schneller iz Bosne in Jaz.** Iz dosedanjih razgovorov s temi predstavniki Hrvatov je mogel general g. Hadžić razvideti, **da ni in da ne more biti govora o delovni vladi s sedanjo Narodno skupščino. Takega uglednega Hrvata ni, ki bi danes na to pristal.** Ko me je general g. Hadžić vprašal, ali bi bil pripravljen sodelovati v nevtralni vladi, sem mu odgovoril in smatram, da so mu odgovorili tudi ostali Hrvati, da bi ta nevtralna vlada mogla biti samo volilna vlada. Svoje posle bi imela vršiti kakih pet mesecev, dokler ne bi bile izvedene volitve v Narodno skupščino«.

Na vprašanje, koliko bi bilo Hrvatov v tej nevtralni vladi je odgovoril g. Pliverić: »Mislim, da bi jih bilo pet ali šest, morebiti tudi 7, v ostalem pa se o tem še ni govorilo. Istotako ne smatram vprašanja, kdo naj bi bil notranji minister, za odločilno ker bi v tej nevtralni vladi ne bilo samovolje kakega posameznega človeka, niti bi notranji minister mogel postopati preko sklepov celotne vlade. V ostalem sem že povdarjal, da bi nihče izmed nas ne mogel pristati na vstop v nevtralno vlado, dokler ne bomo točno vedeli, katere osebe bi imele biti v njej. Šele ko se bo to vedelo, bi se vse te osebe sestale in ako bi se izkazala popolna enodušnost v naziranjih, bi šele mogli dati svoj pristanek. Izmed Srbijancev so se doslej omenjala imena dveh ali treh beograjskih profesorjev, kakor pa sem vam že rekel, izgleda že v naprej, **da je prva faza dela generala g. Hadžića izključno posvečena proučevanju stališča Hrvatov.** Moje mnenje je, da se bo prav na tem zlomila zahteva četvorne koalicije, ki bi pristala na nevtralno vlado s sedanjo Narodno skupščino, **ker se ne bo našel noben pomembnejši Hrvat, ki bi hotel vstopiti v tako vlado. Smatram tudi za izključeno, da bi mogli v nevtralno vlado stopiti kot ministri nekateri načelniki ministrstev, ker so ti načelniki večinoma strankarsko angažirani. Ne morem tudi reči, ali bo general g. Hadžić predsednik te nvtralne vlade. Ve se samo to, da je mandat g. Hadžića informativnega značaja in da ima pooblastilo sondirati teren za nevtralno vlado, pa tudi za volilno vlado.** Ali bo on sam na čelu te vlade ali pa bo predlagal kako drugo osebo, tega ne vem«.

Oster odgovor hegemonističnim klevetnikom.

Smešne policajradikalske nezaupnice Svetozarju Pribićeviću. – Za kaj so se borili in umirali nacijonalisti v prečanskih krajih

Beograd, 17. julija r. Danes popoldne je sprejel Svetozar Pribićević novinarje in jim podal naslednjo izjavo:

»Javnost ima te dni priliko, da opazuje kurijozen primer, kako organizacije neke stranke, in sicer organizacije, ki jih je ustvarila policija, sklepajo izjave, da nimajo zaupanja v šefa **druge** stranke. Radikalne organizacije, znane pod imenom organizacij policajradikalov, izjavljajo ne potom svojega glavnega glasila »Samouprave«, v katero očividno nimajo zaupanja, temveč potom »Politike«, da so proti meni in moji politiki. Ne vem, ali je kdo v tej državi, ki bi tudi brez teh izjav mislil, da imajo organizacije policajradikalov zaupanje v mene! Mislim, da je tudi brez plebiscita »Politike« jasno ne samo, da te organizacije nimajo zaupanja v mene, temveč še več, t. j. da me mrzijo bržkone. Zato je bil ta »plebiscit« povsem odveč. Nisem jaz zahteval zaupanja teh organizacij, niti mi je to zaupanje potrebno. Da bi se ta akcija kronala, bi bilo potrebno, da se tudi g. Velja Vukičević skupno s svojim štabom izjavi, da nima zaupanja v mene in da to objavi v »Politiki«.

Povodom teh izjav moram predvsem reči, da ti Srbi radikali, ki izdajajo take izjave, niso nikaki Srbi. **Sam glavni odbor radikalne stranke je v svojem znanem memorandu obeležil politiko šefov teh radikalov kot politiko izdajstva srbskih interesov.** G. Boža Maksimović je napisal javno v »Vremenu«, da je politika g. Velje Vukičevića v Vojvodini izdajniška. Ako je izdajniška v Vojvodini, potem ne more biti rodoljubna v drugih delih države. Ako imajo tako mnenje o tem Srbstvu radikali, ki so člani glavnega odbora in bivši ministri, s kakšnim prezirom morem šele jaz preiti preko teh izjav, naročenih potom policije. Tudi Srbi pašićevci mi poročajo, da sodeluje policija pri ustvarjanju teh izjav, preko katerih prehajam s preziranjem, ker bi se sramoval, ako bi imeli policajradikali zaupanje vame. Izjavljam se o vsem tem samo zaradi one javnosti, ki ji še ni jasen izvor in cilj te kampanje in ki jo je treba enkrat točno obvestiti.«

»V neki izjavi, ki je tiskana v »Politiki« pod naslovom »Resolucija radikalov v Plaški« — to pokrajino zastopa v Narodni skupščini, na žalost, vseh radikalov in na srečo našega naroda moj prijatelj Sava Kosanović — se pravi, kako se ti radikali dobro spominjajo mojega pisarja v »Srbobranu« (pred vojno), da je za vse Srbe merodajen Beograd. Res je, da sem imel pogum v časih, ko je bila habsburška monarhija na vrhuncu svoje moči, pisati tako na naslov Dunaja in Budimpešte. Ta moja izjava je značila, da je v **Beogradu in ne na Dunaju ali v Budimpešti** središče naše narodne politike.«

»Po pa ni pomenilo, da bomo, ko se ujedinimo, pristali na to, da vrše srbijanske stranke hegemonijo nad nami, **da prevzamejo vso oblast v državi v svoje roke in da potiskajo tudi Srbe iz prečanskih krajev z vseh javnih mest ter odvzemajo hrano njim, ki so se borili za narodno edinstvo in državno ujedinjenje; da vsa važnejša mesta v državi zasedajo partizani iz Srbije; da prečanske kraje poplavljajo s carinskimi in davčnimi uradniki ter sreskimi poglavarji iz Srbije in da v zadnjem času postavljajo svoje ljudi tudi za vladike v Bosni, kakor da bi ne bilo Srbov Bosancev, dostojnih za ta poklic.«**

»Hotel sem iskreno edinstvo in doprinesel sem mnogo žrtev zanj. Toda to edinstvo sem vedno razumel kot **enakost in ravnopravnost vseh in ne tako, da bi srbijanske stranke gospodarile, drugi Srbi pa robotali.** Danes stoji stvar tako, da so **Srbi prečani dobri srbijanskim strankam, ako jim služijo kot agentje, izdajalci pa so, ako pokažejo nekoliko samostojnosti in ako mislijo s svojo glavo in vodijo svojo politiko. Takih odnošajev nočemo.** Srbov v krajih preko Save, Donave in Drine je 2 milijona. Današnji politični činitelji v Beogradu se jako varajo, ako mislijo, da bodo ti Srbi orodje v njihovih rokah, da bodo pobirali zanje kostanj iz ognja in da se bodo borili za njihovo hegemonijo ter odrekli idealom enakosti in ravnopravnosti. Ne samo, da se tem idealom ne bodo odrekli, temveč bodo za njihovo uresničenje stopili v najostrejšo borbo kot element, ki je navajen bojev in ki je svojo življensko sposobnost dokazal, ko je v stoletni borbi z močnimi, kulturno in civilizatorično razvitimi narodi ohranil svojo individualnost.«

»Nihče ne vodi kampanje proti Beogradu, temveč proti sedanji politiki v Beogradu, ki temelji na šovinistični ideologiji, koji je podlegel celo bivši socijalist g. Dragiša Lapčević, ko je napisal v včerajšnji »Politiki«, da je naša država samo enostavno nadaljevanje Srbije. S takim pojmovanjem se podkopavajo temelji države in v Beogradu se jim ni treba čuditi, ako je nastala velika kriza, kateri se še danes ne vidijo dimenzije in konec.«

Radić zopet dela

Zagreb, 17. julija. n. Zdravstveno stanje Stepana Radića je povsem ugodno. Danes je Radić že predsedoval seji zagrebškega oblastnega odbora v svoji vili.

Številne nesreče pri kopanju

Zagreb, 17. julija č. Sava izvrže vsak dan kake utopljence. Včeraj in danes so potegnili iz Save kar 5 trupel. Jutri dopoldne se bo vršila na mestnem magistratu anketa zastopnikov oblasti zaradi določitve ukrepov v svrho preprečenja nesreč pri kopanju, ki so bile zadnje dni zelo pogoste.

Obtožba proti mariborskemu oblastnemu odboru

Vsi opozicijonalni poslanci mariborske oblastne skupščine zahtevajo obtožbo proti oblastnemu odboru radi kršitve zakona

Maribor, 17. julija.

Na današnji seji mariborske oblastne skupščine je posl. dr. Odić v imenu celokupne opozicije vložil sledeči predlog:

Oblastni odbor mariborske oblasti je v svoji seji 10. julija 1928. sprejel sklep, s katerim je « v imenu slovenskega naroda» obsodil dnevnik «Jutro» zaradi politične karikature, objavljene iz strankarsko-političnih razlogov. Sklenil je dalje, da ne bo objavljal v «Jutru» nobenih razglasov več in da v nobenem oblastnem uradu ne sme biti naročeno «Jutro». Končno je s svojim sklepom prepovedal vsem nameščencem oblastne samouprave, da bi v uradne prostore dobivali ali prinašali «Jutro».

Ugotavljamo predvsem, da **si je oblastni odbor po krivici uzurpiral pravo, da govori v imenu vsega slovenskega naroda mariborske oblasti.** Konstatiramo dejstvo, da je pri oblastnih volitvah 23. januarja 1927. v celi mariborski oblasti od okroglo 175.000 volilcev **glasovalo za SLS in HPS skupno 48.807 volilcev, vštevši glasove Nemcev in radikalov v Mariboru in Celju ter drugod. Za SKS, HSS, SDS, socijaliste in druge neklerikalne skupine je padlo 42.636 glasov.** Ni pa sploh volilo okrog 80.000 volilcev. Že samo število vseh naprednih volilcev je skoro enako številu glasov SLS. Kako si more v očigled temu dejstvu oblastni odbor prisvajati pravico, da dela v imenu vsega prebivalstva mariborske oblasti strankarsko-politične sklepe in da se izigrava kot strankarska ekspozitura SLS ter posega s svojimi sklepi v strankarsko-politično borbo?

Ali so razglasi oblastnega odbora namenjeni samo volilcem SLS ali vsemu prebivalstvu? Ali je oblastni odbor plačan za svoje delo samo iz davščin pristašev SLS? Ali se razglasi oblastnega odbora objavljajo v listih samo na stroške pristašev SLS?

Oblastni odbor je s svojim sklepom eklatantno kršil zakon, ker nikjer v zakonu o oblastni in sreski samoupravi ni oslona za to, da bi smel oblastni odbor delati strankarsko-politične sklepe.

Glasom čl. 91. navedenega zakona ima oblastni odbor sklepati «o vseh stvareh občega značaja». **Politična borba proti dr. Korošcu, odnosno SLS, oziroma obramba dr. Korošca in SLS pa ni in ne bo nikdar občega značaja.**

Po čl. 93. istega zakona je oblastni odbor **«izvrševalni** organ oblastne samouprave». To samoupravo pa tvori blizu 700.000 prebivalcev in ne samo 48.000 volilcev SLS.

Tudi čl. 94 ne daje oblastnemu odboru pravice za strankarsko-politične sklepe, ampak le, da «izdaja navodila in razpise za uporabljanje oblastnih uredb».

Čl. 95 mu daje pravico, «da sklepa pravne posle, ki se tičejo oblasti ter zastopa oblast pred sodiščem in administrativnimi oblastmi».

Čl. 96. predpisuje, da oblastni odbor «predlaga skupščini poročilo o svojem delovanju in o delovanju vseh samoupravnih naprav».

Čl. 97. mu daje pravico, da «oddaja mnenje o vseh vprašanjih, ki mu jih pošilja vlada».

Nikjer ni nobenega člena v zakonu, ki bi dajal oblastnemu odboru pravico do strankarsko-političnih sklepov.

S sklepom, s katerim oblastni odbor prepoveduje oblastnim nameščencem naročevanje in nošenje «Jutra» v uradne prostore, je pa **oblastni odbor tudi zagrešil omejevanje osebne svobode.**

Iz vsega tega sledi, da je oblastni odbor prekoračil svoj delokrog in kršil zakon. Zaradi tega

predlagamo,

da stavi oblastna skupščina v smislu čl. 100 točka 2. Zakona o oblastni in sreski samoupravi oblastni odbor

pod obtožbo

zaradi kršitve zakona.

Maribor, dne 17. julija 1928.

Podpisi dr. Odića in vseh ostalih oblastnih poslancev HSS, SKS, SDS in socijalistov.

Zasedanje mariborske oblastne skupščine

Prva seja po večmesečnem odmoru. — Resolucija o umoru v Narodni skupščini. — Poročilo o delu oblastne samouprave.

Maribor, 17. julija

Danes se je po skoro štirimesečnem presledku zopet sestala mariborska oblastna skupščina. Že več dni sem so delovali nekateri odseki, ki so pripravljali osnutke raznih uredb, katere so bile danes poslancem predložene.

Ko je predsednik dr. Leskovar otvoril ob pol 11. sejo, je najprej poročal, da je klerikalni poslanec Neudauer iz Gornje Radgone odložil svoj mandat in da je na njegovo mesto prišel Anton Slavič. Nato je predsednik prečital resolucijo, s katero se

obsoja beograjski zločin.

K besedi se je oglasil imenom opozicije dr. Odič, ki je pred začetkom seje vložil za opozicijo sledeči nujni predlog:

»Oblastna skupščina mariborske oblasti obsoja težki zločin, ki se je dogodil dne 20. junija 1928. v Narodni skupščini, in globoko obžaluje mrtve in ranjene žrtve tega zločina. Dogodek nima primere v zgodovini parlamentarizma in je globoko razburil in razžalostil vse plasti našega naroda. Oskrunjen ni le naš parlament, ponižan je tudi ugled naše države v svetu. Želimo, da bi prelita kri vodila k ozdravljenju razmer, da bi izklesala pot pravici, pošteniu in enakopravnosti in da bi ne poglobila nasprotstev med Slovenci, Hrvati in Srbi, pač pa jih zapeljala na pot medsebojnega spoštovanja, ljubezni, bratstva in enakosti.«

Predsednik dr. Odiču ni hotel dati besede, čeprav mu jo je pred sejo zagotovil. Ker predsednik tudi poslancu Grčarju ne da besede, nastane v zbornici velik vihar. Predsednik obljubi, da bo dal besedo, ko bo po njegovem poročilo prišlo na vrsto čitanje nujnih predlogov. Nato da odglasovati svojo resolucijo, ki pa je skoro popolnoma enaka resoluciji opozicije, znamenje, da večina in njen predsednik prvotno sploh ista imela namena beograjski dogodek v oblastni skupščini omeniti.

Predsednik imenuje mesto odstopivšega Neudauerja za tajnika oblastne skupščine posl. Frana Pirnata, v vse skupščinske odseke pa poslanca Slaviča. Nato poda dr. Leskovar

predsedstveno poročilo o delovanju oblastnega odbora

izza zadnje seje oblastne skupščine dne 26. marca t. l. Pri izvajanju proračuna si prizadeva oblastni odbor, da se vsi v proračunu določeni krediti porabilo za določene namene. Oblastni odbor se trudi, da organizira centralni urad korakoma od spodaj navzgor.

Občinski oddelek je pregledal in odobril vse zaostale občinske proračune. Danes je od 740 občin le še troje občin izven Medjimurja in 13 občin v Medjimurju, katerih proračuni še niso odobreni. Oblastni odbor je izvršil večje število napovedanih in nenapovedanih revizij občinskega gospodarstva. Mnoge občine nimajo niti pregleda o premoženju, ne inventarja. Izdali se bodo novi predpisi glede sestave računskih zaključkov in proračunov. Velika ovira za nadzorstvo nad občinami je, da še nimamo enotnega občinskega zakona za vso oblast, ampak še vedno štiri različne. Oblastni odbor pripravlja uredbo, da se štajerski občinski zakon raztegne na vse občine v oblasti.

Zdravstveni oddelek Oblastnega odbora je po prevzemu bolnic in drugih zdravstvenih zavodov nadaljeval svoje delo na izpopolnjevanju teh zavodov. Finančno stanje bolnic je po prevzemu po oblastnem odboru že znatno boljše od lanskoletnega. Vendar pa v tekočem letu zavodi še ne bodo mogli zadostiti vsem potrebam Celjska bolnica dobi v doglednem času porodniški oddelek

Javne zgradbe se nadaljujejo. Cesta Lesično-Prevorje-St. Urban bo skoro dovršena, manjkata le še dva kilometra. Popravilo ceste Luče-Solčava bo dogotovljeno sredi avgusta. Zgradba ceste Stoprce-Črmožiše dobro napreduje, istotako zgradba nove ceste Belo-Stranje. Vrše se predpriprave za prevzem nekaterih okrajnih cest v oblastno upravo. Oblastni odbor je nakupil doslej dva kamnoloma, enega pri G. Bistrici in enega pri Rogatcu ter jih opremil z drobilci Oblastni odbor je sprejel v službo 15 oseb, ki bodo po absolviranju tozadevnega tečaja nastavljene kot cestni nadzorniki.

V Rogaški Slatini se je zgradilo več novih poslopij; mariborski oblastni dvorec je adaptiran, pripravlja se zgradba stanovanjske hiše v Mariboru.

Socijalno politični odsek posveča največjo pozornost mladini Te dni bo skupščini predložena uredba, ki predvideva sistematično delo na varstvu in zaščiti otrok in mladine.

Oblastna finančna uprava je skoro popolnoma organizirana Točno funkcijoniranje ovira samo še skupna oblastna kontrola v Ljubljani. Prosili smo za pridelitev računskega preglednika s sedežem v Mariboru, pa se nam ni ugodilo. Dotacije države oblastni samoupravi so že vse nakazane. Od proračunanih blizu 15 milijonov dinarjev lastnih dohodkov je bilo do konca junija vplačanih okroglo 5 milijonov ter obstoja upanje, da bodo dohodki dosegli proračunano vsoto. Pobiranje doklad na vino in žganje se je osredotočilo na tovarne in veletrgovine, katerim se je zaradi tega dalo nekatere ugodnosti, uspeh pobiranja pa je boljši, kakor bi bil sicer.

Predložene uredbe.

Poslancem so bili predloženi osnutki sledečih uredb: 1) o ustanovitvi skupnega izseljeniškega urada za ljubljansko in mariborsko oblast, 2) o vinič arskem redu, 3) o okrajnih cestnih odborih, 4) o kmetijsko-pospeševalni službi, 5) o samoupravni zdravstveni službi po deželi, 6) o ustanovitvi živinorejskega fonda, 7) o prispevanju zavarovalnih družb in društev zoper požar k stroškom gasilskih društev itd.

O vremenski katastrofi v Prekmurju.

Predsednik dr. Leskovar še poroča kratko o katastrofalni nesreči, ki je zadela 23 občin Prekmurja, kjer je po uradni statistiki 25 milijonov Din škode. Oblastni odbor je za prvo silo poslal tja pol vagona prosa in en vagon ajde. Treba pa je tamošnjemu prebivalstvu s cenenim kreditom omogočiti nabavo jesenskega semena.

Nujni predlogi.

Tajnik skupščine navaja nato nujne predloge, ki so bili vloženi. Prvi je predlog dr Odiča in tovarišev, ki smo ga objavili uvodoma

Dr. Odič izvaja kratko, da je predlog takšen, da ga lahko sprejme vsakdo Hrvati so zaradi dogodka v Beogradu globoko užaljeni Kar se je včeraj zgodilo KDK, se lahko jutri zgodi drugemu Ako bi mi ne stavili predloga, bi se g. predsednik zadeve sploh ne bil dotaknil in tudi to je opoziciji zadoščenje. On (dr. Odič) je skušal v oblastni skupščini vedno spraviti v skład interese hrvatskega in slovenskega naroda. Ko je stavil ta predlog, je imel pred očmi predvsem namen, da se tudi zastopniki slovenskega naroda izjavijo, da obsojajo beograjski zločin, ker se mnogokje domneva, da je večina slovenskega naroda solidarna z zločinci. Ker pa je predsednik že dal odglasovati svojo izjavo, je prepričan da njegovega predloga itak ne bo dal na glasovanje. Zato je podal to izjavo.

Tajništvo skupščine še javlja, da je **vložen od dr. Odiča in tovarišev tudi predlog na obtožbo oblastnega odbora zaradi kršitve zakona.** O tem predlogu poročamo na drugem mestu.

Popoldne seje odsekov.

Predsednik nato sporazumno s skupščino določi, da se vršijo popoldne od 4. ure naprej seje odsekov, plenarna seja bo pa jutri ob 8. uri.

Klub oblastnih poslancev KDK v Mariboru

Maribor, 17. julija. Nocoj se je vršila skupna seja oblastnih poslancev HSS, SKS in SDS, ki so z navdušenjem sprejeli predlog, da se v mariborski oblastni skupščini iz obeh dosedanjih klubov HSS in SDS ustvari enoten klub KDK. Soglasno so bili izvoljeni za predsednika novemu klubu g. dr. Božič iz Čakovca, za podpredsednika g. Lovro Petovar iz Ivanjkovcev in za tajnika g. Lorber iz Žalca. Obema voditeljema KDK Svetozarju Pribičeviću in Stepanu Radiću je klub poslal pozdravni brzojavki. Dogodek je velike važnosti z ozirom na položaj v mariborski oblastni skupščini, kjer so doslej poslanci obeh klubov nastopali ločeno in dostikrat celo nasprotujoče, dočim bo sedaj vseh 17 poslancev KDK postopalo v vseh vprašanjih enotno.

Ali ste že pridobili

vsaj enega

novega naročnika za „Jutro"?

Višek laške nesramnosti

V Trstu, 15. julija.

V petek, 13. t. m. se je naš narod v Trstu in sploh na Primorskem z bridko žalostjo v srcu spominjal onega strahovitega dogodka, ko je pred osmimi leti pobesnela fašistična druhal naskočila naš Narodni dom v Trstu in ga upepelila. Osem let je minilo od tedaj in položaj našega naroda pod Italijo se od tedaj sem ne le ni izboljšal, temveč le še poslabšal, poslabšal do skrajnosti. Požig Narodnega doma v Trstu je bil šele začetek, vsa hujša in najhujša fašistična nasilja so mu šele sledila, dokler ni bilo uničeno vse naše narodno življenje. Ko so tako fašisti dosegli, kar so imeli v svojih namenih in načrtih, bi se moglo misliti, da bo naš narod mogel vsaj mirno živeti svoje borno življenje v jarem vpreženega sužnja. Da bo tu pa tam še vedno padal po njem bič njegovih fašističnih priganjačev, se je zdelo verjetno, ali da bi šli njegovi krvniki tako daleč, da bi ga sedaj, ko je oropan vseh svojih pravic in popolnoma jim izročen na milost in nemilost, še zasramovali in se norčevali z njim na tako nesramen zločin, kakor se je zgodilo ob letošnji obletnici požiga tržaškega Narodnega doma, ne, tako nizkotne, tako podle duševnosti bi ne bili pričakovali v njih!

Fašistični tržaški listi namreč javljajo o neki »plemeniti inicijativi« njegove ekscelence Giunte, podpredsednika rimske poslanske zbornice, ki se je sam proglasil za požigalca Narodnega doma v Trstu, ki obstoji v tem, da je ta zakleti sovražnik našega naroda dal nalog tržaškemu prefektu, da naj »ob obletnici požiga Balkana sporoči njegov pozdrav in podeli podporo tovarišem prvih časov, ki se nahajajo v najbednejšem položaju.«

Požigalec Narodnega doma, ki si je s svojimi peklenskimi zločini na našem narodu prislužil svoje visoko mesto v fašistični vladavini, daje torej nalog prefektu, da naj sporoči njegov pozdrav njegovim tedanjim pomagačem, onim podivjanim rokovnjačem, ki so po njegovih navodilih požigali naš Narodni dom, in da naj jim, ker so pač sodrga, ki si ni nikdar služila svojega kruha na pošten način in se zato nahaja sedaj, ko ni več požigati in ropati, v bednih življenskih razmerah, zaradi tedanjega njihovega junaštva nakloni posebno podporo.

In res se je zgodilo, kar je zahteval požigalec Guinta. Na dan obletnice požiga Narodnega doma je tržaški prefekt povabil k sebi dvanajst najzanikrnejših nekdanjih fašističnih rokovnjačev, jim sporočil Guintov pozdrav in jim podelil denarno podporo. Prisoten je bil provincijalni federalni fašistični tajnik Cobolli-Gigli, ki je tudi nagovoril obdarovance, kateri so se zahvalili za darilo in prosili, da se njihova zahvala sporoči Giunti. Prefekt je to zahvalo brzojavno sporočil ekscelenci Giunti.

Istega dne je tajnik Cobolli-Gigli poslal Giunti naslednjo brzojavko: »Ob obletnici akcije proti leglu sovražnikov domovine se nepozabljajoči tržaški fašizem vdano in zvesto obrača na tebe, ustanovitelja tržaškega fašija in pobudnika osvete. Alala!«

Ta poročila je glavno glasilo primorskega fašizma, »Il Popolo di Trieste«, pospremil s komentarjem, v katerem iznaša obdarovanje požigalcev Narodnega doma za simpatičen dogodek, ki kaže, kako ozke vezi vdanosti in vernosti vežejo tudi še dandanes nekdanje najvišje in najnižje tržaške fašistične elemente. In to dejstvo navdaja fašistični list z največjim zadoščenjem, obenem pa s čutom najglobje hvaležnosti napram Giunti, ustanovitelju tržaškega fašizma. Njemu in prvim njegovim tovarišem gre večni spomin fašističnega Trsta. »Strastno navdušenje, s katerim je fašistično četaštvo iz leta devetnajstega odgovorilo na umor Giulija in Rossija (splitski dogodki), je vedno v srcu jadranskega fašizma, v polni pokorščini napram režimu, ki je zopet priboril zmago Italiji in spoštovanje sveta.«

List pravi potem da je letos datum »figarskega dalmatinskega zločina«, ki se skoraj sklada z datumom usmrčenja Battistija (južnotirolskega italijanskega poslanca, ki so ga Avstrijci kot veleizdajalca, ki se je boril v italijanski vojski, obesili v Tridentu), nadkrilil zgodovinski dan bozenskih slavnosti, kjer se je vpričo kralja odkril spomenik italijanske zmage, in zaključuje z besedami slavnostnega govornika v Boznu, ministra Giuratija: »In če bi kralj zopet izdal poziv, bomo vsi disciplinirano zakorakali!« —

To ob letošnji obletnici požiga našega tržaškega Narodnega doma! Vsaka nadaljna pripomba bi bila odveč. Laška fašistična nesramnost napram našemu narodu je dosegla vrhunec!

Kako je finančni minister hotel naložiti državnim uradnikom nov davek

Glavna kontrola je zavrnila uredbo finančnega ministra, po kateri bi se maložila državnemu uradništvu nova bremena za sanacijo nabavljalnih zadrug

Beograd, 17. julija l. Na podlagi pooblastila čl. 374 fin. zakona za l. 1928-29 je finančni minister podpisal uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o nabavljalnih zadrugah državnih uslužbencev z dne 5. decembra l. 1920. Po novi uredbi naj se vsem državnim uslužbencem 1, 2. in 3. kategorije odvzema po 10 Din v 36 enakih mesečnih obrokih zaradi zbiranja potrebnega obratnega kapitala. O tej izpremembi je finančno ministrstvo že obvestilo vse urade v državi ter jih pozvalo, naj prično odvzemati državnim uslužbencem to vsoto z julijem t. l.

Sedaj pa je glavna kontrola poslala finančnemu ministrstvu pod št. 65.447 z dne 11. julija l. 1928 predstavko, v kateri se ugotalja, da se uvodoma navedeno pooblastilo nanaša samo na organizacije, odnosno na ustanavljanje kredit. zadrug in zadrug za grajenje stanovanj državnih uslužbencev Finančni minister je prekoračil z omenjeno uredbo pooblastilo finančnega zakona za leto 1928-29 s tem, da je državnim uslužbencem naložil nov davek. Po čl. 7 finančnega zakona za leto 1928-29 pa je prepovedan vsak davek ali davčna oblika, ki nima v zakonu ali v proračunu svoje zakonite podlage. Zato je glavna kontrola sklenila, da ne more pristati na to, da izvaja finančni minister to odredbo ter odvzema svojemu osobju po 10 Din mesečno, ker bi to bilo protizakonito.

V tukajšnjih uradniških krogih je sedaj zavladalo veliko zanimanje, kakšno stališče bo finančno ministrstvo zavzelo napram glavni kontroli in njenemu tolmačenju čl. 374 finančnega zakona za leto 1928—1929. Splošno prepričanje je, da je postopanje finančnega ministra absolutno nezakonito in da je navedena uredba izšla le zato, da bi se rešila gospoda, ki se zbira okoli Saveza nabavljalnih zadrug. Dolžnost finančnega ministra je bila, da ta Savez kratkomalo likvidira, ker je že dolgo časa brez vsake koristi za uradništvo in mu nalaga samo nova bremena. Tudi se poudarja, da je absolutno nemoralno, da bi uradništvo po vsej državi plačevalo deficit in reševalo savez iz neizbežnega konkurza. Blago, ki se danes kupuje pri savezu, je dražje kakor v privatni trgovini. Tukajšnji uradniški krogi pričakujejo, da bo nevtralna vlada, ki je na vidiku, uredila tudi to vprašanje.

Behounek o katastrofi „Italie"

Vzrok katastrofe Nobilova želja po proučavanju! — Francoska poizvedovanja po Amundsenu. — Fašistična Italija objokuje Malmgreenovo usodo

Praga, 17. julija h. Dr. Behounek je poročevalcu »Izvestij«, ki je na krovu ledolomilca »Krasina«, izjavil, da je Malmgreen opozoril na nedostatke zrakoplova »Italie«. Po padcu gondole je dr. Behounek opazil dim. Do eksplozije pa ni prišlo, vsled česar obstoji upanje, da je Alessandrinijeva skupina še pri življenju. Dr. Behounek meni, da je bil vzrok katastrofe želja voditelja ekspedicije, na vsak način proučiti ozemlje severovzhodno od severnega pola, in sicer v času, ko je že vihar gnal zrakoplov.

Rim, 17. julija (ri.) Iz Moskve poročajo, da bo »Krasin« vkrcal ponesrečence na ladjo »Città di Milano«. Francoska vojna ladja Pourquois nadaljuje pot proti Tromsö, od koder bo pričela poizvedovanja za Amundsenom. Mussolini se je poveljniku švedske rešilne ekspedicije Tornbergu brzojavno zahvalil za rešitev ponesrečencev.

Rim, 17. julija g. »Tribuna« se bavi v uvodnem članku o neminljivi slavi švedskega učenjaka Malmgreena, ter pravi, da je dobila mornariška patrulja od Nobila strikten nalog, da mora doseči severni rt ter vpostaviti zvezo s svetom. To je bil vojaški nalog, na katerega so bili vezani do smrti. Zappi in Mariano pa nista mogla nuditi Malmgreenu, čigar smrt je bila neizbežna, nobene pomoči. List zaključuje, da je vsa fašistična Italija v duhu pri Malmgreenovi materi, ki je umrl kot gentleman. Malmgreen je svetla luč za človeštvo bodočnosti in zaradi tega ni mrtev.

Madrid, 17. julija (ri.) Ministrski svet je odobril odlok, ki podeljuje red zlate kolajne »Plus ultra« Marconiju in Amundsenu.

Italija pripuščena k upravi Tangerja

Revizija tangerskega statuta. — Italija je končno dosegla vpoštevanje svojih zahtev

Pariz, 17. julija. (Io.) Danes popoldne so se zbrali angleški, italijanski, španski poslanik in glavni tajnik francoskega zunanjega ministrstva, kakor tudi dodeljeni izvedenci na francoskem zunanjem ministrstvu, da podpišejo dogovor glede teksta novega tangerskega statuta.

Pogajanja, ki so trajala do današnjega dne, so se ozirala na interese prizadetih držav. Ob tej priliki je treba omeniti, da je kljub temu, da je konvencija glede Tangerja sklenjena leta 1923. popolnoma odgovarjala svojemu namenu, nastala zaradi odklonilnega stališča Italije, ki ni hotela pristopiti tej konvenciji, gotova težkoča in tedaj se je splošno priznalo, da ne more uprava Tangerja funkcijonirati dobro, ako ne bo v njej zastopana primerno tudi Italija.

Tudi Španija ni bila s konvencijo iz leta 1923. popolnoma zadovoljna, zato je bilo sklenjeno, da izdelata Francija in Španija načrt tangerskega statuta, ki naj bi se pozneje predložil konferenci ekspertov, na kateri bi bile zastopane Francija, Italija, Španija in Anglija. Ta konferenca je zasedala več časa v Parizu in je sprejela dogovor, na podlagi katerega je bila odobrena revizija konvencije iz leta 1923. S to revizijo so se ojačile določbe proti uporu in se je določilo osobje orožništva in policijske uprave. Predlogi, da se pripusti k upravi mesta tudi Italija, so bili sprejeti in rešena končnoveljavno razna finančna in pravna vprašanja.

Bombni atentat na Mussolinija?

Dunaj, 17. julija. g. Tukajšnji list, ki ni preveč razširjen, «Letzte Nachrichten», je danes objavil vest iz Milana, po kateri je bil danes popoldne ob 4. na Mussolinija izvršen bombni atentat. Ko je Mussolini zapuščal Scalo, pravi list, sta dva atentatorja vrgla proti njemu bombo. Napadalcema se je posrečilo pobegniti. Mussolinija so v težkem stanju prepeljali v bolnico. V bolnico sta bila tudi prepeljana njegov adjutant in kriminalni uradnik. Šofer je umrl na potu v bolnico. O storilcih manjka doslej vsaka sled. Pri atentatu je bilo več ali manj ranjenih tudi nekaj drugih oseb.

Gospodarske težave v Italiji

Rim, 17. julija. g Gospodarski urednik «Corriere della Sera» zavrača zadnje izjave londonskega lista «Financiell Times» o finančnem in gospodarskem položaju Italije, kj je trdil, da bo Italija revidirala svojo valutarno politiko in stabilizacijsko kvoto lire. Milanski list se sicer noče pečati s temi izjavami, vendar pa odločno zanika, da je v Italiji 2 milijona brezposelnih, kakor to trdi londonski list. Meseca junija je bilo v Italiji 250.000 brezposelnih.

Izgon Bele Kuna preko Nemčije

Dunaj, 17. julija s. Zaporna kazen, na katero je bil obsojen Bela Kun, poteče 27. t. m. Pred dnevi je bila nemška vlada naprošena za načelno dovoljenje, da sme Bela Kun potovati po nemški železnici do nemškega pristanišča. Bela Kun bo pod močno eskorto potoval z železnico skozi Nemčijo najbrže v Stettin in od tam ali na krovu ruske vojne ladje ali z ruskim vojaškim letalom v Rusijo. Ako nemško dovoljenje ne bo dospelo do 27. julija, bo Bela Kun tudi dalje ostal v sodnih zaporih na Dunaju.

Pomilostitev alzaških avtonomistov

Partz, 17. julija s. Predsednik republike je pomilostil avtonomiste Rosseja, Schaffa in Passhauerja, ki so bili pred porotnim sodiščem v Colmarju obsojeni. Poslanec Ricklin, ki ni umaknil svoje pritožbe pri kasacijskem sodišču, ni mogel biti pomiloščen, ker njegova obsodba še ni pravomočna.

Predsednik fašističnega tribunala umrl

Rim, 17. julija o. Danes ob 9. je umrl predsednik posebnega tribunala v Rimu general Sanna. Bil je star 79 let

Vročina in nevihte

Karlovac, 17. julija č. Vsled velike vročine je v selu Rečici obolelo 10 seljakov vsled solnčarice. Silna suša je povzročila pomanjkanje vode. Tudi elektrarna je morala zelo omejiti obratovanje.

Bukarešta, 17. julija. (mg.) V Romuniji vlada velika vročina. Toplomer je danes v Bukarešti kazal 37 stopinj. Nesreč doseda ni bilo.

Berlin, 17. julija. (be.) Včeraj je kazal toplomer 35 stopinj Celsija v senci. Tekom noči je vročina znatno popustila.

Wiener Neustadt, 17. julija. (g) Danes ob 19.45 je tukaj divjala velika nevihta. Strela je udarila v gozd barona Dobelhofa, ki je zgorel. Pri rešilni akciji so sodelovale skoro vse okoliške požarne brambe, katerim pa do večera ni uspelo lokalizirati požara. Nevihta je divjala ob vsej progi južne železnice z velikansko vehemenco. Požarna bramba iz Dunajskega Novega mesta je morala intervenirati pri 27 požarih.

Solnce, zrak in voda — najboljši zdravniki

London, 17. julija. (lo.) V Plymouthu je bil otvorjen letni kongres kraljevega zdravstvenega instituta, katerega se udeležuje 1400 delegatov iz Anglije, dominijonov in iz večine evropskih držav. Otvoritveni govor je imel lord Astor, ki je poročal o izboljšanju zdravstvenega stanja človeštva. Govornik je izjavil, da je umrlo v Angliji zadnje čase več ljudi zaradi raznih nesreč, kakor pa na nalezljivih boleznih. Zdravstveno stanje prebivalstva se je izboljšalo zato, ker porabi prebivalstvo vsak prosti trenutek za bivanje na zraku, solncu in v čisti vodi, kakor pa da bi rabilo v bolezni različna zdravila. Izboljšanje zdravstvenih razmer v tvornicah in v stanovanjih je veliko doprineslo k izboljšanju javnea zdravja.

Pomanjkanje žita v Rusiji

Moskva, 17. julija g. Pomanjkanje žita se v Rusiji vedno bolj občuti. Dejstvo je, da je že v preteklem mesecu več mest uvedlo racijoniranje kruha. Na poziv iz Moskve se je ta odredba sicer ukinila, vendar pa krušna kriza s tem ni odpravljena ter se celo občuti v ruski žitnici, v Ukrajini.

Radi smrti brata skočila v vodo

Osijek, 17. julija č. Kakor smo poročali, je v nedeljo pri kopanju utonil kasacijski sodnik dr. Kučančanin. V Osijeku žive tri njegove sestre, ki jih je vest o bratovi smrti tako potrla, da sta dve izmed njih, Natalija in Katica, odšli k Dravi ter skočili v vodo na istem mestu, kjer je utonil njih brat. Katica je utonila, Natalijo pa so še pravočasno rešili.

Naši kraji in ljudje

Koliko ljudi je bilo na klerikalnem shodu v Žalcu

Sprevoda se je udeležilo točno 1505 ljudi, iz katerih jih je „Slovenec" napravil 8000! – Savinjska dolina je zopet napredna!

Po naslovom: **»Sprevod 10.000 ljudi«** piše včerajšnji »Slovenec«, da se je nedeljskega «tabora», odnosno sprevoda SLS v Žalcu udeležila nenavadno velika množica ljudi. »Slovenec« pravi: »Udeležba v slavnostnem sprevodu je znašala okoli 8000 naših zvestih savinjskih Slovencev in Slovenk, ko pa se je ta ogromna človeška reka zgrnila na obširen taborski prostor in pritegnila sabo tudi več tisoč opazovalcev, ki so delali sprevodu špalir, prav nič ne pretiravamo, ako cenimo to ljudsko maso na 10.000 duš. Le zaradi **resnice in da se vidi** lažnivost in goljufivost škofovega lista in glavnega glasila SLS, navajamo točno in specificirano število udeležencev klerikalnega sprevoda v Žalcu, ki smo ga prejeli od zanesljivega očividca, ki je udeležence, kakor so se po gručah premikali, številično ugotovil takole:

208 kolesarjev
2 zastavi
6 Orlov v kroju
84 žensk
1 zastava Marijine družbe
88 žensk in otrok
180 moških
184 žensk
188 moških
56 žensk
92 moških
32 moških
32 žensk
17 vozov à 20 (340 moških)
3 koleslji à 4 (12 moških)

Skupaj torej 1060 moških
445 žensk in otrok

Cel sprevod 1505 ljudi!

Žalec sam je klerikalno prireditev ignoriral. Razobešene so bile v Žalcu samo 4 **zastave** in od teh ena na nekem drevesu, ena pa je bila tudi takoj po sprevodu sneta. Žalčani so med sprevodom zastrli okna. Celjska »Nova doba« piše, da so z žalskimi tržani« ostali doma večinoma tudi Savinjčani«, kar v ostalem potrjuje tudi sam »Slovenec«, ki piše: **»Višek dotoka** pa je pomenil vlak, ki je pripeljal iz Celja udeležence iz **oddaljenejših** krajev«.

Celjska »Nova doba« ocenjuje klerikalno prireditev takole:

Ta včerajšnji klerikalni shod, **za katerega so zlorabili narodne jubileje in cerkvene ceremonije,** je pokazal, na kaka pota je krenilo naše savinjsko ljudstvo. Videlo, preneslo, četudi težko in končno **zavrglo je klerikalno politiko nasilja, krvi, upravne korupcije in se je zopet vrnilo tja, kjer je stalo poprej skoraj enodušno. Naša dolina je zopet napredna.**

Naša dolina bo slavila leti 1918 in 1868 v jeseni. **Toda ne z napovedovanjem bojkota, ne z oznanjevanjem nestrpnosti in sovraštva, ne s profanacijo verskih čustev, temveč z veliko, globoko manifestacijo** veselja nad doseženimi narodnimi in gospodarskimi uspehi od l. 1868. sem in s hvaležnostjo vsem onim možem, ki so to šestdesetletno dobo delali za naš narod.

Končno še to: Na psovke, ki so nam jih lučali včeraj v obraz klerikalni voditelji v Dobriši vasi, niti ne odgovarjamo, temveč jih mirno in z zaničevanjem prezremo. **Tisti, kateremu služi kot najmočnejši dokaz psovka, obrekovanje in oškodovanje rojaka, brata in soseda, je v politiki zaigral.** Kajti naš narod tako politiko odklanja, kar je minister policije **g. dr. Korošec pri včerajšnjem obodu iz Žalca in iz Savinjske doline lahko videl na svoje lastne oči.**

Dunajski glas o življenju naše kraljevske rodbine na Bledu

»Neues Wiener Journal« je priobčil zelo laskav članek o našem Bledu in o bivanju naše kraljevske družine v »Suvoboru«. Ker bo naše čitatelje gotovo zanimalo, kako pišejo tujci o lepotah Bleda, prinašamo članek v izvlečku.

Jugoslovensko letovišče Bled s svojo okolico, ki spominja na nekatere dele Alp, je gotovo najlepše in najelegantnejše v kraljevini SHS. V tem majhnem kraju pod visokim Triglavom, ki gleda čez vse druge planine Julijskih Alp kakor vladar, preživlja tudi jugoslovenski kraljevski par svoje poletne dni. Kdor tega ne ve, ne bi mogel niti opaziti. Bled je podoben Išlu, nekdanji letni rezidenci Franca Jožefa, samo da je mnogo bolj romantičen in pester. A dvor je tako skromen in brez ceremonij, da je bil Išl Franca Jožefa proti Bledu kakor španska rezidenca. Na Bledu ni mogoče opaziti niti vojske, niti drugih posebnih znakov, ki bi kazali, da je tu dvor. Edini policaj, ki sem ga na Bledu uspel odkriti, stoji na pol ure od kraljevske vile oddaljenem prostoru na malem trgu izmed parka in Grandhotela, kjer z obema rokama v belih rokavicah upravlja promet.

Od uniform se vidijo samo sem in tja rdeče hlače, elegantnih, v francoskih vojnih šolah izšolanih gardnih oficirjev. To so sami mladi lepi ljudje zagorelih lic in črnih, kodrastih las.

Prijazna zelo preprosta vila, ki na njenem stolpu vihra rdeče-belo-modra kraljevska zastava, tiho in osamljeno miruje v divnem parku. Ogleduje se v temnem planinskem jezeru blejskem in od drugih manj vzvišenih se razlikuje samo po mali leseni stražnici, ki poleg nje stoji gardist v svoji beli letni bluzi in ima ves dan samo ta opravek, da paradira s svojim bajonetom.

Tujec lahko v čolnu po demokratskih običajih kraljevine SHS od nikogar oviran vesla skoro prav pod široko odprta okna letne kraljevske rezidence. Med visokimi starimi jelkami se svetijo bele obleke. Mlada dama šeta tu s svojim malim dečkom. Vojnik na straži se malo postavi in z enim očesom pogleda malo na čoln. Gospa, ki je šla mimo, je mlada lepa kraljica, hči Marije Romunske. Razen tega se vidi še nekaj. Njegovo malo Visočanstvo, prestolonaslednik Peter, se je posmejal detinski veselo, ko je šel mimo vojaka, stoječega po predpisu »mirno«. In prevzeti jugoslovenski seljaški vojak iz divnih slovenskih planin je vrnil ta smehljaj. Še bolj kakor prijazno sem bil presenečen. V najbolj demokratskih perijodah mora biti vsak zadovoljen s kraljestvom, ki se sme v njem mladi vojak nežno in bratski nasmejati, ko gre mimo njega njegov bodoči vladar.

»Nocoj bo tukaj v hotelu »Toplice« »velika parada«. Videli bomo najnovejše pariške in angleške modne kreacije na jugu.« Solnce še vedno meče svoje žarke na zlato vodno površino, a na severu so nagomilani temnosivi zidovi Karavank. Dalini Triglav meče srebrne reflekse. A tam v parku med rožami se sprehaja smehljajoče se dete v beli oblekci. Imenuje se Peter, Njegovo Visočanstvo Peter. Če bi bil preverjen v to, da pomaga zvoniti z zvoncem želja v cerkvici na malem otočku, takoj bi sedel v čoln in se odpeljal tja. Potegnil bi za vrv in poželel mladi kraljici in njenemu malemu sinu Petru, naj jima bo življenje vedno tako lepo, kakor tu na Bledu.

Poslanik dr. Gjorgje Gjurić

Naš londonski poslanik dr. Gjurić prispe danes v Beograd, kamor je bil pozvan od generala Hadžića. Gjuriću se splošno pripisuje odločilna vloga v reševanju sedanje težke vladne krize.

Župančičeva proslava v Londonu

Pesnikovo slovensko predavanje na londonski univerzi. — Skupna večerja angleškega Pen-Cluba v njegovo čast. — Sprejem na našem poslaništvu.

London, 7. julija

Niti s silo, niti s številom, niti z bleščavostjo ne stopamo pred svet: s svojimi kulturnimi borci se uveljavljamo pred velikimi narodi. In zato so bili polni zmagoslavlja zadnji dnevi, ko so sredi šumnega Londona proslavljali Otona Župančiča.

Pravijo, in vidim, da so Angleži močno zaprti vase, a kadar zadobiš njihovo prijateljstvo, je v njem več kot le beseda in zvok. In tega sem vesel.

Kakšnih pomembnosti ne bi vse lahko našel ob predavanju na londonski univerzi. Da smo stopili v tukajšnje najplemenitejše kroge, da se je glasila prvič slovenščina iz viscke stolice: da se je v premnogih prižgalo zanimanje, ki jih bo privedlo do nas: da smo se tesneje navezali na svet. Seton Watson je spregovoril nekaj uvodnih besed: mirno, brez gest in naglaševanja, znal je v besedo položiti ves pomen, da so blestele in same mamile slušatelja. Postavil je Jugoslavijo v prostor, in vanjo Slovenijo, in v to Župančiča, ki je za njim povzel in podal kratko, a vsebinsko bogato poročilo o Shakespeareju in Slovencih. Kako je moral marsikako pretrpeti v rokah pisunov prejšnjega stoletja, ki jim je bilo predvsem do zgodbe in so bili gluhi za muziko njegovih verzov. Šele genij Cankarjev ga je doživel v njegovi bogati lepoti in ga podal vse obsežnega v sočni domači besedi, čeprav se je največ naslanjal na nemške prevode in ne na original. In že je bil predavatelj pri samem sebi in je v nekaterih stavkih podal glavna načela svojega prevajanja. »Vedno se vprašam, kako bi Shakespeare to napisal, če bi bil Slovenec.« Najbolj pa je delovala njegova sicer upravičena trditev, da je Hamlet najpopularnejša slovenska igra in da Shakespeareja Slovenec najraje gleda. Videl sem kasneje ob čaju Angleže od zavzetja modrovati: pač tu Shakespeareja mnogo bero (saj so ga dali šolnikom v roke: strašno je pasti itd.), toda gledališča se baš ne pulijo zanj. Slušatelji so sledili vsem tem izvajanjem s pobožnim zanimanjem, kot godbo so poslušali našo pojočo besedo, ki jo je vešče sproti prevajal v angleščino naš rojak Janko Lavrin, ki se mu imamo največ zahvaliti za vse te dni. Storil je več kot le prevajal, tudi ne bom rekel, da tolmačil; prelil je slovensko misel tako kakor je vedel, da bo naša v tukajšnjem svetu svojo pot. Mostovi so bili položeni čez brezdno in po predavanju je bilo vprašanj, tako da je bilo komaj mogoče sproti odgovarjati. Kaj imamo še drugega iz angleščine, kakšna je naša moderna proza, kaj bi kazalo prevesti, kakšna je naša nova drama. Zaupna domačnost je zavladala med vsemi in vsak je bil precej manj tesno zapet kakor ob začetku samem. Poizvedovani o vsem, kar je slovenskega, ni bilo konca, tudi ko smo bili ob čaju. Če sem v začetku govoril o zmagoslavju, nisem pretiraval.

Vse drugačna, bolj bleščeča je bila proslava zvečer na sestanku Pen-Cluba. Bolj bleščeča: vse v smokingih, gospe v izbranih večernih oblekah. Dvorana visoka, z zlatimi okrasi obložena, z lestenci osvetljena. Komaj si se eni imenitnosti izognil, že si naletel na drugo. Tu Galsworthy, tam Seton Watson, tam Quld, tam neki japonski poet, in bi lahko tako naštel vseh štirideset. Sedli smo k mizi kakor se v romanih bere, ali v kinematografu vidi. Ob predsedniku Galsworthyju je sedel naš poet. Na takih penklubskih večerih so govori izključeni, kar je na primer v Parizu treba večkrat iznova povdariti, kar pa je tu samo ob sebi umljivo. Toda, ko je predsednik vstal, zahvalil navzoče, pozdravil tuje goste, je s toplimi besedami počastil Župančiča, velikega poeta, neumornega pijonirja na prijateljski zemlji. Prav tako preprosto in kratko mu je slavljenec vrnil poklon. Dasi na videz, vendar niso bile to navadne priložnostne govorance, preveč je bilo toplote in iskrenosti v teh besedah.

Pravijo, da so vse lepe stvari tri in se to dobro ujema s sprejemom na našem poslaništvu. Ko sem šel tja, sem se bal razočaranj. Videl pa sem, da je bil strah odveč, kajti treje je bilo prvih dveh vredno. Vse je bilo uravnano v odličen visok slog, tako da si se s težavo z uro v roki prepričal, da je treba oditi.

S tem so bile proslave zaključene. Godrnjač bo rekel, da nismo nič na boljšem. A jaz sem v ponosnem zmagoslavju vesel. Le bojim se, da sem zaman poskušal z opisom tudi druge prepričati. Ali je res treba videti, da doživiš. O. R.

Beograd – internacijonalen

Pred nekaj meseci sem potoval po Srbiji. V mojem kupeju je sedel neki polkovnik, ki se je rodil v Beogradu. Med drugim mi je pravil tudi to, da Beograd ni več srbski, nego je postal popolnoma internacijonalen. Na ta njegova »jadikovanja« nisem polagal dosti važnosti in to že zaradi tega ne, ker je v vsaki prestolnici dosti tujcev, ki so danes tu, jutri tam.

Ali te dni sem prišel sam do prepričanja, da je imel polkovnik v kupeju popolnoma prav. Te dni je umrl v Beogradu moj nekdanji šef. Dolžnost me je vezala, da se udeležim pogreba. Po pogrebu sem si hotel natančneje ogledati beograjsko pokopališče. In res sem videl razne lepe nagrobne spomenike in njihove napise, ki so bili vklesani v kamen v srbskem, slovenskem, hrvatskem, nemškem, italijanskem jeziku itd. Pa to ni nič čudnega, saj pri nas v Ljubljani pri Sv. Krištofu smo imeli nekdaj razen slovenskih in nemških napisov tudi srbskega, in sicer na grobnici rodbine Vaso Petričiča.

Ali na enem kamnu in to v sredini pokopališča, mi je zastala pamet in potrdila, da je Beograd resnično internacijonalen. Na sprednji strani tega kamna piše v hrvaščini, to je latinici: »Ovde počiva itd.«, na desni strani istega kamna je napisano v srbščini, to je v cirilici: »Ovde počiva« itd., a na podstavku »Ruhe sanft«. Sedaj pa naj še kdo reče, da Beograd ni internacijonalen. I. A.

Veliko gasilsko slavlje v Guštanju

Gasilsko društvo v Guštanju je slavilo preteklo nedeljo 50letnico svojega obstoja. Ves pretekli teden so bili vrli gasilci ter guštanjske žene in dekleta na delu, da bi nedeljska slavnost čim sijajneje potekla. Izredno živahno je bilo v soboto popoldne, saj je bilo treba postaviti 10 slavolokov, ki naj služijo čim lepšemu sprejemu gostov. Ta večer je zaključila baklada ob sviranju izvrstne guštanjske delavske godbe, ob pokanju topičev in puščanju raket.

Slovesno razpoloženje, ki je zavladalo že v soboto zvečer, je še izdatno povečalo prekrasno nedeljsko jutro. Dična Urška in veličastna Peca sta pozdravljali v jutranjem solncu vso Mežiško dolino kakor da bi se bili nalašč za ta dan praznično oblekli. Grmenje topičev, pritrkavanje guštanjskih zvonov v farni cerkvi ter zvoki budnice delavske godbe — vse to je spravilo Guštanjčane v praznično razpoloženje.

Iz gornje Mežiške doline je prišlo gostov-gasilcev v krojih zelo veliko, šest celo iz Avstrije (iz Gonovec pri Pliberku), obisk iz spodnjih krajev pa je bil, žal, slabši. Vrli Slovenjgrajčani se niso ustrašili dolge poti in so ob vedno bolj pripekajočem solncu prikorakali peš iz Slovenjgradca preko Sel in Koteli.

Ob 10. se je formirala veličastna povorka. Otvorila jo je šolska mladina s šolsko zastavo na čelu. Sledilo je okrog 350 mož gasilcev v krojih, tri močno zasedene godbe, mežiška, prevaliska in guštanjska, pa so neumorno svirale koračnico za koračnico.

Na trgu je bral župnik g. Josip Rehar sv. mašo na prostem. Po maši so sledili nagovori in pozdravi predstavnika državnih oblastev Riharda Koropca, vlad. svetnika, predstavnika občine Guštanj župana g. Juha, zastopnika slovenjgrajske gasilske župe g. Ferka, načelnika guštanjskega gasilskega društva g. Ivana Žmavcerja ter načelnika Korotanske gasilske župe g. Cirila Vončine. Društvena prapora gasilcev v Guštanju in Mežici so guštanjske žene in dekleta okrasila z dvema spominskima trakovoma.

Popoldne je pokazalo guštanjsko gasilsko društvo praktično, kaj zna. Gasilne vaje na trgu so bile izvedene tako hitro in eksaktno, da so zadivile vsakega gledalca, posebno še tovariše gasilce.

Po dobro uspeli vaji se je razvila prijetna, dobro posečana gasilska veselica na prelepem Böhm-Milonikovem vrtu. Tri že omenjene godbe so pridno svirale ter razveseljevale številno občinstvo, posebno še mladino. Čevljarji so si kar meli roke od veselja, ko so gledali na plesišče. Na plesišču sredi vrta tudi ni smela manjkati koteljska polka. Zato se je trem prejšnjim godbam popoldne še pridružila vrla koteljska godba, ki je dopoldne ni bilo. Ni pa dvoma, da bi pridni koteljski gasilci ne prišli prej, če ne bi imeli doma žegnanja.

Guštanjskemu gasilskemu društvu želimo čim lepšo bodočnost in mu čestitamo k delovnim petdesetim letom, ki so jih v nedeljo tako lepo proslavili.

Pol stoletja v službi pri isti hiši

Litija, 17. julija

Danes popoldne bodo pokopali Josipino Mahovo, služkinjo litijskega veleposestnika g. Slanca. Pokojnica ni bila sicer znana izven našega kraja, a je zaslužila s svojim neumornim delom in s svojo zvestobo, da se jo spomnimo tudi mi.

Pred 50. leti je prišla kot mlada deklica — Ježeva Pepa — iz Šmartna v sedanjo hišo k rodbini Koblerjevi. Pridna kot čebelica je ostala v hiši tudi potem v družini sedanjega Koblerjevega zeta. Vsi so bili navezani na njo, in ona si je znala pridobiti srca vseh domačih. Zato pa je bila v hiši močno upoštevana. In po pravici! Ob 40letnici je prejela medaljo za zvesto službovanje; takrat je bil pri Slančevih velik domač praznik.

Značilna je bila tudi njena smrt, ker se je v kratkem hipu poslovila s tega sveta. V soboto je bila še vsa živahna in je švigala okrog hiše za delom kot vsa leta. Tudi v nedeljo je bila kot običajno prva na nogah. Kuhala je ravno zajutrek. Ko je bila ravno gotova, je padla — zadeta od kapi — na tla in mirno izdihnila svojo blago dušo. Poklicali so sicer hišnega zdravnika, ki pa Pepi ni mogel več pomagati, ter je samo ugotovil njeno smrt.

V današnji dobi je pač redek primer, da bi službovala kuharica 50 let pri isti hiši. Blaga pokojnica si je postavila najlepši spomenik v srcu vseh, ki so jo poznali in spoštovali. N. v m. p.!

Neznana utopljenka v Savi

Zagorje, 16. julija

V nedeljo popoldne so našli v savski soteski med Zagorjem in Trbovljami ubito in v krvi ležečo žensko truplo. Orožniška patrulja, ki je o tem slišala, je pod prvo čuvajnico pred zagorsko železniško postajo na levem savskem bregu v resnici našla žensko truplo, ki ga je voda ponoči naplavila na prod. Truplo pa je že deloma razpadlo. Ves trud, da se ugotovi identiteta rajnice, je bil brezuspešen.

Neznana utopljenka je bila oblečena v rjavkasto obleko (tkzv. Mantelkleid). Obleka je bila iz boljšega blaga in še prav dobro ohranjena. Na glavi je imela ruto z belimi rožami. Njeni čevlji so bili visoki z gumijastimi podpetniki. Pokojnica je bila stara približno 30 let, bolj srednje in šibke postave, neostriženih las in zdravih močnih zob.

Po domnevanju je moralo truplo že kakih 14 dni ležati v vodi, zaradi udarjanja ob skale in breg je dobilo zunanje poškodbe, med drugimi veliko rano na čelu.

Kaj je vzrok smrti neznane najdenke, se ni moglo ugotoviti. Ali gre zgolj za nesrečo, samomor ali za nasilno smrt, to bodo morebiti pojasnile preiskave v bližnji prihodnosti, ko se ugotove osebni podatki utopljenke.

Po izvršenem ogledu zagorskih varnostnih oblasti so prepeljali mrtvo truplo v tukajšnjo mrtvašnico, o najdbi pa so obvestili litijskega kazenskega sodnika.

Ako bi kdo zaznal, da pogrešajo osebo, ki bi sličila prej navedenemu opisu, naj to javi najbližji orožniški postaji.

MAGNA PURGA

Ureja najbolje prebavo!
Čisti želodec in črevo brzo in ugodno!
1 omot pa vseh lekarnah Din 4.—

139

Danes! — Danes!
Največje filmsko delo vseh časov!
Fantastični sen inženerja
o letu 2500 po K.
METROPOLIS
Gigantska fantazija bodočnosti.
Sodeluje:
25.000 moških, 11.000 ženskih komparsov, 1100 delavcev, 750 otrok, 100 Črncev, 25 Kitajcev in nad 750 izvrstnih igralcev v večjih vlogah.
Ta velefilm titanske veličine si morate danes ogledati.
Predstave ob 4., ½8 in ¼10. uri.
Posebna godba!
Znižane cene! KINO IDEAL.

Sava tirja svoje žrtve

Št. Vid nad Ljubljano, 17. julija.

Sava letos neusmiljeno tirja svoje žrtve iz vrst kopalcev.

V Št. Vidu so davi spremili k večnemu počitku 23letnega mizarskega pomočnika Ivana Bohinjca, doma iz Gorič nad Kranjem in uslužbenega pri mizarskem podjetju Erman - Artur v Št. Vidu, ki je v nedeljo popoldne postal žrtev Save v Tacnu pod Šmarno goro.

Bohinjc spočetka ni šel mnogo v vodo, ker je bil nevešč plavanja in je ostal blizu svojih tovarišev, ki se tudi niso upali v glavno strugo. Pozneje so se pričeli fantje med seboj dražiti in dajati drug drugemu poguma za skakanje v močnejšo strujo. Tedaj je prišel zraven tudi Bohinjc, ki pa ga je struja nenadoma potegnila s seboj. Bohinjc se je ves prestrašen oklenil v hipu prijatelja Vida, tudi mizarskega pomočnika iz Št. Vida, in ga prijel tako močno, da je moral Vid za njim. Močna struja pa ju je kmalu razdvojila in se je Vid z največjo težavo rešil in dosegel plitvejšo vodo. Ivana Bohinjca pa, ki je še parkrat zakričal, so zakrili valovi ter ga pokopali pod seboj. Preplašeni kopalci so poskakali v vodo na pomoč, vendar Bohinjca niso več našli živega. Iskali so ga dobrih 10 min. s čolnom in ga končno res našli precej daleč doli v strugi proti tacenskemu mostu. Kmalu je prišel na mesto tudi okrožni zdravnik dr. Arko iz Št. Vida, ki je skušal utopljencu vrniti življenje s pomočjo umetnega dihanja, bil pa je ves trud zaman. Bohinjčevo truplo so pozneje prepeljali v mrtvašnico na šentviško pokopališče. Kakor je ugotovil zdravnik je Bohinjca prijel v vodi krč.

Ali ste že pridobili
vsaj enega
novega naročnika za
„Jutro"?

Veliko tombolo
priredi Sokolsko društvo na Bledu v nedeljo, 5. avgusta ob 15. uri v zdraviliškem parku.

Kakor Pilatuž v „vero"

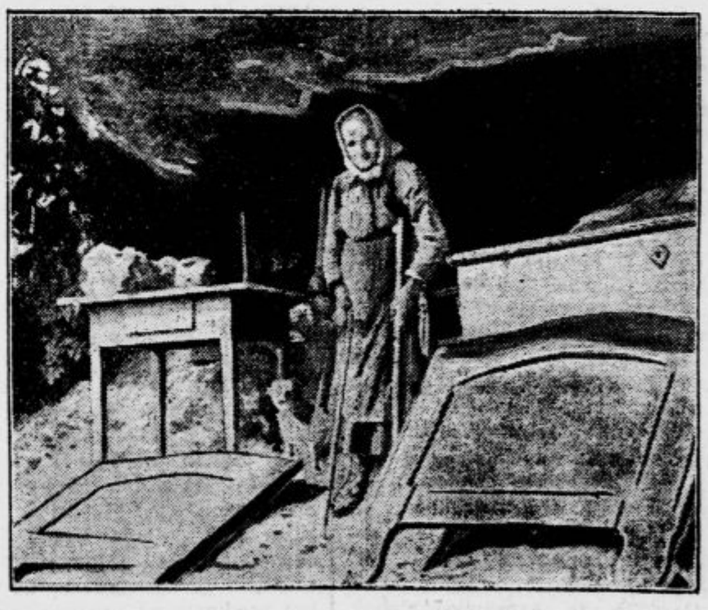

Uboga Marijana Požar! Da bi jo vendar ne preklinjali in izgnali v tujo deželo, kakor nemškega cesarja, ki je naredil volno. Nikdar ni revica delala zdražb, sedaj so si pa naenkrat zaradi te pohlevne starke skočili v lase časniki vseh strank. Kakor Pilatuž v »vero«, je zbegana ubožica prišla v politiko!

Človekoljubni »Slovenec« je ženico potisnil na visokopolitično svojo 2. stran, namestu da bi jo potegnil iz vlažne dupline nad toplo Soro. A s tem je hotel prisoliti le prav gorko naprednim listom in še posebej eno ali dve naprednemu županu in naprednim odbornikom občine Stara Loka.

»Slovenec« se zgraža, kako nekulturni so takile napredni župani, ki dopuščajo take socijalne škandale. Ali gorka klofuta je odletela in lopnila po mastnih ustih »Slovenca«, zakai sirota Marijana je pristojna v klerikalno občino Soro in napredni starološki župan je le uslišal prošnjo klerikalnega svojega kolege z Gosteč onstran Sore, naj potrpi z revo v duplini in naj jo ne pošlje čez gugajočo se brv v domačo sorško občino. Napredni župan je ženici tudi poskrbel stanovanje, napredno časopisje pa je pozvalo kopalce v Retečah, naj z darovi pomagajo od domače klerikalne občine zapuščeni ženici, kar so napredni Ljubljančani tudi v obilni meri storili.

Včeraj je »Slovenec« zopet objavil dolgo storijo o Marijani in o njenih skrbnih sorških soobčanih, češ, da so ji soglasno sklenili dajati po 100 Din mesečno za stanovanje in hrano. Obenem se je pa zagnal v pokvarjene Ljubljančane in pohujšljive Ljubljančanke —prav pri kraju pa je le priznal, kako je z najboljšim namenom lopnil po naprednih starological občanih, pa se je zmotil in — streljal na lastne vojake.

Tako je storije konec. Marijana ima kvartir, ljudje pa mir!

Domače vesti

Krščanska ljubezen do bližnjega

Ugleden in pošten starejši slovenski duhovnik nam piše:

Shod SLS v Žalcu je bil prirejen s sv. mašo in pridigo ob prisotnosti zastopnika mariborskega škofa in mnogoštevilne duhovščine. Govorilo se je tudi o obrambi vere, o krščanstvu in, kakor čitamo v «Slovecu», se je klicalo tudi Boga na pomoč v boju proti listom in ljudem, ki ne odobravajo politike dr. Korošca in njegovih tovarišev. Tudi včasi smo imeli hude politične boje, toda sv. maše nismo nikdar družili s političnimi shodi.

Ker pa je sedanja vodilna gospoda v SLS že toliko napredovala, se nehote človeku zbuja vprašanje, **kje so ostali s svojim «krščanstvom» dne 20. junija v Narodni skupščini, ko sta umirala v njej dva katoličana, zadeta od moriličevih krogel, in ko so bili trije drugi tako težko ranjeni, da bi lahko vsak hip umrli.** «Slovenec» je sam trdil, da so takrat bili tudi skoro vsi člani Jugoslovanskega kluba v parlamentu. **Med poslanci Jugoslovanskega kluba pa je sedem duhovnikov.** Poslanci drugih strank, bodisi zdravniki ali ne, so priskočili umirajočima in ranjencem takoj na pomoč, **nihče izmed sedmih duhovnikov Jugoslovanskega kluba pa se ni spomnil na prvo dolžnost katoliškega duhovnika, da bi prihitel na pomoč umirajočim katoličanom, jih dal v sv. olje ter jim podelil ob smrtni uri vesoljno odvezo.** Zakaj g. dr. Korošec in drugi govorniki tega niso pojasnili zbranim vernikom v Žalcu? Bolj potrebno in koristno bi bilo to, kakor pa da so znova grdo hujskali na boj proti bratom iste vere in iste narodnosti!

Papežev nuncij Pelegrinetti je smatral za potrebno, da je prišel Radića blagoslovit v vlak, ko se je vračal v Zagreb, nadškof dr. Bauer ga je v Zagrebu obiskal na stanovanju ter mu želel skorajšnje ozdravljenje, **naših sedem poslancev-duhovnikov pa jim ni priskočilo niti v smrtni uri na pomoč.**

Ali naj sega sovraštvo tudi preko groba? Strašno!

Sram me je zanje. Sporočam Vam svoje mnenje, da bi javnost ne sodila vse duhovščine po nekrščanskem obnašanju nekaternikov.

• **Premestitev v železniški službi.** Železniški uradnik Matevž Berce je iz Maribora premeščen v Ljubljano v prometno - komercijalni oddelek direkcije državnih železnic.

• **Vseslovenski učiteljski kongres v Poznanju.** V Poznanju na Poljskem se bo vršil prihodnje leto velik vseslovenski učiteljski kongres. Odbor, ki naj izvrši priprave za ta kongres, se bo sestal v februarju prihodnjega leta v Beogradu.

• **39letnico mature na učiteljišču v Mariboru** bodo praznovali dne 22. t. m. v Šmartnem ob Paki naslednji še živeči gg. učitelji Slovenci: Cizelj Miško iz Maribora, Krajnc Jože iz Šmartna ob Paki, Kurbus Tomo iz Rogaške Slatine, Terčak Jože iz Šmartna ob Paki, Zacherl Franc iz Ljutomera in častni član Pučelik Miroslav iz Maribora.

• **Slovenski absolventi tehnične šole v Sarajevu.** Poročajo nam: Na tehnični srednji šoli v Sarajevu, oddelek za lesno industrijo, so bili te dni končani zrelostni izpiti. K maturi je bilo prepuščenih 16 kandidatov. Uspeh je bil v splošnem prav dober. Med absolventi so opravili maturo s prav dobrim uspehom tudi trije Slovenci: Stane Ogrin in Viljem Klasek iz Ljubljane ter Lev Korošec z Bleda. Prvim absolventom (oddelek obstoji šele štiri leta) želimo v praktičnem življenju mnogo uspeha, na naše lesne industrijalce pa apeliramo, da se poslužijo domačih strokovnjakov, kar doslej ni bilo mogoče, ker še nismo imeli take strokovne šole.

• **Ljubljanski dijaki v Bitolju.** Dijaki člani akademske podružnice Jugoslovenske Matice iz Ljubljane so na potovanju po Južni Srbiji dospeli v Bitolj. Goste so sprejeli na postaji zastopniki oblasti, Sokoli, skavti in mnogo meščanov. Na postaji je pozdravil goste g. Mihajlo Jarčević, ki je v svoji dobrodošlici poudarjal, da je to prvi obisk iz Ljubljane na najjužnejši točki Jugoslavije v podnožju Kajmakčalana. Odgovoril mu je g. Bučar, ki se je zahvalil za prijazni sprejem. Zvečer so gosti priredili koncertno akademijo v gledališču. Na sporedu so bile slovenske narodne pesmi, recitacije in ritmične igre. Dvorana je bila natlačeno polna odličnega občinstva. O naših narodnih manjšinah v inozemstvu je poročal g. Rudolf Muš, predsednik akademske podružnice Jugoslovenske Matice, ki je pojasnil tužen položaj naših rojakov v Italiji. Poročilo je napravilo globok vtis na vse navzoče. Dijaki so v ponedeljek ostali v Bitolju ter si ogledali mesto, včeraj pa odšli na Kajmakčalan, ki je tvoril vrata našega osvobojenja in ujedinjenja. Danes nadaljujejo Ljubljančani potovanje v Ohrid.

• **Ustanovitev organizacije KDK v Sv. Marjeti-Prepolju na Drav. polju.** Pišejo nam: Tudi v naši občini je ljudstvo po umoru poslancev KDK občutilo potrebo, združiti vse napredne sile in se boriti za enakopravnost, ki je danes tako ogrožena od naših skupnih nasprotnikov. V ta namen je od strani samih volilcev prišla želja, ustanoviti organizacijo KDK. Dne 14. t. m. so se zbrali na inicijativo bivšega nar. poslanca SKS Ivana Kirbiša in oblastnega poslanca SDS Joška Finžgarja volilci iz vse občine v Prepoljah. Oba tukajšnja voditelja koaliranih strank sta prisotnim obrazložila današnji kritični gospodarski in politični položaj ter pomen koalicije. Prisotni so z navdušenjem odobravali poročila govornikov in obsojali k sreči že padli klero-radikalni režim. V odbor so bili izvoljeni gg.: za predsednika Kirbiš Ivan, za podpredsednika Finžgar Joško, za blagajnika Gojčič Jožef, za tajnika Kovačič Edo, za poročevalca Kirbiš Ivan in Finžgar Joško. Odborniki so gg.: Pesek Iv., Pavlin Franc, Klep Ivan, Cebe Gašper, Varčič Franc, Marčič Anton, Kirbiš Franc, Mendaš Ivan, Žunkovič Anton, Lešnik Miha Pesek Anton, Ornik Ivan, Lončarič Anton, Kirbiš Jurij, Finžgar Avgust, Radolič Jurij, Toličič Jožef, Finžgar Henrik, Kirbiš Konrad, Ornik Franc, Klasinc Lovro, Kirbiš Ivan (ml.), Štumberger Franc, Klasinc Tomaž, Bohak Lovro Ustanovljena organizacija je sklenila naslednjo resolucijo: 1.) Pristaši KDK izrekajo popolno zaupnico voditeljema Pribičeviću in Radiću. 2.) Zgraža se nad čini, ki so se dogodili v Narodni skupščini. 3.) Vodstvo KDK naj gre v naprej po začrtani poti, da popravi krivice narodu, posebno Slovencem in Hrvatom, ki mu jih je prizadel dosedanji hegemonistični režim.

• **Protialkoholna predavanja društva za gojitev treznosti v Posavju.** Prof. Lojze Pavlič je imel v Radečah pri Zidanem mostu 15. t. m. o alkoholizmu zanimivo skioptično predavanje, ki se ga je udeležilo do 600 ljudi. Podrobna predavanja se bodo vršila zvečer pod milim nebom brez vstopnine, in sicer: v sredo 18. tm. v Sevnici, v četrtek 19. t. m. v Boštanju, v petek 20. t. m. v Rajhenburgu, v soboto 21. t. m. v Senovem, v nedeljo 22. t. m. pa v Loki pri Zidanem mostu. Prihodnji teden bo predaval prof. Lojze Pavlič v Celju, Gaberju in Savinjski dolini, nato pa v rudarskih revirjih: v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju. Vsi stanovi so vljudno naprošeni, da se udeleže teh poučnih predavanj.

• **Nove avtobusne linije na našem Primorju.** Delniška družba »Tapred« si je izposlovala koncesijo za avtobusni promet po vsej primorsko - kraški oblasti. Družba je zaenkrat upostavila dve progi, in sicer progo Delnice - Brod - Čabar - Pregrada - Rakek ter progo Delnice - Skrad - Ravna gora - Vrbovsko - Severin - Vinica-Črnomelj.

• **V proslavo C. M. dneva** je nabrala podružnica na Jesenicah 469.50 Din; v isti namen podružnica v Brežicah 426.50. Iskrena hvala! 1293

• **Sprejem v gluhonemnico.** V gluhonemnico v Ljubljani se sprejmejo ob početku prihodnjega šolskega leta gluhonemi otroci. Pogoji za pripust k pouku so: gluhonemost ali tolika stopnja gluhosti, da se otrok s posluhom ne more naučiti glasovnega govora; nadalje izpolnjeno sedmo in še ne prekoračeno deseto leto življenja ter telesna zmožnost in sposobnost za izobražanje. Od sprejema so izključeni bebasti, slaboumni in božjastni otroci, ki so neozdravno bolni ali pa imajo hude telesne hibe. Gojenci, katerih starši so zmožni plačevanja, lahko dobe za dobo svojega izobraževanja stanovanje in hrano v zavodu proti plačilu zneska, ki ga določi oblastni odbor sporazumno s starši. Če se dokaže uboštvo, se preskrbovalni troški lahko znižajo ali popolnoma izpregledajo. Prošnje naj se vložé do 15. avgusta pri ravnateljstvu gluhonemnice v Ljubljani, kjer se dobe tudi natančnejše informacije.

• **Nesreča na triglavski severni steni.** Z Jesenic nam poročajo: V ponedeljek je prihite Iv Mojstrano neki turist in zaprosil pri tukajšnji podružnici SPD nujne pomoči, ker se je baje precej visoko v severni triglavski steni hudo ponesrečila v nedeljo popoldne neka turistka iz Maribora. Njene klice na pomoč so čuli razni turisti, ki pa nesrečnici niso mogli pomagati. V Mojstrani so takoj sestavili reševalno ekspedicijo, ki se je napotila proti polnoči pod vodstvom Gregorja Laha skozi Vrata na kraj nesreče. V Mojstrani so pričakovali povratka ekspedicije danes 17. t. m. popoldne. Do časa, ko vam poročamo, se reševalci še niso vrnili.

• **Nesreča pri delu v zvonarni.** V zvonarni v Št. Vidu nad Ljubljano se je pripetila včeraj okrog 9. težka nesreča. Tamkaj zaposleni livar 24letni Andrej Masle, doma z Barja, je imel opravka pri železnih modelih za vlivanje. Nenadoma se je odtrgala težka forma, ki je vrgla Masleta na tla ter mu zlomila kost v kolku. Ponesrečenec je zadobil težje poškodbe tudi na rokah. Pozvan je bil rešilni voz, ki je nesrečneža odpeljal v ljubljansko splošno bolnico.

• **Požar v Dobu.** Včeraj popoldne je v Dobu v stranskem traktu gospodarskega poslopja mesarja in posestnika Videmška, in sicer v svinjski kuhinji nastal požar, ki se je razširil na ves ta trakt. Gasilci iz Doba in Vira so bili takoj na mestu s tremi brizgalnami, položili štiri cevi in se energično lotili gašenja. Uspelo jim je, da so ogenj lokalizirali na omenjeno stransko poslopje in ga proti večeru udušili. Živino in vse predmete od vrednosti se je posrečilo rešiti, tako da škoda ni ogromna Tekom gašenja je nastal razburljiv incident, ker so prihiteli otroci od nekega sosednega kozolca, češ da se je tudi tam vnelo. Gasilci so takoj oddvojili eno cev ter hiteli, da rešijo kozolec. Izkazalo se je, da je bil ta alarm brez povoda, vendar so gasilci še z večjo pozornostjo ščitili vse sosedne objekte in tako preprečili vsako nadaljno nesrečo. Promet po glavni cesti je bil zaradi polaganja gasilskih cevi za več ur ustavljen.

• **Požar pri Poljčanah.** V ponedeljek ob 4. popoldne se je vnela pri Poljčanah tik železniške proge od isker lokomotive neka hiša. Zaradi vročine se je požar naglo razširil ter uničil dva objekta in povzročil precejšnjo škodo. V sedanji veliki vročini so naselbine ob železniški progi v veliki nevarnosti, da se ne vnamejo od letečih isker in je tako posebno priporočljiva pozornost in tudi oskrba z vodo, zlasti v onih krajih na ptujski progi, ki so bili že večkrat na ta način ponesrečeni in je bilo delo gasilcev jako otežkočeno zaradi pomanjkanja vode.

• **Tovarna orožja in municije v Užicah.** Nedavno se je dobro znana puškarna iz Kranja preselila v Užice v Srbiji. Z moderno instalacijo je ta tovarna, znana po svoji fabrikaciji lovskih pušk in ostalih lovskih potrebščin postala največja tovarna orožja na Balkanu. Povečanje fabrikacije bo vsekakor vplivalo tudi na znižanje doslej precej visokih cen teh predmetov.

• **Vodovodna kriza v Dubrovniku rešena.** V Dubrovniku so preteklo nedeljo otvorili na svečan način novi vodovod ter tako rešili mučno vodovodno krizo. Vodovod je bil potreben zlasti radi številnih tujcev, ki posečajo jugoslovensko Ateno. Vzidana je bila tudi plošča z napisom: »Občina Dubrovnik gradila je ovaj vodovodni nameštaj za načelnikovanja dr. Mile Škvrce 1928. godine«.

• **Železniška postaja v temi.** Električna centrala v Vukovaru je ustavila razsvetljavo železniške postaje, ker je dolg za dobavo električnega toka narastel že na 35.000 Din.

• **Potres na našem Primorju.** V ponedeljek zjutraj ob 4.40 so čutili srednjemočan potres na gornjem Jadranu, zlasti v Kraljevici, Crikvenici in Novem Vinodolu. Potres je spremljalo močno podzemsko bobnenje. Škode potres ni napravil.

• **Zaradi nizke vode ustavljeno delo električne centrale.** Kakor poročajo iz Karlovca, je zaradi suše vodostaj v rekah Kolpa in Korana padel tako nizko, da je mestna električna centrala morala ustaviti delo na svoji postaji na Ozlju. V akcijo je moral stopiti rezervni kalorični stroj za pridobivanje elektrike.

• **Divjaško postopanje policije v Osijeku.** Kakor javljajo iz Osijeka, sta dva policijska stražnika, Stojinović in Andjelković, neusmiljeno pretepla delavca Dragotina Seidla, s čigar priležnico je Stojinović živel v ljubavnem razmerju. Stojinović je delavcu zadal nad sto udarcev, Andjelinović pa mu je pri tem izdatno pomagal. Šef policije je proti omenjenima stražnikoma uvedel disciplinarno postopanje, državno pravdništvo pa je dalo oba aretirati.

Ali ste že pridobili

vsaj enega

novega naročnika za „Jutro"?

• **Smrtna nesreča v tovarni vagonov.** V tovarni vagonov v Brodu na Savi se je preteklo soboto pripetila grozna nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Vajenec Franjo Stiglić je bil zaposlen v bližini dvigala. Ko se je dvigalo nenadoma premaknilo, je nesrečnega mladeniča v pravem pomenu besede zdrobilo. Ostal je na mestu mrtev.

• **Ljudem, ki trpe na potrtosti,** splošni onemoglosti, delanezmožnosti povzroča naravna »Franz Josef« grenčica živahno kroženje krivi in tako osveži vsakega bolnika. Vseučiliški profesorji in znanstveniki trdijo, da pripomore »Franz Josef« grenčica radi svoje lahko odvajajoče učinkovitosti splošno osveženje duha in veselje do dela. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

• **Obledele obleke barva v različnih barvah** in plisira Jos Reich.

FOTO-aparate

in potrebščine **kupite ugodno** v drogeriji **A KANC SINOVA, Ljubljana, Židovska ulica 1** in drogeriji **M. WOLFRAM** nasled **M. KANC, Maribor, Gosposka ul. 33.** 301

Iz Ljubljane

u— **Ljubljanski župan** dr. Dinko Puc sprejema stranke do nadaljnjega vsak torek in petek od 11. do 14.30 popoldne.

u— **Odpiranje in zapiranje trgovinskih obratov v Ljubljani.** Včerajšnjo notico glede odpiranja in zapiranja trgovin v Ljubljani izpopolnujemo v toliko, da smejo biti trgovine z modnimi predmeti odprte od 8. do 12. ure in od 14. do 19. ure.

u— **Vsem obrtnikom in prijateljem** sporoča Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, da je preložila žrebanje srečk efektne loterije na dan 1. avgusta t. l. Ker ima zveza še nekaj srečk na razpolago, jih priporočamo obrtnikom v nakup. Vsaka srečka stane 3 Din. Obrtništvo naj z nakupom srečk pokaže, da se zaveda važnosti obrtniške organizacije. Zato naj ne bo obrtnika, ki bi že poslanih srečk pravočasno ne plačal, kakor tudi ne obrtnika, ki bi srečke vrnil.

u— **Radio-klub Ljubljana** bo priredil v četrtek 29. t. m. ob vsakem vremenu strokovni ogled radijske oddajne postaje v Domžalah pod vodstvom g. ing. Eržena. Odhod z vlakom iz Ljubljane gl. kolodvor ob 14.08; zbirališče pred kolodvorom. Člani, amaterji in ljubitelji radija vljudno vabljeni!

u— **Škropljenje cest.** Mestni magistrat bi storil dobro, če bi vsaj enkrat na dan naročil škropiti ceste v Koleziji in okolici, kamor prihaja sedaj od kopalni sezoni polno žena in otrok. Zlasti popoldne so ceste, ki nimajo nasadov, za zdravje nevarno razbeljene. To velja razen omenjenih še posebno za Valjavčevo, Gerbičevo ulico in Zeleni pot. Priznamo, da je škropljenje nujno potrebno predvsem po prometnih cestah in ulicah, ali potrebno je tudi na manj prometnih. Gre pa le za to, da nas na periferiji mestni magistrat popolnoma ne pozabi.

u— **Na Barju še vedno gori.** Šota na Barju še vedno tli. Tekom obeh preteklih noči je plamen izbruhnil samo na posameznih mestih ter se v splošnem uveljavlja samo podzemsko tlenje. Sreča v nesreči za prebivalstvo črne vasi je, da imamo vreme brez vetra. Ljubljanskih gasilcev doslej še niso v drugič klicali na pomoč, zdi se pa, da bodo skoraj gotovo morali zopet stopiti v akcijo. Včeraj popoldne si je nevarnost na Barju na licu mesta ogledal tudi ljubljanski župan dr. Dinko Puc, ki je odšel tja z mag. nadsvet. Jančigajem in gasilskim vodjo g. Furlanom.

u— **Policijski drobiž.** Policijski agent je predsnočnjim aretiral nekega Nika Č., ki je skušal spraviti v denar več pornografičnih slik. Aretirani sta bili dalje dve vlačugi Genovefa S. ter Micka G., ki sta lovili moške po mestu, na javnih ulicah in v javnih lokalih. V zapor je moral še neki moški zaradi prestopka paragrafa 129 b. Prijavljena je bila 1 tatvina čevljev, 1 tatvina perila, 1 poškodba kolesa, 2 prestopka kaljenja nočnega miru, 1 prestopek obrtnega reda, 1 prestopek avtomobilskih predpisov in 16 prestopkov cestno-policijskega reda.

u— **Dragoceno verižico izgubila.** Učiteljica, vdova Felicita Čepinko iz Maribora, stanujoča začasno v Ljubljani v Tavčarjevi ulici, je prijavila, da je predsnočnjim zgubila sedeča v neki družbi na vrtu hotela Štrukelj, dragoceno ovratno verižico, vredno 1500 Din. V verižico je bil vdelan kot obesek poročni prstan njenega pokojnega soproga z vgraviranimi letnicami.

u— **Nad čevlje so se spravili.** Dijak Rado Pavlič, stanujoč v Križevniški ulici, je pogrešil med kopanjem v Ljubljanici ob Trnovskem pristanu čevlje, ki jih je spravil za čas kopanja v barako. Ukradeni čevlji so bili vredni 180 Din. Neznan tat je odnesel čevlje tudi zidarskemu pomočniku Josipu Zrimšku, in sicer iz zaprtega prostora nove mestne hiše na Poljanski cesti.

Dr. Josip Volavšek

ne ordinira od 22. julija do 12. avgusta t. l.

u— **Zopet primer solnčarice.** Ko se je kopala 16 letna Otilija Tometova, stanujoča v baraki v Kotnikovi ulici v Ljubljanici pri Štepanjskem mostu, se je pričela pred očmi svojih prijateljic nenadoma potapljati. Za njo je prva skočila njena tovarišica gdč. N. ki pa si je nadela pretežko nalogo. Tometovi je prišlo v vodi slabo in jo je voda potegnila na dno. Videč nevarni položaj so poskakali v vodo še drugi kopalci, ki so končno obe dekleti z največjo težavo spravili na suho. Ker je bila Tometova izredno slaba, je bil o dogodku obveščen zdravnik dr. Perko, ki je ugotovil, da je postala Tometova, ki so jo prenesli med tem v bližnjo Bricljevo gostilno, najbrže žrtev solnčarice Rešil jo je samo na ta način, da ji je dal nemudoma močno injekcijo ter tako ohranil pri življenju. Tometovo so pozneje odpeljali z rešilnim vozom na njen dom.

u— **Žalne obleke in plašče za dame** vedno v moderni izberi pri tvrdki **Fran Lukič,** Stritarjeva ul. 9. 1294

Penzija »MIRAMAR V DUBROVNIKU«, tramv. postaja Boninovo. Moderno urejen, lastna plaža, slovensko vodstvo. — Cena Din 85—95. — Zahtevajte prospekte.

Iz Maribora

a— **Plavalna tekma.** V starem dravskem kopališču pri Kristianu se je v ponedeljek popoldne vršila plavalna tekma, pri kateri je plavala skupina gospodov na razdaljo 900, skupina dam pa na razdaljo 300 m. Zmagovalec v prvi skupini je bil g. Hartlieb, v drugi pa gdč. Roza Karnerjeva, ki se je udeležila tudi plavanja v prvi skupini ter tam dobila drugo nagrado. Plavalno tekmo je organiziral brivski mojster g. Krefl, ki je kot spreten rezbar tudi sam izdelal vse lične nagrade in darila za tekmovalce.

a— **V starem mestnem kopališču je mestna občina namestila izborno novo moderno prho, obstoječo iz 5 obstranskih obločnih in enega vrhnega pršnika. Ta naprava se bo pozneje lahko uporabila na novem dravskem kopališču pri Kamniku.**

a— **Na ulici je omedlela** in nekaj ur pozneje umrla v bolnici neka okrog 40 let stara kmetica, doma iz Št. Ilja. Rešilna postaja je revo odpeljala v bolnico. Znano je do sedaj samo njeno ime: Alojzija Pak.

Odvetnik

dr. Joško Bergoč

naznanja

da je otvoril odvetniško pisarno v Mariboru, Wildenrainerjeva ul. 6 (hiša dr. Verstovška) 8814

a— **Tatovi.** Vzlic veliki vročini še vedno stikajo kolesarski tatovi po dvoriščih in vežah za plenom. Tako je bilo včeraj nekemu poštnemu uslužbencu iz neke veže na Aleksandrovi cesti ukradeno okrog 1000 dinarjev vredno, črno pleskano kolo. Kot kopališkega tatu je policija izsledila nekega mladega brezposelnega delavca, ki je že priznal, da je ukradel iz kopališča okrog 200 Din in niklasto uro, iz drugega kopališča pa damsko torbico z zlato uro. Zlato uro in torbico je policija že dobila nazaj, niklasto uro pa je tat takoj po svojem činu prodal in zapil. Tat je še sam izpovedal, da je ukradel rjave moške čevlje, katerih pa policija ne more vrniti lastniku, ker se ta do sedaj še ni javil.

NOGAVICE z ŽIGOM 1 KLJUČ

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

17

Iz Celja

e— **Skrajna brezobzirnost.** Za nedeljski klerikalni shod v Dobriši vasi pri Žalcu so delali reklamo tudi s streljanjem po gričih tik pred mestom. Brezobzirnost do mestnega in okoliškega prebivalstva, ki je po težkem delu med tednom vsaj ob sobotah in nedeljah počitka skrajno potrebno, je segala tako daleč, da je to streljanje trajalo v soboto do pol 12. ponoči in se je pričelo v nedeljo že pred 3. uro zjutraj. Nerazumljivo nam je, kako je moglo celjsko sresko poglavarstvo sploh dati za to brezobzirno motenje nočnega miru celo svoje uradno dovoljenje ne glede na to, da bi moralo v takih slučajih vprašati za mnenje mestni magistrat. Ako bi bil minister policije dr Korošec prenočeval v Celju, smo prepričani, da bi bil kot najvišji čuvar reda in miru gotovo obsodil tako početje. Saj se je zgražalo nad tem vse prebivalstvo brez razlike strankarskega prepričanja. Dvomimo pa tudi, da bi ponočno streljanje bilo za Celje kot letoviščarsko mesto primerna reklama.

e— **Smrtna kosa.** V Zavodni pri Celju je umrl 16. t. m. železničar v pokoju Ivan Cverlini v 66. letu starosti. N. p. v m.!

e— **Aleks Hlavač 50 letnik.** Kdo ga ne pozna že kot oskrbnika Mariborske koče, kot restavraterja Beogradskega in Aleksandrovega doma v Rogaški Slatini ter sedaj hotelirja Celjskega doma v Celju! V vsem svojem delovanju je jubilant kazal prave lastnosti svojega rodu. Kot rojen Čeh se je vsakega dela lotil z agilnostjo ob vzajemni pomoči svoje marljive soproge. Kot Slovan se je popolnoma prilagodil našim razmeram že pred vojno v Gorici, potem v Ljubljani in drugod, oziroma sedaj na svojem mestu v Celju. Prijatelji in znanci mu ob njegovi polstoletnici želimo: Še na mnoga leta!

Iz Zagorja

z— *Čudna najdba.* Pri podiranju stanovanjske hiše steklarne v tako zvanem «Lebringu» so našli delavci zabojček, ki so ga odprli z velikim strahom, meneč, da vsebuje eksplozivne snovi. Našli so v njem 23 bankovcev po 10 Din. Domnevajo, da je prejšnji stanovalec, ki je pred več leti odšel iz Zagorja, shranil zabojček z bankovci, nakar pa je pozabil, ko se je preselil.

z— *Pri občinskih volitvah,* ki se bodo vršile v nedeljo 22. t. m., bomo imeli pet volilnih skrinjic, in sicer 1. skrinjico liste «Naprednih delavcev», nosilec liste strojnik Vinko Sedlar, 2. skrinjico liste «Sam. dem. stranke», nosilec liste posestnik in gostilničar Albin Grčar; 3. skrinjico liste «Slov. ljudske stranke», nosilec liste gerent Anton Prosenc; 4. skrinjico liste «Jug. soc. stranke», nosilec liste Miha Čobal; 5. skrinjico liste «Delavcev in kmetov», nosilec liste Martin Repovš.

z— *Kje boste volili:* Opozarjamo volilce, ki so dosedaj volili v Sokolskem domu, da bodo volili sedaj v zagorski šoli. Gerent je namreč ustregel želji znanih «gospodov», ki se boje Sokolskega doma kakor vrag križa, in prestavil volilni lokal. Topliški volilci bodo volili še nadalje v občinski dvorani.

z — *Kolavdacija okrajne izolirnice,* ki jo je zgradilo stavbno podjetje Niko Pavlinič, se je vršila preteklo soboto. Isto podjetje bo gradilo novo moderno šolo v Izlakah.

Iz Trbovelj

t— *Vročina v Trbovljah.* Škropilni voz še ne funkcijonira. Ali ima kako napako, ali pa ne ravnajo z njim pravilno, ker se po cestah skoraj ne pozna, kadar škropi. Vročina je pri nas neznosna, prah strašen. Ljudje si pomagajo s tem, da polivajo pred hišami z vodo. Začelo bo primanjkovati vode v vodovodih, potem bo pa tudi to polivanje zabranjeno. Velika suša grozi uničiti s trudom obdelane vetrove in polja ter ugonobiti skromne pridelke, ki jih pridelujemo v naši dolini.

t— *Smrtna kosa.* Umrli so: Pintar Uršula, žena upokojenega rudarja, 43 let; Virant Silva, hči čevljarja, pol leta; Turnšek Jožefa, žena strojnika, 39 let.

t— *Stavbno gibanje.* Občina je pričela z gradnjo štirih stanovanjskih hišic. Stale bodo na lepem prostoru ob cesti v Gabrsko; okrog vsake hiše bo še prosor za vrtove. Kadar bodo vse hiše zgrajene, bo to prav lepa kolonija. — Meščanska šola bo v kratkem dograjena; dokončujejo se nekatera notranja dela. Z novim šolskim letom bo poslopje že lahko izročeno svojemu namenu. — Pri kopališču bodo pričeli z betoniranjem basena. Morda se bomo kopali v njem še to sezono. Želeti bi bilo. — Stavba hiše upokojenega uradniškega inženjerja g. Krasnika lepo napreduje. To je prva nova hiša ob novi cesti. — Čevljarski mojster in hišni posestnik g. Malgaj je prizidal k svoji hiši nov prizidek. Hiša jermenarskega mojstra Ačkona je dograjena; izvršiti je treba samo še dela v notranjosti.

Iz Kočevja

k— *Zaprisega mestnega občinskega sveta.* Minulo soboto je okrajni glavar in dosedanji gerent mestne občine dr. Tine Čuš zaprisegel mestnega župana g. Ivana Lončarja in šest občinskih odbornikov. Ob koncu te kratke sej je še prečital nekatere nasvete, ki naj bi se praktično izvedli v prid mestni občini.

k— *Ceste v Kočevju.* Naše ceste so jarki, polni blata ob vsakem deževju ter prahu ob teh vročih poletnih dneh. In vendar imamo veliko vode v bližini, da bi lahko škropili ceste trikrat na dan! Kako grd vtis napravi baš ta prah na vsakega tujca, katerih poleti ni malo pri nas! Čas bi že bil, resno misliti na tlakovanje glavne ceste, ki gre skozi mesto in je tako izvožena kot le malokatera. Če ne z asfaltom, pa s kockami!

Ali ste se že naročili na „PONEDELJEK"?

Lažna detektiva

Ljubljana, 14. julija.

«Juhuhu!» so vriskali, da je šlo kar skozi ušesa, ko so odhajali od nabora. Harmonika je sproti ustvarjala dobro voljo, nemalo pa tudi vince, ki so ga pokušali fantje v tej in oni gostilni, vračajoči se domov proti Šiški.

«Ali ga pihnejo ti-le Šiškarji!» je menil ta ali oni, ki jih je srečal in občudoval njihovo podjetnost.

«Hej, zdajle bomo pa uganili še kakšno!» je vzkliknil pred neko gostilno v Šiški najbolj korajžni Dane. «Želodec me boli, kaj ko bi pokusili še ta ‚zelenega'? Popoldne se gremo pa kopat. Kar na Savo jo bomo mahnili, ga bomo že ‚prešvicali'!»

Fantje so bili, nekateri vsaj, za njegov predlog in krenili so v gostilno. Čez dobro uro jih je nekaj pospalo za mizo, dočim sta dva vzdržala. Najbolj pri moči je ostal Dane, ki se je slednjič vendarle dvignil in odšel razkladat novico, da bo moral služiti vojake, mimoidočim na cesto. Ko je mislil, da se ga je naveličala že vsa Šiška, je odrinil po prijatelja in mahnila sta jo čez polje proti bistri Savi. Še na Posavju sta zavriskala nekajkrat in pozivala na «korajžo», potem sta pa utonila v grmičevju na savskem produ. Tu jih je zajela množica očrnelih kopalcev in otroci so se dobro uro imenitno zabavali spričo njunih zabavnih domislekov. Čez čas sta nekoliko zaspala, naposled pa sta se precej mačkasta odločila, da morata uganiti še kakšno.

Njuno pozornost je čez čas vzbudila nedaleč od njiju se kopajoča tujka, ki se jima je zazdela neznansko sumljiva. «Da bi vsaj kakega tatu vjela!» je zazdehal Janez. «Nobenega špasa ni, če ga sam ne napraviš!» je potožil Dane in pogledal prijatelja. «Toda, čuj, Janez, ali nisi ti detektiv?» je pripomnil naenkrat, kakor bi mu šinila v glavo imenitna ideja.

Janez ga je nekaj časa zamišljeno opazoval, meneč po tihem, da se mu je zmešalo in da je temu prav gotovo kriv «ta zeleni». «Prmejš, seveda si detektiv!» je trdil Dane naprej in skušal napraviti važen obraz. Pomignil mu je, naj vzame svojo obleko in izginila sta za četrt ure v grmovje.

Kmalu za tem sta se prizibala do kopajoče se tujke Srbkinje Dušice J., ki je prišla v Ljubljano na letovišče, dva važna gospoda, ki sta se ji predstavila po vseh pravilih: «Oprostite, gospica, ampak vaša kopalna obleka vsekakor preveč izziva. Prisiljena sva, povesti vas do orožniške stanice na Črnučah. Detektiva sva . . . Kar hitro, gospica! Glejte, še otroci se zgražajo . . . Jej, jej, ta-le vaš kostum . . .!»

Uboga letoviščarka se je nemalo prestrašila. Skušala se je oprostiti, začela ju je prositi, a vse zaman. Strogi zahtevi, ponovljeni v najodločnejšem uradnem tonu, se ni mogla nadalje upirati. Morala se je obleči v vsej naglici in oditi z možema javnega reda in varnosti. Medpotoma sta pa postajala detektiva vedno bolj vljudna, nakar se je mahoma spremenilo njuno vedenje. Oba sta obstala, a obstala je tudi «aretiranka» in ju začudeno gledala. «Tako, gospodična,» je pričel tedaj momljati Janez . . .

Uboga, preplašena poštarica, ki kaj sličnega od kavalirskih Ljubljančanov prav gotovo ni pričakovala je postala popolnoma zbegana, posebno še, ker je spremljevalcema pijača kar puhtela iz telesa. Dane se je potipal po žepu in zagrozil celo z revolverjem, ki pa ga je imel, seveda, še pri Ševčiku. Gledali so se dobrih pet minut, nenadoma pa se je letoviščarka opogumila, zakričala, da jo je bilo čuti doli do vode, odvrgla kovčeg, ki ga je nosila s seboj ter skočila v grmovje. Brzela je liki preganjana divjačina čez drn in strn, preganjalca pa za njo.

Tu bi bil morda že konec, kajti «detektivoma» je njuna žrtev srečno pobegnila, če ne bi zaneslo proti večeru Daneta na ljubljansko promenado. Tja pa je, kakor nalašč, ob isti uri prišla tudi gospodična Dušica, ki je detektiva spoznala in nemudoma pohitela do stražnika. Ni minula minuta in že se je popolnoma presenečen Dane nahajal v njegovi oblasti. Pomagali niso nikaki protesti in Dane je moral še tisto uro za zamrežena okna. Kmalu mu je sledil še Janez in sedaj se nerodna pustolovščina obravnava na policijski direkciji, zaključila pa se bo na sodišču . . .

Bratci kvartopirci.

Ciril, France in Peter so se sestali v neki ljubljanski predmestni gostilni. Ciril je predlagal, da bi vrgli »podobice«. Res so začeli kvartati za denar.

»Dajmo, vrzimo ‚ajnc'!« je dejal podjetni Peter, ki je želel, da bi bil več priigral.

»Pa hazardirajmo,« je odgovoril Ciril in vrgel karte

»Le nikar prehitro ne zapravljajte denarja, da bom tudi jaz kaj dobil,« se je oglasil tedaj stražnik, ki je vstopil v gostilno in zapisal presenečene kvartače.

Stražnik je napravil ovadbo, pa je prišel k sodišču na razpravo samo Ciril. Ostalih dveh ni bilo; tudi ni bila izkazana dostavitev vabila.

»Kje tičita vendar ta dva vaša tovariša?« je vprašal Cirila sodnik.

»O, to sta pa dva sladoledarja. Eden je dejal stražarju, da je snažilec čevljev, drugi pa, da je krošnjar. Kar čudil sem se, da nista bila nič v zadregi in da sta tako gladko lagala. Pišeta se tudi drugače, kakor sta trdila stražniku; le krstni imeni sta menda pravi,« je odvrnil Ciril.

Zdaj bo policija poizvedovala o Francetu in Petru, ki se motita, če menita, da sta se izmotala s svojo lažjo iz kljukastega paragrafa.

Ciril je dobil samo 50 Din globe, ki jo bo zadovoljen plačal.

Sport

Izbirne plavalne tekme v Karlovcu.

V soboto in nedeljo so se vršile v Karlovcu izbirne tekme v plavanju, skokih in waterpolu v svrho sestave naše državne plavalne reprezentance za slovansko prvenstvo v Pragi in za olimpijske igre v Amsterdamu. Tekem se je udeležilo 30 članov splitskega Jadrana, 8 članov Viktorije iz Sušaka in 4 plavači Somborskega sporta, Bob in Brodjanin iz Beograda sta poslala 12 tekmovalcev, Ljubljana 3, Zagreb pa 2. Največ je seveda bilo Karlovčanov.

Rezultati so bili naslednji:

Gospodje:

100 m prosti stil: 1. Šenjanović (Jadran) 1 : 05, 2. in 3. Barač (Jadran) in Smokvina (Viktorija, Sušak) 1 : 13.4.

200 m prosti stil: 1. Senjanović 2 : 33, 2. Margreitner (Viktorija) 2 : 46.2, 3. Arčanin (Viktorija) 2 : 49.2.

400 m prosti stil: 1. Senjanović 5 : 40.2, 2. Arčanin, 6 : 25, 3. Bulat (Bob) 6 : 26.

1500 m prosti stil: 1. Senjanović 23 : 12.8, 2. Bulat 26 : 06, 3. Doležal 26 : 36.2.

200 m prsno: 1 Birimiša (Jadran) 3 : 10, 2 Pavelič (Concordia, Zagreb) 3 : 10.4, 3. Franković. (Gradjanski, Karlovac) 3 : 17.3.

100 m hrbtno: 1. Mirkovič (Jadran) 1 : 26.2, 2. Matkovič (Viktorija) 1 : 30.2, 3. Frankovič 1 : 34.3.

Skok z deske 3 m: 1 B. Grilc (Viktorija) 135.14 točk, 2. Kordelič (Ilirija, Ljubljana) 126.78, 3. Pilič (Jadran) 117.28, 4. Juntes (Primorje, Ljubljana) 97 72.

Dame:

100 m prosti stil: 1. Roje (Jadran) 1 : 26.8, 2. Lenert (Sombor) 1 : 33, 3. Godina (Jadran) 1 : 36.2.

400 m prosti stil: 1. Roje, 7 : 15, 2. Berber 8 : 28.

200 m prsno: 1. Prekuh (Primorje, Ljubljana) 3 : 46.8, 2. Rižner (Gradjanski, Karlovac) 3 : 50.8, 3. Lenert 3 : 51.7.

100 m hrbtno: 1. Račič (Karlovac) 1 : 45, 2. Šurič (Jadran) 1 : 57.2, 3. Rihtman (Viktorija).

Waterpolo:

Skupno se je igralo pet tekem, po katerih je bilo sestavljeno naslednje moštvo kot reprezentanca Jugoslavije za Prago in za Amsterdam: Zlatko Mirković, Srečko Čulič, Andro Kuljiš (vsi Jadran Split), Gjuka Sengjergji (Sombor), Kangrga (Bob), Mirko Mirkovič (Jadran), Anastasijevič (Bob). Rezerve: Bulat in Lukič (oba Bob), Markovič in Margreitner (Viktorija).

Naša plavalna reprezentanca

Za Prago je določil savezni kapetan Lukič naslednjo reprezentanco:

Gospodje: 100 m Senjanovič in Barač, 400 m in 1500 m Senjanovič in Bulat, 200 metrov prsno Birimiša in Pavelič, 100 m hrbtno Mirkovič in Matkovič, skoki Kordelič in Grilc, stafeta 4 krat 200 m, Senjanovič, Barač, Margreitner, Sengjergji, rezervi Bulat in Matkovič.

Dame: 100 m Roje in Lenert, 400 m Roje in Berber, 200 m prsno Prekuh in Lenert, 100 m hrbtno Rihtman in Roje, stafeta 4 krat 100 m Roje, Godina, Lenert, Rihtman, rezerva Berber, skoki Godina in Berber.

Ta reprezentanca odpotuje v četrtek iz Karlovca v Prago kjer se bo udeležila 21 in 22. t. m. tekem za slovansko prvenstvo na povratku pa bo nastopila tudi na Dunaju.

———

SK Svoboda. Pozivljamo celokupno članstvo, da se sigurno udeleži proslave 70 letnice našega velezaslužnega sodruga, g. dr. Tume, ki se vrši v četrtek 19. tega meseca ob 19.30 v salonu pri «Levu» na Gosposvetski cesti. — *Tajništvo.*

SK Svoboda. Trening I. skupine odpade ta teden. — Dne 20. t. m. ot 18. uri se vrši trening-tekma na našem igrišču med II. skupino in juniorskim moštvom. Na igrišču naj se zglasijo naslednji člani II. skupine: Papler, Sušnik, Ozebek, Baggia, Zeman, Tasotti, Šušteršič, Kavečič, Zajc, Jereb Tomc in juniorsko moštvo: Slanina, Košmrl II., Drnovšek I., Alarinšek, Košmrl I., Pogačnik, Drnovšek III., Drnovšek II., Krivačič, Derenda, Czerny III.

Nov naslov LNP. — Tajništvo obvešča tem potom člane Ljubljanskega nogometnega podsaveza, da se glasi naslov podsaveza odslej: *Krsnikova ulica št. 3-II* —

Službeno iz LNP. — Običajna redna seja poslovnega odbora danes (v sredo) odpade. — *Tajnik II.*

SK Ilirija (nogometna sekcija). — V sredo in petek ob 18. uri trening rezerve in juniorjev. Redni trening I. moštva se do nadaljnega prekine. — *Načelnik*

Motokolesarski klub «Ilirija». Redna odborova seja se vrši v četrtek dne 19. tega meseca ob 20 uri v društveni sobi restavracije Novi svet. — *Predsednik.*

Teniški match med Ptujskim slov. ten. klubom in teniško sekcijo mariborskega «Rapida» se je v nedeljo vršil v Ptuju. Zmagal je Ptujski slov. ten. klub v razmerju 7 : 2 Za Ptuj so zmagali Honvery proti Šešerku (v 3. setih), Sakotnik proti inž. Kiepachu (2), Senčar proti Weilerju (2), Jurko proti Meyerju (2), Tobias proti Hoferju (3), Honvery-Sakotnik proti Kiepachu-Šešerku (3), Jurko-Senčar proti Weilerju-Hoferju (2), za Rapid pa dr Muhić proti Starkelu (3) in dr. Muhić-Tobias proti Hoferju in Meyerju v treh setih.

ASK Primorje (lahko-atletska sekcija). Občni zbor sekcije se vrši v četrtek dne 19. t. m. ob 20. in pol v tajništvu. Udeležba za vse člane strogo obvezna! Načelnik.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 17. julija 1928. Višina barometra 308.8 m

Kraj opazovanja	Čas	Barom.	Temper	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačno 0—10	Padavine V mm	Padavine v mm do 7 ure
Ljubljana	8.	7[illegible]2	23	66	mirno	[illegible]		
Maribor		7647	24		mirno	0		
Zagreb		786	25	67	mirno	[illegible]		
Beograd		730	31	4[illegible]	mirno	2		
Sarajevo		730	24	58	mirno	0		
Skoplje		734·9	28	55	mirno	0		
Split	7.	72·4	6	88	mirno	0		
Dubrovnik								

Solnce vzhaja ob 4.28, zahaja ob 19.43. Luna vzhaja ob 4., zahaja ob 20.41.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 33.0 C, najnižja 18.0 C.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Jasno, temperatura bo ob frontalnih nevihtah padla, nato zopet jasno, vendar pa ne več tako vroče.

Tržaška vremenska napoved za sredo: Normalen vetrič, nebo večinoma jasno. Temperatura od 24 do 31 stopinj. Morje mirno.

Gospodarstvo

Zanimivi podatki o naših državnih železnicah

I.

V ministrstvu za promet so bili pravkar zaključeni nekateri statistični podatki o stanju naših železnic, ki nam pričajo, da se je pričelo končno tudi v naših železniških centralah z vodstvom vsestransko potrebne statistične službe, ki nam vsaj deloma kaže stanje našega železništva. Ako na tej osnovi primerjamo naše železnice z železnicami sosednih držav in drugimi evropskimi državnimi železnicami, si lahko ustvarimo tudi primerjalno sliko, ki nam pove, na kakšni stopnji razvoja smo, kaj bi bilo potrebno izboljšati, povečati, popraviti itd.

Statistični podatki ki jih navajamo v naslednjih naših izvajanjih, se nanašajo na dan 31. decembra 1927. leta in so tedaj najnovejši, ki so na razpolago. Poleg njih imamo v rokah tudi nekaj podatkov iz leta 1924., ki nam bodo služili v primerjavo.

V Jugoslaviji prevladuje **državni železniški sistem.** Sicer imamo tudi nekaj malih, ozkotirnih zasebnih železnic, ki pa služijo le lokalnim interesom in nimajo na razvoj železniške politike prav nikakega vpliva. Največje zasebno železniško podjetje je bila do l. 1923. Južna železnica, kjer pa je prevzela država s 1. novembrom istega leta obratovanje v svojo režijo in plačuje Južni železnici vsakoletno gotovo vsoto na temelju posebnih pogodb. Poleg te železnice imamo še celo vrsto raznih manjših lokalnih železnic, ki so sicer lastnina raznih delniških družb, vendar pa vzdržuje ves obrat država, ki dostavlja tem progam tudi svoj vozni in lokomotivski park, osobje in ves ostali materijal in jim vsakoletno izplačuje gotove vsote kot zakupnino.

V naši državi imamo dvoje vrst železniškega tira: normalnega in ozkotirnega Prvi ima razstop tirnic 1435 mm, drugi pa v pretežni večini 760 mm, le nekaj med vojno zgrajenih vojaških, sedaj civilnemu prometu služečih prog, ima samo 600 mm širine. V splošnem prevladuje **enotirni sistem**, le mali odstotek prog imamo z dvojnim tirom. Stanje po dolžini je nasledje (v kilometrih):

Širina	1 tir	2 tira	skup.	povpr. v obratu
normal.	6496	269	6765	6626
ozka	2215	—	2215	2200
skupaj	8710	269	8979	8826
v %	97	3	100	

Iz tabelice je razvidno, da je nad 3 četrtine vseh železnic normalnotirnih, od celokupne mreže pa razen 3% vse proge enotirne. Dvojni tir je položen le od državne meje pri Št. Ilju do Rakeka, od Vinkovcev do Dalja ter v bohinjskem in karavanškem predoru. V gradnji je sedaj dvojni tir med Beogradom in Novsko v dolžini okoli 320 km. Kasneje pa se namerava izpeljati dvojni tir tudi od Novske do Zidanega mosta v dolžini okrog 185 km. S tem bi se doseglo povečanje kapacitete **glavne državne proge** od Beograda preko Zagreba in Ljubljane do meje pri Rakeku. Veliko je razmeroma omrežje ozkotirnih prog (od 760 mm), ki sega od Zaječara na skrajni vzhodni točki države pa do Dubrovnika ob Jadranu.

Za kapaciteto posameznih železniških prog je važno, ali so iste izpeljane po ravninah ali po brdovitem terenu; ali imajo kolikor mogoče premi potek ali pa mnogo ostrih ovinkov. V Jugoslaviji imamo večje ravnine le na Hrvatskem, v Slavoniji in Vojvodini; ves ostali del države je več ali manj gorskega značaja, ki stavi razvoju železnic mnogokrat prav velike ovire. Izmed celokupnega omrežja leži **vodoravno le 3143 km ali 36.6 % vse mreže.** Ako prištejemo k tej postavki še vse proge do 5 % vzpona, lahko trdimo, da je okrog 77 % normalnotirnih in okrog 60 % ozkotirnih prog položenih **v razmeroma lahkem terenu.** Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je železniška mreža na severu in severozapadu države, kjer se nahajajo ravnine, mnogo gostejša. V srednjem gorovju je zgrajenih okoli 12.5 % normalnih in skoraj 18 % ozkih prog. Med težke gorske proge pa moramo uvrstiti okrog 10 % normalnih in nad 22 % ozkotirnih prog. Glede smernih razmer je položaj naslednji: **v premi je izpeljanih 4982 km normalnotirnih in 1107 km ozkotirnih prog,** kar odgovarja v odstotkih skoraj 74 % za normalne in 26 % za ozke proge. V tem oziru je tedaj položaj razmeroma ugoden, osobito ako upoštevamo dejstvo, da prog po težjem terenu Južne Srbije, Črne gore in sosednjih državnih predelov še ni mnogo. Ko pa se bo enkrat tudi tam dogradilo zadostno prog, bo ta ugodni odstotek gotovo padel na manjšo mero. V ovinkih pod 500 m polumera je zgrajenih 14 % normalnih in 33 % ozkotirnih prog. Ostalo pa ima ovinke nad 500 m polumera.

V primeru z letom 1924., moramo ugotoviti glede železniške mreže v naši državi, da **se je povečala dolžina normalnotirnih prog za 241.7 km ali 3.3 %,** ozkotirnih pa za 88.8 km ali 4.2 %, kar da skupno povečanje za 330.5 km ali 3.8 %. Gradile so se le enotirne proge. V dosedanje stanje tudi niso vštete one proge, ki so še v gradnji in torej ne služijo še javnemu prometu. Vse od leta 1924. do danes zgrajene proge in tudi vse one, ki jih grade, so **lastnina države.**

Vse omrežje je bilo tudi leta 1927. razdeljeno na pet ravnateljstev s sedežem v Beogradu, Ljubljani, Sarajevu, Subotici in Zagrebu. Niso nam znani principi delitve na posamezne direkcije, dejansko pa moramo ugotoviti, da posamezni direkcijski teritoriji niso izenačeni glede dolžine in tudi ne odgovarjajo gospodarskim prilikam v državi. Tako ima n. pr. direkcija Beograd pod svojo upravo vse omrežje bivše predvojne Srbije in še ves Srem do Vinkovcev, kar znaša preko poltretjega tisoča kilometrov dolžine, povrh vsega pa so gospodarske in kulturne prilike v Sremu povsem drugačne, kakor v Južni Srbiji. Temu nasproti šteje ljubljanska direkcija le nekaj nad 1150 km prog, ki ležijo vse v Sloveniji razen malih drobcev. Vsekakor so prilike v Sloveniji po vseh njenih predelih prilično enake, dolžina direkcijskih prog pa nam predstavlja kompleks, ki se ga z lahkoto upravlja. Zagrebška direkcija obsega vso Hrvatsko, del Slavonije do Broda, severno Dalmacijo in obe normalnotirni progi v Bosni V njeno področje spada tudi Baranja. Skupna dolžina prog znaša okrog 2000 km. Pod subotiško ravnateljstvo spadajo proge po Bački, Banatu v skupni dolžini okrog 1700 km; vsa Bosna in Hercegovina ter južna Dalmacija tvorijo direkcijo v Sarajevu, ki upravlja izključno samo ozkotirne proge. — Razdelitev na pet direkcij ni baš posrečena in sčasoma bo na vsak način potrebno, **da se napravi v tem pogledu korenita reforma**

= **Ukinjene pogodbene carine v dodatnem dogovoru k avstrijsko - jugoslovenski trgovinski pogodbi.** Poleg novih pogodbenih carin, ki so bile določene v dodatnem dogovoru k avstrijsko - jugoslovenski trgovinski pogodbi, vsebuje sporazum tudi listo dosedanjih pogodbenih carin, ki se ukinejo, tako da glede uveljavljenja avtonomnih carin ali eventuelnega povišanja nismo več vezani. To ukinjenje pogodbenih carin se nanaša na naslednje carinske postavke (prve številke v oklepajih pomenijo ukinjene pogodbene carine, druge številke pa avtonomne minimalne carine): carinska pozicija 321: rute za na glavo in šali, tkani v nerazparanih kosih (400, 500); iz car poz. 368.: obutev iz tkanine in klobučevine s podplati iz druge tvarine tč. 2. (350, 400); c. p. 442: lepenka nad 300 gr na kv. m, tč. 1.) a) v polah in namotih (9, 10); iz c. p. 445: papir, tč. 1.) za tiskanje a) nesatiniran, do 60 gr (12, 20); tč. 4.) rastriran (40, 80); iz c. p. 536.: železo, tč. 3.) neizobličeno, kovano, valjano, a) v ploščah itd. (10, 12), b) v trakovih v deb. nad 1 mm (12, 12), pod 1 mm (12, 14), tč. 4.) izobličeno a) v obliki L in + (12, 12), b) v obliki T itd. (10, 12); iz c. p. 537.: pločevina, tč 1.) sirova a) nad 3.5 mm deb. (10, 12), b) od 1—3 mm (12, 14), c) pod 1 mm (10, 10); c. p. 542.: železne konstrukcije (17, 20); c. p. 545.: sekire (40, 50); iz c. p. 555.: cveki in klinci, izvlečeni, prešani kovani, iz tč. 1.) podkovni žeblji (22, 30); iz c. p. 562.: posode in izdelki iz pločevine, tč. 1.) iz črne pločevine a) brez zveze ali v zvezi z navadno tvarino: posode (30, 45), b) v zvezi s finim materijalom (50, 60); tč. 2.) iz prevlečene bele ali črne pločevine: posode (55, 75), ostalo (50, 75); tč. 3.) pobarvani, emajlirani i. t. d.: škatlje za kreme (40, 90), za konzerve iz bele pločevine (55 90), ostali izdelki razen emajliranih posod (80, 90); iz c. p. 569.: blagajne in kasete, tč. 1.) do 10 kg, a) neobdelane (60, 90), obdelane (70, 80); tč 2.) od 10 do 100 kg a) neobdelane (50, 70), b) obdelane (70, 80); tč. 3.) od 100 — 1000 kg neobd. (35, 50), preko 1000 kg neobd. (30 50); iz c. p. 570.: pohištvo, neoblazinjeno, nepreoblečeno, tč. 2.) lakirano z železnim lakom (48, 100), drugače obdelano (70, 100); iz c. p. 585/2.: železni gumbi, ki se zapenjajo na pritisk (110, 200); iz c. p. 586.: železne armature, tč. 1.) v zvezi z brončenim livom (60, 80); c. p. 589.: aluminij sirov (prosto); c. p. 590.: aluminij, kovan, valjan itd (10 30); iz c. p. 592.: aluminijeve žice (20, 60); c. p. 601.: svinčeni valjarji in cevi, tč. 1.) neobd. (12, 20), tč. 2.) svinčeni sifoni za vodovode (12, 30), ostali (20, 30); c. p. 602.: svinčene šibre in krogle (28, 60); iz c. p. 616.: tube iz cina tč. 1.) neobd. (140, 200), tč. 2.) obd. (140, 300); iz c. p. 623.: izdelki iz niklja: tč. 1.) neobd. a) v zvezi z navadno tvarino (200, 250), b) s fino tvarino (250, 300); tč. 2.) obdel. b) s fino tvarino (300, 600); c. p. 628.: bakreni konopci in vrvice (70, 100). c. p. 633.: kotlarski izdelki nad 5 kg: tč. 1.) neobd. (90, 120), obdel. (140, 200); iz c. p. 637.: liti izdelki iz bakra: tč. 1.) v kosih nad 10 kg b) obdelani (110, 150); iz c. p. 644.: gumbi, ki se zapenjajo s pritiskom (250, 800); iz 645.: gumbi za ovratnike itd.: tč. 2.) v zvezi z najfinejšo tvarino (800 900); iz c. p. 654.: stroji: tč. 1.) za les in rezbarske snovi (30, 30), tč. 2.) za kovine, kamne itd. (30, 30); iz c. p. 658.: opekarski stroji (20, 20); iz c. p. 660.: sesalke: tč. 1.) ročne brizgalne (30, 30), motorne brizgalne (30, 30), iz c. p. 665.: električni aparati: tč. 1.) brzojavni, telefonski (150. 200), tč. 2.) za elektr. signaliziranje (150 200); tč. 5.) kuhinjske posode, likalniki, peči itd. (200, 300); iz c. p. 684.: avtomati za tehtanje pod 50 kg (150, 200).

= **Spor zaradi odpiranja in zapiranja trafik.** Uprava državnih monopolov je te dni intervenirala pri finančnem ministrstvu, ker je bil čas odpiranja in zapiranja trafik v nekaterih oblastih določen v nasprotju s pravilnikom za maloprodajalnice tobaka, ki določa, da morajo biti trafike odprte poleti od 6. do 21. ure, pozimi pa od 6. do 20. ure. Uprava državnih monopolov se je v svoji predstavki postavila na zanimivo in skrajno naivno stališče, češ da bi skrajšanje delovnega časa v trafikah povzročilo nazadovanje konsuma in dohodkov državnega monopola za 300 milijonov Din letno. Vse to baje po mišljenju strokovnjakov (!) Vsak lajik bo lahko presodil, da nihče ne bo manj pokadil, če bodo trafike prej zaprte, prav tako, kakor se ne more povečati konsum s podaljšanjem delovnega časa v trafikah. Sramotno je, da ena največjih državnih gospodarskih ustanov operira s tako naivnimi argumenti.

= **Stanje hmeljskih nasadov na Češkem.** Nemški odbor Združenja češkoslovaških hmeljarjev poroča 13. t. m.: Od našega zadnjega poročila se je stanje hmeljskih nasadov izboljšalo večinoma le v nizkih legah. Tu je rastlina dorastla do vrha žičnega ogrodja, poganja panoge, na katerih se tudi polagoma prikazujejo cvetni nastavki. Ena tretjina nasadov še ni dosegla vrha in je brez panog. Nasadi v višinah in posebno dvoletni so v razvoju zelo zaostali V primeru z minulim letom že danes lahko trdimo, da bo letošnji pridelek manjši od lanskega. Vsi nasadi trpe sedaj zaradi tropične vročine in se že prikazuje solnčni palež. Če ne bo kmalu dežja, se bo stanje še zelo poslabšalo. Dosedaj še ni rdečega pajka, vendar se pri vladajoči vročini hitro lahko pojavi. Peronospore ni — uši so le tuintam

= **Znižanje nekaterih carin v Italiji in Madžarski.** Po dolgotrajnih pogajanjih je bila te dni sklenjena madžarsko - italijanska trgovinska pogodba, ki predvideva znižanje nekaterih važnih italijanskih in madžarskih carinskih postavk, ki bodo na podlagi klavzule o največji udobnosti veljale tudi za naš izvoz v ti dve državi. Italija je v tej pogodbi pristala na olajšave pri carinah na konje, zaklano živino, živo in zaklano perutnino salame, jajca, krompir, seno, mineralne in zdravilne vode, pivo in vino. Madžarska pa je pristala na znižanje carin na sir, sveže cvetice, južno sadje, zelenjavo, marmor itd.

= **Stanje Narodne banke 8. t. m. (Vse v milijonih Din;** v oklepajih razlike napram stanju od 30. junija.) **Aktive:** kovinska podlaga 358.5 (— 1), saldo raznih računov (tečajne diference deviz) 413.5 (+ 13.8), posojila na menice 1364.9 (+ 44.3), lombard 240.2 (+ 0.6); **pasiva: obtok bankovcev** 5343.4 (— 10.9), **državne terjatve** 268.7 (+ 13.8), **obveznosti po žiru** 444.8 (+ 77.3), po raznih računih 225.1 (— 24.7).

= **Povišanje diskonta v Avstriji.** Glede na okrepitev na mednarodnem denarnem trgu, ki ima svoj izvor v Ameriki, kjer je bil pred dnevi ponovno **povišan diskont na 5%, kakor tudi zaradi odtoka kratkoročnih dolarskih dobroimetij iz Avstrije,** je Avstrijska narodna banka predvčerajšnjim povišala diskont od 6 na 6½%.

= **Dobave.** Prometno - komercijelni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave 100 komadov kretniških nastavkov in 25 komadov signalnih svetilk. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 1150 kg navadnih žebljev. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 26. t. m. pri ministrstvu za vojsko in mornarico, oddelek za mornarico v Zemunu, glede dobave raznih zastav in činovnih znakov za mornarske častnike, 30. t. m. pa glede dobave 1150 m podmorskega telegrafskega kabla. Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Borze

17. julija.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet velik, zlasti v devizah na Dunaj in Curih. Potrebo v devizah na Newyork, London in Trst je krila privatna ponudba, ostalo potrebo pa Narodna banka. Deviza na Berlin se je zopet okrepila; prav tako se je dvignila deviza na Dunaj. Med efekti je bila zaključena Vojna škoda po 440.

Na zagrebškem efektnem tržišču je tendenca v Vojni škodi ostala nespremenjena. Promptna se je trgovala po 439, za december pa po 459. Investicijsko je bilo zaključeno nespremenjeno po 90. V bančnih vrednotah so bili običajni zaključki v Hipotekarni po 59.5, v Jugobanki po 88.5, v Prištedioni po 950 in v Srpski po 145. Industrijske vrednote so ostale zanemarjene. Trboveljska se je okrepila ter trgovala po 470 in 480; v ostalem je bila še zaključena Tvornica vagonov po 88, ob zaključku borze pa se je okrepila na 90 — 91.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.87—22.93 (22.90), Berlin 13.555—13.585 (13.57), Bruselj 0.9298, Budimpešta 0—9.9229, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6). Dunaj 8.015—8.045 (8.03), London 276.39—277.19 (276.79), Newyork 56.83—57.03 (56.93), Pariz 0—222.75, Praga 168.3—169.1 (168.7), Trst 296.75—298.75 (297.75).

Zagreb. Dunaj 8.015 — 8.045, Berlin 13.555 do 13.585, Budimpešta 9.9079 — 9.9379, Milan 296.89 — 298.89, London 276.39—277.19, Newyork 56.77 — 56.97, Pariz 221.75—223.75, Praga 168.3 — 169.1, Curih 1094.1 — 1097.1.

Trst. Beograd 33.435 — 33.775, Dunaj 266.5 — 272.5, Praga 56.45 — 56.75, Pariz 74.6 — 74.9, London 92.725 — 92.925, Newyork 19.02 — 19.08, Curih 366.875—368.875; dinarji 33.475 — 33.975

Dunaj. Beograd 12.4425 — 12.4825, Berlin 168.85 — 169.35, London 34.4275 — 34.5275, Milan 37.09 — 37.19, Newyork 707.85—710.35 Pariz 27.70—27.80. Praga 20.97375—21.05375 Curih 136.26 — 136.76.

Curih. Berlin 123.825, Newyork 519.475, London 25.2525, Pariz 20.33, Milan 2721, Praga 15.3925, Budimpešta 90.545, Bukarešta 3.17, Beograd 9.1290, Sofija 3.75, Varšava 58.15. Dunaj 73.25.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 440—440 (440), Celjska 158—0, Ljubljanska kreditna 128—0, Kreditni zavod 170—175, Vevče 105—0, Ruše 265—285, Stavbna 56—0, Šešir 105—0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 439 — 440, kasa 438 — 440, za julij 440.5 do 441, za december 458.5 — 459, investicijsko 89.5 — 90, agrarne 54 — 56.5; bančne vrednote: Poljo 17.5 — 0, Kreditna 85 — 0, Hipo 59.5 — 61, Jugo 88 — 88.5, Ljubljanska kreditna 126 — 130, Narodna 6750 — 6800, Prištediona 950 — 952.5, Srpska 145 — 146; industrijske vrednote: Gutmann 205 — 220, Slaveks 0 — 108, Slavonija 11 — 12, Drava 385 — 390, Šečerana Osijek 480 — 490, Tvornica vagonov 90 — 91, Vevče 105 — 0, Isis 30 — 35, Dubrovačka 0 — 460, Trbovlje 476 — 480.

Beograd. Vojna škoda 437.5 — 438.5, investicijsko 88 — 88.5, agrarne 54.5 — 55.5.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza. (17. t. m.) Les: Tendenca nespremenjena. Zaključenih je bilo 5 vagonov, in sicer 2 vagona desk, smreka - jelka, monte, 18. 24, 28, 38, 48 mm, fco. vag. nakl. post. po 500, 1 vag. remeljnov 34/64, 38/78, 24/28, 68/68, 78/78, 98/98, fco. vag. nakl. post. po 500, 1 vagon tetvic, 12× 24, od 2—4 m, fco. vag. nakl. post. po 600 in 1 vagon tramov 6/7, 6/8, 7/9, od 5—10 m, fco vag. meja po 280. Deželni pridelki: Tendenca slaba. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (slov. post., mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška stara, 78/79 kg po 380—382.5, baška nova, uzančno blago, brez doplačila, za julij po 310—312.5, za avgust po 307.5—310; turščica: baška promptna slov. post., navadna tarifa, plač. 30 dni po 320—325; oves: baški zdrav, rešetan po 290—300; moka: «Og», fco. Ljubljana, plač. po prejemu po 525—535.

Novosadska blagovna borza (17. t. m.) Tendenca nespremenjena. Cene turščici in ječmenu so se nekoliko okrepile, cena ovsu pa je popustila. Promet: 22 vagonov pšenice, 3 vagone ovsa 27 vagonov turščice, 6 vagonov moke in 25 vagonov otrobov. Pšenica: baška, nova, za julij 250 — 255; za avgust 245 — 250; banaška, nova 235—240; sremska, nova 240 — 245. Oves: baški in sremski 185 — 190. Ječmen: baški in sremski, novi 200 — 205; banaški, novi 195 do 200. Turščica: baška in sremska 292.5 — 295; banaška 290 — 292.5. Moka: baška «0g» in «0gg» 390 — 400; «2» 370 do 380; «5» 350 — 360; «6» 315 — 320. Otrobi: baški, sremski in banaški 147.5 — 155.

Dunajska borza za kmetijske proizvode. (16. t. m.) Na inozemskih tržiščih tendenca ni bila enotna. Na ameriških borzah so cene popustile, na budimpeštanski terminski borzi pa so se zaradi vladajoče vročine cene okrepile. Poleg tega je uplivalo na borzo dejstvo, da so 15. t. m. stopile v veljavo povišane carine. Ker skoro ni bilo prometa, so morali črtati notacije za inozemsko žito. Za turščico je bilo razpoloženje prijaznejše, ker obstoja bojazen, da bo suša povzročila slabo letino. Uradno notirajo vključno blagovno-prometni davek brez carine: pšenica: domača 42.5—43; rž: domača 38—39, madžarska nova 37.75—38; turščica: 37.25—38; oves: domači in češkoslovaški 37.25 do 37.75.

Dunajski goveji sejem. (16. t m.) Dogon 3511 komadov, od tega 583 iz Jugoslavije, 1074 iz Rumunije in 990 iz Madžarske. Pri zelo slabem prometu so se biki pocenili za 5 do 10 grošev, ostale vrste pa za 5 grošev. Za kg žive teže notirajo: voli I. 140—155 (izjemno

Iz življenja in sveta

Živemu sta izkopala grob...

Malmgreenov tovariš Zappi opisuje odisejo trojice v večnem ledu. — Italijana sta izkopala Malmgreenu grob in sta vzela njegova živila. — Švedska vztraja na tem, da se mora truplo najti in obducirati. — Nobile bo moral pred mednarodno sodišče

Italijanski listi objavljajo Zappijev opis, kako je bila Malmgreenova skupina poslana na pot, da bi našla pomoč za ponesrečeno ekspedicijo «Italie». To poglavje, v katerem poroča Zappi o neusmiljeni smrti kateri sta izročila Malmgreena on in njegov tovariš, spada med najtragičnejše epizode polarnih doživljajev. Prepustimo besedo njemu samemu:

Ko smo videli, da naših klicev na pomoč ne vjame nobena postaja, se je pojavil načrt, da bodo morali trije člani ekspedicije odriniti na pot, ter iskati pomoči za brodolomce. Nobile je izdal povelje, da je treba odkorakati proti Severovzhodni deželi. Odločitev je padla name, na Mariana in na Malmgreena.

Odhod s taborišča

Bilo je dne 30. maja. Da moramo oditi na pot v treh, je bilo dognano in jasno; če bi se enemu kaj pripetilo medpotoma, bi nadaljevala pot lahko vsaj dva. Nobilova skupina je razpolagala z živili za mesec dni. Orožja ni imela nobenega — izvzemši pištolo, s katero je Malmgreen ustrelil medveda.

Misel na pešačenje je bila seveda malo vabljiva. Imeli nismo ne obuvala ne obleke. Mesto čevljev iz usnja smo obuli eskimske kože. Obleko smo imeli samo eno — tisto, ki smo jo nosili na sebi. Takisto smo bili pičlo preskrbljeni s perilom.

Malmgreen je bil vrh tega še ranjen. Z živili se ni mogel obložiti kakor jaz in Marino. Tako smo nastopili pot z velikanskimi težavami. Pod nogami se nam je udiralo, zavijali pa smo se vsi trije v eno samo odejo.

Brez konca in kraja

Računali smo, da dosežemo Severni rt v 18 dneh. Usoda pa je hotela drugače. Malmgreen je zagrešil dve napaki. Precenjeval je naše fizične sile in se je vštel pri presojanju razmer na ledu. Mesto da bi prehodili dnevno sedem ali osem milj, smo napravili komaj dve milji. Časih smo sploh zašli v stran in smo se morali vračati z nepopisnim samozatajevanjem.

Naš cilj je bil Brochov otok. Trudni, izmučeni in izčrpani smo neprestano padali in se pobirali z leda. Štirinajst dni smo hodili v strašnih mukah. Ves ta čas nismo povžili nič toplega. Po prvih dveh tednih napornega pešačenja se je vreme poslabšalo. Ugotovili smo, da nas je megla speljala drugam kakor smo želeli priti.

Malmgreen, ki je bil že po konstituciji šibak, je naposled popolnoma omagal. Jemalo ga je kar vidoma. Iz dneva v dan je hujšal. Štirinajst dni potem, ko smo se prebijali skozi ledene masive, je izjavil:

»Izčrpan sem do smrti.

Meni ni več pomoči. Vidva se ne mudita pri meni, ampak pojdita dalje.« Odklonil je živež, ki smo mu ga ponujala. Dal nam je tudi svoj delež, rekši: «Pustite me, da v miru sklenem svoje življenje. Zbogom! Srečno pot!»

Poklical naju je še enkrat in naju je prosil, naj mu izkopljeva grob. Legel je vanj, vzel iz žepa busolo ter prosil, naj jo izročiva, če doseževa kopnino, njegovi materi z njegovim zadnjim pozdravom.

Z Marianom sva se oddaljila kakih sto metrov in sedla, da bi počila. Še vedno sva upala, da bo Malmgreen zbral svoje moči in se nama pridružil. Tako sva čakala nanj 24 ur. Potem sva videla, kako se je

iz ledene jame dvignila človeška glava.

Srce nama je močno utripalo. Ampak Malmgreen se ni dvignil na noge. Zaklical je glasno kolikor je mogel: «Le potujta naprej, treba je rešiti ekspedicijo!» Glava je potem zopet izginila v grob in v jamo je omahnila tudi roka, s katero se je držal nad ledom. Tako je umrl Malmgreen.

Pisalo se je 16. junija. Temperatura je padla zelo nizko. Burja je rezala do kosti; bližal se je vihar. Vstala sva in sva nadaljevala pot proti obali. Dež je lil in naju močil; bila sva obupana.

Trpljenja pa še ni hotelo biti konec. Mariano je kmalu oslepel. Bleščeči sneg mu je vzel vid in moral sem ga poslej voditi kakor otroka za roko. Nenadoma je snežilo in midva sva blodila v snegu in ledu, preskakovala sva s plošče na ploščo ter se trudila, da bi dovršila nalogo.

Popolnoma izčrpana sva naposled izkopala jarek v ledu. Legla sva vanj in sva ostala tam pet ali šest dni. Priporočila sva duše Bogu, če bi naju nenadoma pobrala smrt. A mesto smrt posije nekega dne solnce. Moči so se čudovito okrepile. Marianu se je vrnil vid. Vstala sva in sva odkorakala naprej, neznanim rešiteljem naproti.

•

Šef švedske pomožne ekspedicije na Spitzbergih je dobil iz Stockholma povelje, da mora iskati in najti Malmgreenovo truplo, ki ga bo vlada dala obducirati v svrho ugotovitve, če je učenjak umrl naravne ali nasilne smrti. Sven Hedin celo priporoča v listih, naj se Malmgreenovo truplo vkrca na švedsko križarko in prepelje domov z vsemi častmi, kot se spodobi junaku.

Češkoslovaški član ekspedicije doktor Behounek pripoveduje sedaj, da je hotel Nobile prvotno

Malmgreena in Ceccionija prepustiti usodi,

in odkorakati z zdravimi člani ekspedicije sam naprej. Behounek je začel razkrivati tudi druge stvari. Malmgreen je svaril Nobila, naj ne ravna neprevidno z ladjo, a general si ni dal nič dopovedati. Šele ko je zrakoplov padal, je ves zbegan spraševal spremstvo, kaj naj ukrene. «Italia» je letela proti vetru in tako je moralo priti do katastrofe. Nobile torej odgovarja za vse, kar se je zgodilo popolnoma sam in v Stockholmu bodo v kratkem uradno razpravljali o tožbi proti njemu.

Ali ste že pridobili

vsaj enega

novega naročnika za „Jutro"?

Vročina je opasna: pazite na prehrano in obleko!

Nekaj splošnih pravil za vse ljudi

Povodom strahovite vročine, ki je nastopila zadnje dni in je celo v najugodnejših primerih za zdravje opasna, objavlja šef-zdravnik dunajske reševalne postaje v «N. Fr. Presse» podučen članek, ki bo gotovo tudi našim čitateljem dobrodošel in ga zavoljo tega v glavnem ponatiskujemo:

V času velike vročine sta bistveni točki našega življenja skrb za obleko in prehrano. Zrak in svetloba sta regulatorja temperature v človeškem organizmu. Zato je zelo važno, kako se prehranjujemo in oblačimo, da vzdržimo v telesu potrebno ravnotežje in se na ta način očuvamo nevarnosti. Izkušnja uči da prekomerno uživanje pijače zviša krvni tlak in poveča delovanje srca. Pomanjkanje tekočine pa zopet ustvarja v organizmu neprijetne občutke, ki se jim pameten človek lahko izogne.

Dijeta

Vročina ne pospešuje krvnega obtoka, ampak ga ustavlja. Delovanje želodca, obisti in črevesja se poleni; prebava torej ni več normalna. Vse to je treba pri določanju dijete upoštevati. Najbolj priporočljiva so živila, ki vsebujejo mnogo kisline. Sem spadajo salate, kislo sadje in mladi paradižniki, ki so v tej vročini posebno dobri in razbremenilni. Tudi hladno sadje je izvrstno. **Mesa se naj ljudje po možnosti izogibljejo.** Vročina, kakršno imamo sedaj, ga ne prenese, ali pa nastanejo neprijetne posledice. Meso je težko prebavljivo in porabi mnogo želodčne kisline.

Za pijačo sta najpriporočljivejša malinovec in citronada. Sladoled učinkuje razbremenilno le na jezik in usta. Njegov učinek pa ni trajen. Mrzlo pivo je dobro, lahko vino s slatino tudi. Alkoholne pijače učinkujejo povoljno le mimogrede in so bolj iluzoričnega značaja. Pozneje se to nad pivcem maščuje

Obleka

Najvažnejši toplotni regulator je koža. Pravilo je torej, da bodi koža kolikor mogoče prosta. Hlače naj bodo široke, bluze ohlapne. Tudi dame naj upoštevajo ta načela.

Direktna solnčna svetloba pa povzroča rada hiperemijo zgornjih delov života. Posledica tega je često solnčarica, ki se pojavlja v lažji in težji obliki. Ena najvažnejših nalog poletne higijene je torej odvračanje krvi od glave. Da se to doseže, se moramo umivati. Jako dobro denejo kopeli nog.

Oči ščitimo pred solncem z barvastimi očali — bodisi zelenimi ali dimastimi. Kdor lahko hodi brez klobuka, naj se ne pokriva, kdor tega ne prenese, naj si omisli lahko pokrivalo. Zelo dobro učinkuje polaganje mrzlih krp na tilnik in vrat, mrzle kopeli za roke, masaža z ledom po celem životu in posebno v bližini srca.

Kopaj se previdno!

Voda je najnaravnejša obramba pred veliko vročino. Vendar ni misliti, da je dobro, če ležiš nepretrgoma v vodi. Najkoristnejše je, če se najprej solnčiš, potem greš v vodo in to ponavljaš, dokler ti prija. Preden greš v vodo, pa učinkuje izvrstno mrzla prha, po kateri se otri z obrisačo. Kdor rad leži ure in ure v vodi, naj se da prej zdravniško preniskati, če ne škodi to njegovemu organizmu. Med kopanjem ne jej in ne pij, temveč počakaj, da ostaviš vodo.

Sport.

Sportno udejstvovanje je v vročini zelo problematično. Niti veslanje ni koristno vsakemu. Pač pa sta dovoljena in priporočljiva sporta za poletje avtomobilizem in teenis. Sportov, ki te utrudijo, se izogibaj, če hočeš dobro samemu sebi in drugim.

Giovanni Giolitti,

bivši dolgoletni italijanski ministrski predsednik in senator, je umrl v 85. letu svoje starosti.

Maroški sultan Si Mohamed

je pripotoval na paraden obisk na Francosko. Pri zadnjem obisku so mu delali, kakor znano, komunisti veliko zgago.

Smrt gromovnika iz Dronera

V Cavourju je umrl bivši italijanski ministrski predsednik Giovanni Giolitti, v političnem življenju znan kot «gromovnik iz Dronera».

Giolitti ima za seboj veliko preteklost. Na svet je prišel leta 1844. Dva in dvajset let pozneje je dovršil pravne študije. Posvetil se je najprej sodni praksi, pozneje pa je bil pozvan v finančno ministrstvo. L. 1882. je bil izvoljen prvič za poslanca pod Crispijem ter postal finančni minister. Leto dni pozneje je sam izpodmeknil stolček državniku. L. 1892. je prvič sestavil vlado. Parlament mu je delal velike težave; zato ga je razpustil in je razpisal nove volitve, iz katerih je seveda izšel kot zmagovalec. Solnčil pa se ni dolgo v ministrskem prezidiju: dobro leto dni potem ko je sestavil vlado, je moral dati ostavko. Poslej je bil večkrat minister ali ministrski predsednik.

Nas ne zanima Giolitti drugače kakor po tem, kar je imel opraviti z nami in kar je napisal o nas. Pred šestimi leti so izšli pri Trevesu v Milanu njegovi spomini, ki segajo do rapalske pogodbe Giolitti pripoveduje, da se je Anglija na vso moč trudila za sporazum med Italijo in našo državo. Trumbić je pritiskal v Londonu, da bi Italija začela pogajanja v času, ki bi bil najugodnejši za Jugoslavijo. Imel je prilično lahko stališče, kajti takrat je še živel Wilson, ki je protežiral novo državno tvorbo na Balkanu. Giolitti pa se je pogajanjem baš iz tega vzroka upiral. Iskal je prilike, da bi dobila Italija Reko in se je o tem večkrat razgovarjal z Georgeom in Millerandom. Giolitti je bil tudi tisti mož, ki je **iz strategičnih ozirov zahteval mejo na Snežniku,** katero je baje potrdil tudi francoski maršal Foch. Odpovedal se je Dalmaciji, zahteval pa je Zader, ki ga je Italija dobila.

Tako so se pod Giolittijevo vlado zgodile stvari, ki so za naš narodni organizem izredno važne in dalekosežne. V koliko je naša diplomacija popuščala, ne bomo razpravljali na tem mestu; da pa so hoteli Italijani vedeti, kakšen je račun Jugoslavije, priča že dejstvo, da je bila rapallska pogodba sestavljena najprej v italijanščini in da se je šele potem prevedla v srbohrvatski jezik.

Giolitti se je zadnje čase odtegnil politiki. Sicer se ni strinjal s fašizmom, a tudi odklanjal ga ni popolnoma. Smatral ga je za ekstrem, ki bo prinesel Italiji še bridko pokoro, v borbo pa se ni spuščal, češ, da je prestar za tako reč in da naj se bore drugi, ki so mlajši.

RUDARSKA DRUŽBA IŠČE

inženjerja

iz kemične stroke kot asistenta v njenem laboratoriju. Prošnje z natančno navedbo plačilnih pogojev ter curriculum vitae se morajo nasloviti na poštni predal 276 v Ljubljani. 8810

Težka železniška nesreča na Nemškem

Mnogo mrtvih, še več ranjenih

V bližini monakovskega kolodvora se je te dni pripetila težka železniška nesreča, ki po številu žrtev najbrže prekaša strahovito katastrofo l. 1926., ko je prišlo ob življenje 24 ljudi in je bilo 74 oseb težko ranjenih.

Nesreča se je pripetila v nedeljo zvečer, ko je privozil neki izletniški vlak z nürnberške smeri. Lokomotiva ni zavozila popolnoma na postajo, temveč se je ustavila nekoliko zadaj. Par minut za tem vlakom je pridrvel drugi izletniški vlak. Ker ni bilo na progi nobenega znamenja, da bi se morala lokomotiva ustaviti, je zavozila s polno paro v vlak, ki je stal pred njo na tračnicah in se je zarila v zadnje tri vagone, ki jih je popolnoma zdrobila.

Posledice sunka so bile strahovite. Ne le, da so prišli ob življenje skoraj vsi pasažirji v vseh treh vagonih, ampak nastal je tudi požar, ki je še bolj povečal paniko. Mnogo ljudi, ki niso bili usmrčeni pri neposredni katastrofi, je našlo smrt v plamenih.

Število mrtvih znašaj 50 ali 60 — natančnih podatkov ni mogoče dobiti, ker železniška uprava prikriva dejansko stanje. Še večje je število težko in lahko ranjenih, katere cenijo na več sto duš.

Kako je nastala nesreča, še tudi ni natanko pojasnjeno. Vendar je dognano, da je neki potnik potegnil zavoro, nakar se je vlak ustavil. Ko so sprevodniki preiskovali, kdo je storilec, je pridrvel naslednji vlak, in se je zaril v vagone, ki so stali na tiru. Uvedena je preiskava, katere pa zaradi obilnega materijala ne bo tako lahko zaključiti. V Monakovem in v okolici vlada strašno ogorčenje, ker so mrtvi in ranjeni večinoma domačini.

Gajda se skriva pred upniki

Našim čitateljem je gotovo še v spominu degradirani general češkoslovaške vojske Gajda, ki je skušal organizirati fašistični pokret na Češkem, kar pa mu je temeljito izpodletelo. Pokret je stal Gajdo tudi mnogo denarja. Dokler je bilo nekaj upanja, da se bo stvar zasidrala v ljudstvu, je seveda dobival posojila. Slednjič pa je ljudi minulo zaupanje in celo tisti, ki so bivšemu generalu poprej nasedli, so začeli pritiskati in zahtevati povračila.

Pritisk upnikov je postal slednjič tako močan, da se je moral Gajda umakniti. Pred kakimi 14 dnevi je moža nenadoma zmanjkalo. Pravijo, da je utekel v inozemstvo, ampak to ni verjetno, ker Češkoslovaška takih sinov ne pošilja rada čez mejo. Verjetnejše je, da se je bivši general nastanil pri katerem izmed svojih prijateljev, ker ga bodo sedaj začeli iskati upniki, da pridejo zopet do svojega denarja.

»No, Binček, kaj ti je v menažeriji najbolj ugajalo?«

»Slon s sesalnikom za prah.«

MALINOVEC

zajamčeno naraven, iz domačih gorskih malin, samo z rafinado sladkorjem doma zakuhan, kateri tehta liter 130 dkg, prodajna cena Din 17 kg. Malinova pristna oceda (suecus) po Din 10 kg. Na razpolago imam tudi naravne mineralne vode po konkurenčni ceni. Lovro Rogelj. Vrhnika. — Filijala v Celju 8611-a

Otija:

Gospod Jakob

»Ta prokleta ura!« je tiho vzrojil tistega popoldne gospod Jakob. Pol šestih je šele kazalec in še dolgo bo treba čakati, da se veliki kazalec pomakne na dvanajst.

Že trideset let sedi gospod Jakob v kanceliji pri okrožnem sodišču in še nikoli se ni zmenil za uro. Kako neki, ko je pa toliko dela. Letos, odkar je pomlad, pa nima obstanka. Nekaj se je naselilo vanj in mu ne da miru. Nekaj bi rad, nekaj tako lepega mu stiska srce in njegove misli nimajo pokoja.

Vsa leta, kar sedi za pisalno mizo, ni ukradel državi niti minute. Vestno je prepisoval akte in jih s spoštovanjem zlagal na police velike omare. Noben akt ni imel zavitih ogalov, na nobenem ni bilo nič prečrtanega ali zamazanega. Gospod Jakob je bil vzor državnega uslužbenca. Še praška ni nikoli nihče videl na njegovi pisalni mizi. Veliko je bilo v pisarni spoštovanje do njega.

Točno ob šestih je naglo vstal, stopil k obešalniku in si hitro oblekel salonsko suknjo (še čisto nova je bila, pred dobrim mesecem kupljena), vzel klobuk in palico in odšel iz pisarne. Z naglimi koraki je hitel po ulicah in tiho godrnjal nad ljudmi, ki se jim je moral ogibati, ker se je vedno kdo obregnil vanj. Pred veliko izložbo se je zdajci ustavil. Domislil se je, da mora pogledati, če mu je dobro zavezana ovratnica, če so lasje v najlepšem redu in sploh, če ni kje kai narobe. Že od nekdaj je prišel do spozanja, da so za ogledalo najbolj pripravna stekla na oknih izložb, posebno tistih, v katerih je razstavljeno črno blago. Kdo bi hodil zaradi takih malenkosti v kavarno. Pa bi človek še šel pa kaj, ko nisi nikoli sam in vedno kak mlečnozobi študent vrže bedasto opazko, ki ga spravi v slabo voljo, kakor n. pr. «kako lepa baroka, iz njegovih las bi lahko zastavo sestavil, še malo se pleša vidi» itd. Ljudje res ne znajo več biti dostojni. — Ko je našel na sebi vse v najlepšem redu, je zopet urno odhitel po ulici in zadovoljno mahal z lepo, rumeno palico.

S svetlim in blaženim obrazom je odprl vrata v pekarijo in sladko pozdravil:

«Klanjam se, dušica, dober dan, he, he.»

«Dober dan, gospod Jakob. Eno žemljico, kaj ne, malo zapečeno.» je prijazno odzdravila lepa prodajalka.

«Da, da, dušica, he, he, da, če ste dobre volje, da, dobre volje, he, he . . .»

«Vedno sijajne volje, gospod Jakob. Tako prijetno se mi zdi živeti. Kar zavriskala bi.»

«Da, da, he, he, res je, res, lepo je, človek bi kar zavriskal, he, he, da —»

«Pol dinarčka, gospod Jakob.»

«Da, da, dušica, pa nimam drobiža, he, he, samo dva dinarja imam, da, he he —»

V roko ji je stisnil denar in boječe, a strastno oblezel s prsti njeno zapestje.

«Da, da, He, he —»

Ko mu je ponudila denar nazaj, je že držal stegnjeno desnico, da mu ga položi v roko in ne na mizo. In zopet je povlekel s prstmi po njeni topli koži, a sedaj še bolj strastno in nerodno.

«Zbogom, gospod Jakob, se priporočam.»

«Da, da, se priporočam, he, he, klanjam se, da, he, he . . .»

Počasi se je odmikal proti vratom in se klanjal, klanjal. Nerad je šel, saj je imel še kaj povedati, saj je prej vse premislil. Pa vendar mora iti, da, saj on ve, da mora iti.

Gospodu Jakobu se je nekaj razmahnilo v duši, nekaj silno toplega ga je objelo, kar zavriskal bi bil, pa se je vedno kdo obregnil vanj in ga zmotil.

Ko je prišel od večerje, se je razpravil in se udobno vsedel v naslanjač. Prižgal si je viržinko in se vdal prijetnim mislim:

«Kako bo to lepo, ko si jo vzamem. Uredila si bova sobico, dve postelji bova imela, drugo poleg druge bova postavila. Naslanjač bova imela pa samo eden. Kar tega bova imela. Saj bo lahko moja ženka sedela kar na mojih kolenih. Tako prijetno bo sedela. Z eno roko me bo objemala, z drugo po licih božala. Jujuhuhu . . .»

Tako prijetno je bilo v duši gospodu Jakobu, ko je mislil vse to. Oblački dima so ga objemali čedalje resneje in on je mislil dalje.

«In potem bova imela otročička. Takole majčkenega fantička, čisto majčkenega. Okrog mene bo skakal kakor psiček, he, he (ob tej domislici se je glasno zasmejal), kakor psiček in bo klical: «tata, tata.» he, he. Za koleno me bo držal, jaz ga bom pa božal po laskih, po nežnih, mehkih laskih. — Kako ga bom neki klical? Ej, to bo nerodno, tako majhno živalico sploh kako klicati. Mucek, zajček, golobček . . . Ne, ne, tako ne.»

Za nekaj časa je pogledal navzgor, pokazal s prstom na čelo in glasno vzkliknil:

«Jakec bo, he, he, Jakec bo. Nato je zopet tiho dalje premišljeval:

«Jaz sem Jakob, seveda Jakob, ker sem že velik. On bo pa Jakec, ker bo moj in ker bo majhen. Da, Jakec, moj Jakec. In posteljico mu bom dal narediti, tisto posteljico, ki se ujčka takole sem in tja. Ponoči ga bova oba ujčkala, malo jez, malo ona.« Tedajci je obstal v svojih mislih. Ona. Kakor da ga je nekdo povlekel za ramo in ga vzdramil. Ona. Kdaj ji poreče: bodi moja? In kako ji sporoči to željo? To mu že vse pomladanske noči vznemirja lepe sanje. — Saj je že tolikokrat napravil načrt, pa ga ni nikoli mogel izvesti. Sedaj je zopet začel reševati to vprašanje.

»Zdaj bo pa res treba enkrat urediti to zadevo. Kar jutri jo bo treba urediti. Seveda, po žemljico pojdem, zopet pojdem po žemljico in ji kar naravnost porečem, saj vem, da me ima rada, saj se mi vedno tako sladko smehlja. Toda, kako ji bom rekel? Hm, kako bi bilo najboljše in najlepše. Ah, kaj! Že vem. Kar tako ji rečem: »Dušica, ženo bi rad, kar tebe bi rad. Kaj ne, v nedeljo bova šla k poroki«. In ona reče: »Seveda gospod Jakob,« ne, moj Jakob, reče in vse bo dobro, jujujuhuhu, hehe, živijo,« je vnovič glasno zavriskal

Zaključek šahtinskega procesa

Veliki šahtinski proces, ki je vrsto mesecev v toliki meri obračal naše pozornost javnosti, ne le ruske, marveč prav tako tudi evropske, se je zaključil in pred nekaj dnevi je sodišče izreklo razsodbo.

Generalni državni pravdnik Krilenko je predlagal smrtno obsodbo za 20 obtožencev, za ostalih 30 obtožencev zaporno kazen daljšega ali krajšega roka, le za nemške inženjerje, ki so bili kakor znano zapleteni v proces, samo neznatne formalne kazni. Razsodba sodnega dvora je bila v toliko milejša od predloga državnega pravdnika, da je samo 11 obtožencev obsodila na smrt, ostalim pa se je kazen prisodila več ali manj v smislu njegovih zahtev.

Razsodba je sprožila povsod obširne komentarje. Temu se ni čuditi, saj se je proces pričel kot največja senzacija. Sovjetske oblasti so trdile, da gre za široko zasnovano »gospodarsko« zaroto proti sovjetskemu režimu, zaroto, v katero so zapletli nekdanji lastniki rudarskih in industrijskih podjetij v kotlini Doneca, sedaj emigranti v inozemstvu, svoje bivše uslužbence, direktorje, inženjerje itd., ki so ostali v boljševiški službi, z namenom, da z akti sabotaže, direktnega poškodovanja tehničnih naprav ali hotenega neizrabljanja boljših produkcijskih možnosti kolikor najbolj ovirajo obrat ter na ta način onemogočajo gospodarsko prospevanje sovjetskih institucij. Sovjetske oblasti so v zvezi s tem aretirale tudi nemške inženjerje, zaposlene v donskem revirju v službi nemških dobaviteljskih družb, obtožujoč jih, da so se prav tako dali zaplesti v mreže kontrarevolucijonarjev, kar so smatrali kot znak internacijonalnega kapitalističnega nasprotstva zoper sovjetski režim.

Interesantno bi bilo vse te obdolžitve in obtožbe premotriti kritično sedaj, po zaključku dolgotrajnega procesa, ako bi bilo to sploh mogoče brez podrobnega poznavanja vseh razmer, osobito pa vseh posameznosti procesa. Naglasiti pa je, da z izidom niso zadovoljni nikjer. Vesti iz Rusije naglašajo, da so ekstremni komunisti nezadovoljni s sodbo, ki se jim zdi premajhna; v prvih letih sovjetskega režima bi bila sodba neprimerno ostrejša. Dalje se navaja kot posebno značilno, da so nemški inženjerji dobili le neznatne kazni; v tem vidijo evropski komentarji znamenje, da je bilo in je sovjetskim vrhovnim oblastim mnogo na tem, da se odnošaji do Nemčije ne poslabšajo še bolj. Znano je, da je nemška vlada zapretila sovjetski s prekinjenjem gospodarskih odnošajev, ako se aretirani inženjerji ne izpustijo odnosno se ne objavi točno obtožba zoper nje. Odgovor na nemško zelo energično zahtevo je podan z razsodbo; inženjerji so formalno prizadeti, tako da so sovjetske oblasti čiste, kar se tiče aretacije, vendar pa so kaznovani v tako majhni meri, da se s tem ne bo postavila resna ovira nadaljnjemu sodelovanju nemških odnosno sploh inozemskih strokovnjakov pri ruskem gospodarstvu. V tem pogledu se povsod naglaša, da so se sovjetski sodniki ozirali na inozemsko javno mnenje.

Kar pa se tiče obtoženih Rusov samih, so mnenja različna. Iz objavljenih poročil o poteku obravnave je razvidno, da so nekateri stari uslužbenci zares dobivali od prejšnjih lastnikov denarno pomoč, ki si jo je seveda mogoče razlagati na razne načine, dalje pa se razvidi tudi, da so med obtoženci ljudje, ki so pošteno vršili svoj posel v sovjetski službi, ki so principijelni nasprotniki boljševiškega režima, kar so tudi možato povedali sodnemu tribunalu, ki pa zlih dejanj, kolikor se je moglo dokazati, niso zagrešili; obsodba jih zadene bolj radi mišljenja nego radi dejanj. Naposled pa je proces razkril vrsto kreatur, ki so z veliko vnemo izpovedovale svojo in drugih krivdo, s tako vnemo in »skesanostjo«, da so delale vtisov agentov znane čeke. Instruktiven je slučaj z obtožencem Skaruttom, ki je z veliko učinkovitostjo popisoval pred sodiščem svojo krivdo, kar zakriči njegova žena iz občinstva: »Kolja, saj lažeš, saj nisi nikdar storil tega, kar pripoveduješ!« Razburjenje v dvorani, razprava se prekine, a ko se prične znova, prekliče Skarutto vso svojo izpoved, češ da je nastala pod vplivom nečloveškega preiskovalnega zapora. Toda naslednji dan je preklical — ta svoj preklic.

Eno pa je gotovo: onega ogromnega učinka, kakor so ga napovedovale objave ob pričetku preiskave, šahtinski proces ni napravil in zdi se, da se bodo posledice izgubile mnogo hitreje nego se je pričakovalo.

Sokol

„Slovenec" in sokolski zlet Skoplju

Pišejo nam:

Ker nedeljski «Slovenec» v članku «Jugoslovanstvo» natolcuje, da se je pojavil v zadnjem času med našim Sokolstvom separatizem in med drugim piše: «Celo tri «Sokole» bomo v kratkem imeli, namesto jugoslovanskega Sokola. Skopljanski zgled uči...», moramo ugotoviti sledeče: «Po žalostnem dogodku v Narodni skupščini je starešinstvo JSS., ko je vprašalo za svet ostale sokolske župe, sklenilo, da se VI. pokrajinski zlet v Skoplju odgodi in preloži na mesec september, pač pa se dovoli župi v Skoplju, da priredi na Vidov dan svoj župni zlet, na katerega sme povabiti župe iz južne Srbije. Ker pa so bili bratje Poljaki in Lužiški Srbi o zletu prepozno obveščeni, so seveda prišli na zlet ter bili bratsko sprejeti od naših južnih bratov Sokolov. Čehoslovaki, Rusi ter Sokoli v Sloveniji, Hrvatski, Dalmaciji in Bosni, pa so bili pravočasno obveščeni o odgoditvi zleta ter se ga zato seveda niso udeležili. Ker je župni zlet v Skoplju res v vsakem oziru lepo uspel, porablja «Slovenec» ta zlet za nekak srbski separatistični zlet in že gleda v tem razpad Jugoslovenskega Sokolstva. Pozivamo gospode okoli «Slovenca», naj pohitijo 6. septembra t. l. v carsko Skoplje, kjer se bodo na lastne oči prepričali, da Sokolstvo ni politična, ampak vsenarodna, vzgojna organizacija, ki se strogo drži svojega načela, ki si ga je zapisalo na saboru l. 1919. — en narod — ena država — eno Sokolstvo. Sapienti sat!

Bratje in sestre!

V smislu proglasa, ki smo ga priobčili v 13. štev. »Sokolskega Glasnika« z dne 1. t. m., potem na temelju mišljenja sedemnajstih župa, a osobito glede na ustno poročilo, ki so nam ga dali delegati bratske sokolske župe »Kraljeviča Marka« v Skoplju dne 16. t. m., odrejamo, da se bo vršil

VI. pokrajinski zlet JSS v dneh 5.—9. septembra t. l. v Skoplju.

Zletu je določen ta vzpored:

5. IX.: dohod članstva in slovanskega Sokolstva v Skoplje, pregled skupnih vaj in svečane večerne akademije;
6. IX.: skušnje na zletišču; ob 11. predpoldne sprevod, ki se zaključi s slovesno otvoritvijo Sokolskega doma v Skoplju; ob 15.30 javna telovadba, zvečer akademija;
7. IX.: pohod na Kosovo polje s proslavo desetletnice osvobojenja in ujedinjenja, ki se izvrši s slovesno prisego kralju, narodu, državi in Slovanstvu;
8. IX.: izleti; društva ali župe, ki še niso obiskale društev Južne Srbije, odidejo na obisk;
9. IX.: povratek župa, ki niso odšle na izlete ali obiske.

Ta spored nam ukazuje, da zaradi časti in ugleda Sokolstva pozivamo vse članstvo,

da sodeluje na zletu po že dospelih prijavah in da se s podvojeno močjo in voljo pripravlja na zlet,

ki nam zagotavlja uspeh in nadaljuje delo v dragi nam pokrajini Južne Srbije.

V zavesti, da se je sokolska disciplina v zadnjih dneh izpričala v polni in zdravi moči in da nas ta iskrena in prostovoljna disciplina povede na jug naše države,

na slavno zgodovinsko in sokolsko Kosovo polje,

kjer cvete kosovski božur in vse okolje diše v sili naši preteklosti in veličine, se hočemo jugoslovenski i slovanski Sokoli pokloniti spominu kosovskih herojev, da se — prevzeti z veličastvom njih dela, življenja in smrti — navzamemo nove sokolske požrtvovalnosti in čiste domovinske ljubezni, ki ne išče ne koristi ne slave, in da dokažemo,

da sokolsko delo obnavlja slavo, moč in veličino preteklosti v sedanjosti.

Vsem bratom in sestram pošiljamo bratske pozdrave z vzklikom:

Na jug, na jug v carsko Skoplje, v Južno Srbijo!

Zdravo!

V Ljubljani, dne 16. julija 1928.

Starešinstvo Jugoslovenskega sokolskega saveza.

8804

Oglas

V pisarni štaba komande inženjerije IV. armijske oblasti v vojašnici kralja Petra Velikega Osvoboditelja bo dne 25. julija 1928 ob 11. dopoldne ustmena dražba za dobavo

50.000 kg portland cementa

Naroča se po potrebi.

Pogoji se lahko vidijo vsak dan med uradnimi urami v štabu komande.

Kavcija 5 odstotkov od skupne vsote.

Iz pisarne komande inženjerije IV. armijske oblasti v Ljubljani. — Št. 4373.

Št. ad. 12. 729 - ref. IX. 8813

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje

oddajo naprave nekaterih cestnih kanalov.

Ponudbe je pod običajnimi pogoji vložiti pri mestnem gradbenem uradu Šolski drevored 2-II do ponedeljka, dne 23. julija 1928 do 11. ure dopoldne. Tam se dobe vsi potrebni razpisni obrazci, proračuni in načrti.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 17. julija 1928.

Dopisi

BOHINJSKA BISTRICA. Tombola, ki jo je priredilo tukajšnje sokolsko društvo 8. t. m., je uspela nad vsako pričakovanje dobro. Kljub ne preveliki reklami se je zbralo toliko občinstva iz bližnje in daljne okolice, da je že po prihodu popoldanskega vlaka primanjkovalo tablic. Vsi, ki so prisostvovali tomboli, so se čudili, kako zmore društvo toliko in tako lepih krasnih dobitkov. K lepemu uspehu je mnogo pripomoglo društvu naklonjeno občinstvo, posebno trgovsko iz Bohinja, Ljubljane in drugod, za kar mu tem potom izrekamo najiskrenejšo zahvalo. Prav tako tudi vsem drugim, ki so na kakršenkoli način pripomogli k prireditvi.

Naši onstran granic

p— *Suša.* Solnce pripeka in iz cele dežele prihajajo vesti o suši. Posebno hudo je v Istri, kjer trpijo še na posledicah lanjske suše. Spomladansko mrzlo vreme z dežjem je škodovalo polju, pretekli mesec so imeli v Istri silen veter, ki je napravil drugo škodo in sedaj dela tretjo neznosna vročina. Prilično enako je tudi po Krasu in Vipavski dolini. Kmetje ugotavljajo s strahom, da je fižol že uničen, skoro mu bo sledil krompir, koruza se zvija, trta potrebuje dežja. Vročina se razteza na vse pokrajine in na Tolminskem je neka deklica umrla vsled solnčarice.

p— Dr. P. S. Leicht, vseuč. prof. v Bologni, je imenovan za podtajnika v naučnem ministrstvu. Rojen je v Benetkah, ponaša pa se z izvorom iz Čedada. On hoče biti Furlan in Julijan. Leicht je znan po svojem strupenem sovraštvu do vsega, kar ni italijansko in tako se bo šolska politika ob meji pod sedanjim naučnim ministrom še poostrila. Novi minister je Belluzzo, spiritus agens pa bo pobesneli fašist Leicht. Najprvo njegovo delo bo ustanovitev otroških vrtcev poleg osnovne šole v vsaki slovenski vasi.

Köhl in Hünefeld na Dunaju

Dunaj ima tudi v vročih poletnih dneh svoje veselje. V ponedeljek sta se pripeljala ob 40 stopinjah vročine na aspernsko letališče stotnik Köhl in Hünefeld, znana prekooceanska letalca. Dunajčani so jih sprejeli prisrčno, vendar ne s prevelikim entuzijazmom, ker sta se moža v Nemčiji diskreditirala z obiskom pri bivšem cesarju Viljemu v Doornu.

Podoba je tudi, da je ljudi že minilo zanimanje za junaka, ki sta si zaslužila lavorik s toli opasnim prekomorskim podjetjem. Njuni sedanji obiski evropskih mest imajo bolj trgovinsko propaganden kakor principijelen značaj. Zato jih na Dunaju niso sprejeli z vriščem in truščem, ampak bolj po občansko, čemur seveda nista mogla ugovarjati.

Trstie za strope naročajte le v tvornici, katera edina izdeluje to blago iz najboljšega materijala in prodaja najceneje.

Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ulica 22 Telefon 2513

Lep naj bo Vaš dom!

Slikarije in pleskanje naj Vam vedno preskrbi **Ivan Košak, Bleiweisova c. št. 15.** Slikarstvo in pleskarstvo. Najmodernejši vzorci. 6

je najboljše sredstvo proti

solnčnim opeklinam

Adriatic Team Creme dobiva se v vseh apotekah in parfumerijah.

Glavni depot:

Anglo-Jugoslav. petrolejsko d. d.
Ljubljana.

„OLLA" GUM..?

»OLLA« je kot dokazano že desetletja vedno kot najstarejša in dokazljivo tudi saj zanesljivejša 130

Barvasti batist in svila
za damsko perilo
A. & E. Skaberne, Ljubljana

Stavbenega tehnika

mlajšo moč, dober risar, ki obvlada slovenščino in nemščino v govoru in pisavi, sprejmemo. — Ponudbe na Friedriger & Czeike, Maribor, Koroščeva ulica 37. 8801

PIRETRIN ubija

stenice, bolhe, muhe ščurke, mravlje, molje ter v opče vso golazen v hiši kot v poljedelstvu, vrtnarstvu, vinogradništvu, pri živini itd.

Pojasnila daje brezplačno:
Piretrin d. d. Zagreb, B-cesta 35

NAJELEGANTNEJŠA
NAJCENEJŠA IN
NAJBOLJ ZANIMIVA

SLOVENSKA KNJIGA JE

ŽIVLJENJE IN SVET

LETNIK 1927

Ta krasna knjiga, polna najrazličnejše zabavne in poljudno znanstvene vsebine, je kot izobraževalna knjiga potrebna vsaki slovenski hiši

Je pa s svojo krasno originalno vezavo kras sprejemnice, salona in knjižnice. Po tej knjigi bo vedno z veseljem segel vsakdo, ki hoče spoznavati svet, njega skrivnosti, napredek in lepo pripovedovanje.

ŽIVLJENJE IN SVET

se naroča pri upravi

»JUTRA« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

in stane

vezana v barvotisku I. in II. polletnik **Din 130**
vezana v zlatotisku I. in II. polletnik **Din 140**
poštnina Din 14.— povzetje Din 18.—

Onim, ki so zbirali letnik in ga nameravajo dati sami vezati, nudimo originalne platnice po sledečih cenah:

v barvotisku . . . . . Din 20.—
v zlatotisku . . . . . Din 25.—
poštnina Din 4.— povzetje Din 7.—

Na razpolago so tudi kazala za I. polletje letnika 1928 po Din 1.— za izvod proti predplačilu.

Kdor želi imeti originalno vezavo, naj nam vpošlje kompleten letnik ali pa I. polletje letnika 1928. Vrnili mu jih bomo vezane.

Vezava stane posebej v barvotisku Din 30.—
v zlatotisku Din 35.—
poštnina Din 14 povzetje Din 18.—

Naročajte torej to najlepšo in najkoristnejšo slovensko knjigo

in se zasmejal. Vstal je iz naslanjača in pričel vesel hoditi gori in doli po sobi.

•

V sosednji sobi je sedela gospodična Barbara, mršava gospodinja, ki je bila ostvela v čakanju na moža. Vsak večer, ko se je vrnil gospod Jakob od večerje, se je vsedla k vratom njegove sobe in prisluškovala. Že dvajset let, večer za večerom, pa še nikoli ni slišala drugega kakor lahen kašelj ali pa enakomerno dihanje v mirnih nočeh. Letos pa, odkar je pomlad, sliši vedno to nerazločno govorjenje in zdaj pa zdaj glasen vrisk in nervozno pohajanje po sobi.

Gospodična Barbara ljubi gospoda Jakoba. Že dvajset let ga ljubi vdano in pobožno in verno čaka trenutka, ko jo zaprosi. Kolikokrat mu je že pomagala, ko je videla, kako je neroden v besedi, pa vselej zastonj. Sedela sta v dolgih zimskih večerih ure in ure v topli kuhinji in pila kavo, govorila o toliko zanimivih stvareh, toda ko sta se dotaknila ljubezni, svetega zakona ali družine, je gospod Jakob molčal, ni znal govoriti. Kako jo je to bolelo! Človek v teh letih, pa tako neroden. Ali sploh ne ve, kaj je to ljubezen, zakon?

Že nekaj mesecev gospod Jakob ne zahaja več k gospodični Barbari. Sam ostaja v svoji sobi, govori in vriska. In ona sedi pri vratih in posluša, posluša in premišljuje: »Moj Bog, kaj je z njim? Mogoče je bolan, joj, da ne bi bilo kaj narobe, v glavi. Ali bi šla k zdravniku in ga vprašala? Sploh, kaj bi storila? To vriskanje, to glasno govorjenje.«

Nekega večera se je ojunačila in stopila v njegovo sobo. V naslanjaču je sedel gospod Jakob in je bil tako čeden. Oči so se mu bleščale in s široko odprtimi ustmi je nemo gledal v gospodinjo.

»Gospod Jakob, ali bi mogoče kaj radi?« je s skrbjo in boječe vprašala.

»Kdo, jaz, he, he, da, ne, jaz ne bi ničesar rad, no, da, he he, bi rad, da, rad bi, he, he, kaj pa, nič ne bi rad,« je počasi odgovarjal gospod Jakob in se tako čudno smehljal. Gospodična Barbara ni vedela, kaj naj stori. Bog ve, kaj je z njim. Vsako jutro je v cerkvi in vso mašo prosi Boga, naj ga napolni s sv. Duhom in mu razodene, pa vse zaman. In sedaj, ko jo je tako čudno gledal, ga je objela z dobrim in usmiljenim pogledom, nato tiho zaprla vrata in odšla v svojo sobo.

Gospod Jakob je gledal za njo, nato v zaprta vrata in se nasmehljal: »he, he.«

•

Vso pomlad je hodil gospod Jakob po žemljice. Vsak dan točno ob šestih je šel. Vedno je postajal pred izložbo. Nikoli ni drobiža imel in vedno je dajal denar iz roke v roko. Vsak večer je sanjal in delal načrte, govoril in vriskal.

Nekega dne pa se je vse to spremenilo. Nekaj groznega se je pripetilo gospodu Jakobu.

V pekariji je bil in se poslavljal, ko stopi skozi vrata neznan mož in jezno nagovori prodajalko.

»Kaj pa misliš, Francka, da ne daš otroku jesti? Že uro se dere gori v sobi. Ali sem mu jaz mati, ali si mu ti? Ko bi bil vedel, da bom moral večno poslušati neznosno muziko, se ne bi bil nikoli ženil.«

»Pa bi me bil pustil pri miru! Zakaj si me pa vzel!« je z jokajočim glasom odgovorila prodajalka in odšla.

Gospod Jakob je stal pri vratih in poslušal. Čedalje bolj so se mu odpirala usta, čedalje širše so postajale oči. Roke so se dvigale, kolena so se šibila. Dolgo in nepremično je zrl tega groznega, tujega človeka, ki je stal pred njim.

Po dolgem času je suho in bolestno vzkliknil:

»Kaj —?!«

In tuji človek je odgovoril:

»Kaj —?!«

Počasi se je odmikal gospod Jakob proti vratom, s tresočo roko je poiskal kljuko in plašno odprl.

Odšel je po ulici, počasi in sklonjen, in nič ni godrnjal, ko so se vanj zadevali ljudje.

Dež je pršil na ulici in nočilo se je.

Ko je prišel domov, se vsedel v naslanjač in molčal.

In je molčal vse dni, vse noči, dokler ni nekoč v naslanjaču zaspal — za vedno.

Stanley Weyman: 99

Rdeča kokarda

Roman.

»Kakšen predmet?«

»Rdečo kokardo.«

»Rdečo kokardo?«

»Da,« je dejal. »Znak starih ligarjev, saj veste.«

»Ali,« sem oporekel, »nisem še čul, da bi ga bila kaka stranka sprejela za svojega.«

Z izrazom dvoma se je popraskal po pleši.

»Ne,« je dejal, »to je res. A vendar pri nas ne maramo rdeče barve. In razen tega, dve dami, ki potujeta sami... Sami, gospod! In njiju kočijaž, nekakšen bebec, ki pravi, da sta ga najeli v Rodezu, se sicer na vse kriplje brani, da bi bil videl kapucina, toda v protislovju se jevendarle zaplel. Ko povečerjate, gospod vikont, vas povedem tja, in vam ju pokažem. Morda mi boste imeli kaj povedati za njiju ali proti njima«.

»Ali se vam ne zdi, da je ura že pozna?«

»Kdor je zaprt, si ne more izbirati«, je rekel župan in udaril v hudoben smeh.

Nato je kriknil skozi vrata, naj mu podado svetiljko in plašč.

»Tedaj nista tu?«

»Kaj še!« Pomežiknil mi je. »Kdor dobro spravi, tudi najde. A pritoževati se ne moreta. Ker sedita v zaporu dva nepridiprava, jima je ječar Babet odstopil svojo sobo.«

Na trgu je bila črna tema, zakaj tistih nekaj svetilnikov, ki so stali na njem, je bilo že davno utrujenih; bržkone jih je bil veter upihnil. Brez svoje leščerbe ne bi bila prišla nikamor. Niti nisem mogel razločiti obrisov streh, niti se nisem zavedal, kam in kako daleč me vodi. A tedajci se je gospod Flandre usavil in posvetil s svetiljko po steni od gladkega kamna, iz katere so naju neprijazno gledala globoko vdelana, nizka in z železjem okovana vrata. Sredi teh vrat je bilo ogromno trkalo in nad njim linica.

»Kdor dobro zapre, tudi najde!« se je zlovešče zasmejal župan. Namesto da bi bil vzdgnil trkalo, je s palico udaril po rešetki linice.

Odgovora ni bilo treba dolgo čakati. Nekdo je za trenotek pogledal skozi rešetko; nato so se vrata odprla. Župan je krenil naprej in stopila sva iz močne teme v dušeče, zatohlo ozračje, kjer je dišalo po čebuli, slabem tobaku in drugih takih stvareh. Ječar je molče zapahnil vrata za nama, vzel županu svetiljko iz roke in naju odvedel po temačnem, nizkem hodniku, ki je bil jedva dovolj širok za enega človeka. Ustavil se je pred prvimi vrati na levi strani hodnika in jih odprl.

Gospod Flandre je prvi stopil v sobo; njegova široka pleča so mi za trenutek zaprla razgled. Iz druge sobe, dalje tam ob hodniku, se je razlegal pripevek kvantarske pesmi in z dvorišča se je slišalo lajanje psa, ki je divje trzal za verigo. Opazil sem, da je bil na hodniku ves moker in krastav od nesnage. Toda glas, ki se je odzval pozdravu gospoda Flandra, me je tolikanj presenetil, da sem obstal kakor prikovan.

Bil je glas gospe de Saint-Alais!

Nehote sem v duhu zahvalil Boga za prismojeno misel, ki mi je bila obšla med večerjo. Tako sem bil vsaj malce pripravljen, zakaj za dolgo premišljevanje mi ni ostalo časa. Na srečo sta polnila sobo tobakov dim in sopara perila, ki se je sušilo pri ognjišču; okoristil sem se s kašljem, ki me je posilil, in sem se po vstopu gospoda Flandra še nekoliko pomudil na pragu. Nato sem vstopil tudi jaz.

Mimo župana je bila v sobi še četvorica ljudi; toda za moškega in žensko, ki sta sedela za mizo in igrala z umazanimi kvartami, se nisem zmenil. Videl sem le markizo in njeno hčer. Sedeli sta na dveh stolcih onkraj ognjišča; deklica se je s priprtimi očmi in trudnim obrazom naslanjala na steno; mati se je držala ravno in s prezirljivim nasmeškom gledala županu naproti. Ne ječa ne opasnost ne podla okolica tega brloga ji niso bile uklonile ošabega duha; toda ko so se njene oči odvrnile od žuana, so se srečale z mojimi; pridušen vzkrik se ji je izvil, planila je na noge in obstala pred menoj kakor akamenela.

V prvem trenotku je bilo videti, kakor da sama sebi ne verjame. Zato pa nekdo drugi ni dvomil. Ob vzkriku svoje matere je bila gospodična Deniza z grozo planila krivšku in se spogledala z njo. Nato se je zrušila na svojo klopico in zaihtela.

»Oho!« je dejal župan. »Kaj pa je?«

»Bojim se, da je to pomota,« sem odvrnil z bolestnim glasom, a vendar pripravljen, da zavrnem vsak udarec.

To rekši sem se s ceremonijalnim, nalašč prav hladnim in neprisiljenim poklonom obrnil k markizi:

»Čestitam si, madame, da me je srečno naključje privelo v to mesto.«

Markiza, ki še ni bila premagala prve zmedenosti, se je naslonila na zid in zajecljala nekaj v odgovor.

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je poslati na Oglasni oddelek Jutra, Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi

Vse pristojbine je vpošlati obenem s naročilom, sicer se oglasi ne probijo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11842.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5·—. Pristojbina za šifro Din 5·—

Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1·—. — Najmanjši znesek Din 10·—. Pristojbina za šifro Din 5·—

Službe dobe

Žagovodja
pristojnega v Italiji. Išče parna žaga Žnideršič — Bisterza, Carnaro, Italija. 23590

Učenko
sprejmem za štepanje gorenjih delov. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 23409

Učenca
zdravega in krepkega, s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, sprejme v trgovino z mešan blagom Anton Vodenik, Petrovče pri Celju. 23496

Dama
srednjih let, vajena gostilne, z nekaj premoženja, ki hoče biti samostojna gospodinja pri starejšem gostilničarju in hišnem posestniku, v večjem mestu Slovenije, naj pošlje svoj naslov s sliko na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Boljša bodočnost» do 25. t. m. 23540

Brivski pomočnik
pogojno dober onduler dobi takoj službo proti mesečni plači 1500 Din. — M. Godnov, Kranjska gora. 23543

Zobotehnik
perfekten in samostojen v vseh poslih, dobi takoj mesto. Ponudbe s spričevali na naslov: Dr. Kajganović, Brod na Savi. 23549

Učenko
sprejme dobra pletilja. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Pridna učenka». 23578

Vajenca
17—18 let starega sprejme parna pekarna Ježeršek v Vodmatu. 23584

Mesar. pomočnika
vešča vseh mesarskih in deloma prekajevalskih del, takoj sprejmem. Pogoj je vestnost in poštenost. — Obenem sprejmem tudi
vajenca
iz dobre hiše. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 23567

Zobotehniškega praktikanta
s 4 razr. srednje šole ali z dovršeno meščansko šolo sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 23594

Učenko
za strojno pletenje sprejmem pod ugodnimi pogoji. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23605

Prodajalko
dobro zvežbano v galanterijski stroki, sprejme tvrdka F. M. Schmitt — Pred škofijo 2. 23596

Učenca
z dovršenimi 3 razr. gimnazije ali realke sprejme veledrogerija «Salus» d. d. v Ljubljani. Sinovi železničarjev imajo prednost. 23595

Kontoristinjo
s takojšnjim nastopom — sprejmem. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Pridna». 23602

Trgovskega vajenca
z dobrim šolskim spričevalom in potrebno šolsko izobrazbo, sprejmem z vso oskrbo v hiši. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 23616

Prodajalko
dobro izvežbano v trgovini z mešanim blagom, kakor tudi perfektno v železnini, sprejmem takoj. Vešča rezanja šip ima prednost. Lastnoročno pisane ponudbe s prepisi spričeval na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Agilna 30». 23629

Deklico
za vsa dela, sprejmem v trgovino. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 23615

Uradnico
prvovrstno moč sprejme industrijsko podjetje v Ljubljani. Zmožna mora biti poleg slovenščine perfektno nemščine in srbohrvaščine, slov. in nemške stenografije ter strojepisja. Lastnoročno pisane ponudbe je poslati pod značko «Industrija» na oglasni oddelek «Jutra». 23010

Čevljar, pomočnik
za šivano delo, dobi službo. Vprašanja na naslov: Lenard Ferlon, Rečica v Sav. dolini (pri Celju). 23612

Zaslužek

Boljša šivilja
se priporoča za delo oblek in perila. Cena nizka. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 23590

Perica
gre prat in likat na dom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23604

Pouk

Dobre inštruktorje
za vse srednješolske predmete nudi «Društvo slušateljev filozofske fakultete», Ljubljana, Univerza. 23583

Službe išče

Kontoristinja
dobro izurjena, z večletno prakso, išče mesta. Gre tudi izven Ljubljane. Nastopi lahko takoj. Ponudbe pod «Samostojna 21» na oglasni oddelek «Jutra». 23483

Lahko službo
kakršnokoli iščem. Znam angleško, italijansko, nemško in deloma špansko ter strojepisje — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Perfekten». 23548

Železninar
želi premeniti službo. Gre tudi na deželo. Dosedaj uslužben samo pri večjih tvrdkah, kot detajlist, skladiščnik, prevzame tudi mesto potnika. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Agilen» 23568

Iščem službo
k 1—2 otrokoma, najraje v Mariboru. Nastopim takoj. Znam tudi šivati. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Poštena 222» 23572

Dekle
zmožno vseh del, išče službo pri privatni stranki — najraje na deželi. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 23597

Motorna vozila

Motorno kolo
znamke Omega, 500 cm, v brezhibnem stanju, z električno razsvetljavo, ugodno proda J. Isek, Fala pri Mariboru. 23288

Motorno kolo
znamke «Peugeot», 350 m³, popolnoma v dobrem stanju, novo pred 6 meseci, proda Štefan Lamut, Vransko pri Celju. 23553

Motorno kolo
dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Motorno kolo». 23115

«F. N.» motor
350 cm³, en mesec vožen, radi bolezni prodam. Informacije pri tvrdki J. Kenda, Ljubljana, Mestni trg. 23585

Ford (tip 1926)
petsedežen, odprt, malo vožen in v popolnoma dobrem stanju poceni naprodaj. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Ford 1926». 23611

A. J. S.
350 cm³, skoro novo, proda za 13.500 Din Nardin in drug, Poljanska cesta 31. 23617

Prodam

Terovega olja
za impregniranje lesa prodam več sto kilogramov po Din 3 kg. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 23460

Pečnice
za dve peči in železje za štedilnik prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23606

Hrastovo klado
lepo, novo, za kovača, 200 kg težko, radi preselitve takoj proda za 250 Din Franc Lončar, elektrarna, Moste. 23599

Kolesa

Moško kolo
dobro ohranjeno, najboljše nemške znamke, naprodaj za 800 Din pri vratarju na Poljanskem nasipu št. 40. 23533

Kolo
dobro ohranjeno kupim. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23608

Damska kolesa
po izvanredno nizkih cenah nudi Oton Zemelrock, Marijin trg 8. 23625

Vozovi

Ročni voziček
(cizo) po ugodni ceni prodam na Gallusovem nabrežju 15. 23203

Dragocenosti

Srebrne krone
zlatnike in različno zlato kupuje F. Čuden, Prešernova ulica 1. 209

Oblačila

Pozor, motociklisti in avtomobilisti!
Sportna oblačila vseh vrst, kakor nepremočljive jopiče (bajaco), avto-čepice itd. dobite v najboljši kvaliteti in najceneje le pri tvrdki Davorin Bizjak, Ljubljana, Stari trg št. 8. Članom motoklubov znaten popust. 23607

Kupim

Rabljeno vrtno cev
za vodovod, 30 m dolgo, kupim. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Vrtna cev». 23589

Jamskih tračnic
rabljenih, 400 m tekočih, 65/70, kupimo. Ponudbe na naslov: Črna-Kaolin d. d., Ljubljana, Wolfova ul. 8. 23579

Kapital

Družabni delež
prodam radi odpotovanja. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «20.000 patentirano». 23510

Stavbno gradivo

Stavbni materijal
rabi majhna tiskarna za zidanje. Kdor da istega na delni ali v celotni protiračun za tiskovine, naj pošlje ponudbo pod šifro «Zidanje» na oglasni oddelek «Jutra». 23484

Posest

Hišo na Vrhniki
enonadstropno, poleg sodišča, pripravno za trgovino ali obrt, prodam. Več pri lastnici v glavni tobačni zalogi na Vrhniki št. 25 23513

Oklic
Hiša v Ljubljani, Cerkvena ulica 5 in k tej hiši pripadajoča zemljišča se bodo prodajala kosoma na prostovoljni dražbi, katera se bo vršila v petek, dne 20. julija t. l. ob 10. uri dopoldne v pisarni notarja Hudovernika v Ljubljani. Vsak zdražitelj mora pred dražbo položiti kot vadij 10 % vklicne cene. Natančneje se poizve v pisarni tega notarja. 23530

Enodružinsko vilo
s 8 sobami, kabinetom, kuhinjo in pritiklinami, z lepim vrtom in elektriko, na periferiji Ljubljane prodam Posredovalci izključeni. — Vselitev mogoča začetkom novembra. — Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 23580

Lepo vilo
z velikim in lepo ograjenim vrtom, velikim gospodarskim poslopjem ter lepimi skladišči, pripravno posebno za veletrgovino, proda Martin Jančigaj, Ljubljana — Zg. Šiška. 23574

Novo hišo
z vrtom za zelenjavo in nekaj zemlje, blizu postaje proda Potočnik, Račje 135 23564

Žago, mlin in hišo
na stalni in močni vodi, v lepem gozdnatem kraju prodam za 72.000 Din. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 23577

Vilo ali hišo kupim na Bledu
Ponudbe na poštni predal št. 283, Ljubljana. 23627

Ali ste že pridobili vsaj enega novega naročnika za „Jutro"?

Gostilniško posestvo
20 oralov, na Štajerskem, z več stavbami, gostilno in trgovino, na prometnem križišču, polje, gozd in vinograd, naprodaj za Din 250.000. — «Posredovalec», Sv. Petra cesta štev. 18. 23603

Gostilno, trgovino
in 16 oralov posestva, z vinogradom, v prometnem kraju, vse v najboljšem stanju, z vsem inventarjem takoj poceni prodam. Naslov pri podružnici Jutra v Celju. 23619

Parcelo
na Kodeljevem takoj prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23601

V najem

Trgovino
železnine in špecerije dam v najem. Potreben kapital 80.000 Din. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Trgovina železnine». 23494-a

Tvorniške prostore
ali večjo delavnico, 90 m² površine in 20 m² **skladišča**
s stalno vodno močjo od 25 HP oddam s 1. septembrom 1928. Pojasnila daje Zaloker, Krakovski nasip št. 26. 23320

Natakarica
z osebno pravico, prevzame gostilno ali točilnico na račun, oziroma v najem, v prometnem kraju. Dopise na podružnico «Jutra» v Celju pod značko «Osebna pravica» 23618

Lokali

Lep, prostoren lokal
z inventarjem in poleg tudi **stanovanje**
oddam v najem na glavni cesti v Vodmatu štev. 17. 23586

Razpošiljalno trgovino
dobro idočo, radi bolezni poceni prodam. Delo prijetno, rešija majhna. — Martin Jančigaj, Ljubljana 7. 23574

Stanovanja

Stanovanje
3 parketiranih sob, sobe za služkinjo in pritiklin, z elektriko in vodovodom oddam za avgust ali september v Koleziji, Gerbičeva ulica 19. 23569

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin iščem za takoj ali kesneje, proti posojilu. Ponudbe na poštni predal 283, Ljubljana 23626

Sobe

Opremljeno sobo
svetlo, na željo z uporabo klavirja oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23622

Sobo s štedilnikom
takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 23591

Opremljeno sobo
elegantno, z 1 ali 2 posteljama išče samostojen distingviran gospod. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Prost vhod». 23423

Opremljeno sobo
s souporabo kuhinje, v bližini glavnega kolodvora oddam 2 osebama. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23584

2 sobi
v I. nadstr., s postrežbo oddam s 1. avgustom za 250 Din. Pojasnila v trgovini Matej Orehek, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26. 23588

Sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam takoj ali z avgustom v Merosodni ulici 1. 23582

Lepo sobo
oddam v Ulici Stare Pravde št. 5/I. 23593

Sostanovalko
sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 23598

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom oddam 2 gospodoma ali zakonskemu paru v Florijanski ulici št. 16. 23614

Opremljeno sobo
lepo in solnčno, parketirano, separirano in z elektr. razsvetljavo oddam gospodu Pod Rožnikom. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 23630

Lepo, prazno sobo
v sredini mesta oddam boljši osebi. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 23623

Dijaška stanovanja

Dijaka
pevo ali drugošolca, iz odlične družine, sprejmem na stanovanje in hrano. Vrt, klavir. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23526

Letovišče

Brezalkoholna restavracija
Rateče-Planica, se priporoča letoviščarjem. 23600

Dopisi

Kateri gospod
bi skrbel za preprosto ločenko z dvema otrokoma? Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Ločenka» 22828

Gospodična
želi korespondirati z višjim uradnikom, resnim in inteligentnim, srednje starosti. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Pridolin Mirodolski». 23334

Inteligentna gdč.
želi znanja z višjim uradnikom. Vdovci niso izključeni. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Resnost». Anonimno v koš 23143

«Bodočnost»
5. t. m. dvignil pismo — prepozno. Isti kraj od 18. t. m. vsak drugi dan. 23570

Gdč. Anica!
Dopis sprejel. Zadržan. — Prosim prihodnji sestanek. A. K. 23628

Ženitve

Privatna uradnica
in hišna posestnica v Ljubljani, se želi poročiti z drž. ali priv. uradnikom, v starosti od 40—50 let. Cenjene dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Kranjica». 23289

Ločenec
išče tovarišico resnega stanu. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Ljubezen». 23571

V svrho ženitve
z gospodično, v starosti do 32 let, se želi spoznati gospod v državni službi. — Ponudbe s sliko na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Rožmarin». 23620

Glasba

Instrumente
za kompl. tamburaški zbor, dobro ohranjene, poceni proda Sokolsko društvo Žiri. 23621

Živali

Pse volčje pasme
čistokrvne, 7 tednov stare, prodam. Poizve se v Slomškovi ulici 19. 23581

Izgubljeno

Ancre ura
izgubljena v Ratečah — najdena. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 23609

Obrt

Slike za legitimacije
izvršuje najhitreje fotograf Hugon Hibšer, Ljubljana Valvazorjev trg. 92

Z našo umetno moštovo esenco »Mostin«
si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 20. po pošti 35.— Din. — Dobi se samo v drogeriji A. Kanc, Ljubljana, in drogeriji Wolfram nasled. M. Kanc, Maribor, Gosposka ulica 33. 731 a

DRVOREZ CINKOGRAFIJA LASER ESKENASY SUBOTICA

Živo cvetje je prirastlo človeški duši. Ni dovolj, da jih zalivate, tudi gojiti jih je treba. Ako ljubite cvetlice in se hočete veseliti njih napredka, gojite jih s Kanipos, cvetlice branečo soljo in vporabite priključeno navodilo. — Ovojček stane 12.50 in 42 Din. — Brez vsake škode za rejo perutnine se uporablja že 40 let Koko prašek za živino. Če pridenete redni piči le najmanjšo količino, se pozna velik vpliv istega. Žival postane mesnata za peko in pogosto nese jajca. Najsigurnejše zdravilo proti živalskim boleznim. Univerzalni vtis deluje kot blagoslov perutnini na dvorišču. Ovitek od 10—40 Din in 115 Din.

Prodaja se v lekarnah, drogerijah, trgovinah s cvetličami in semeni. Proti predplačilu razpošiljamo franko. Po povzetju ne pošljemo. Z. Šumaher, kem. farmacijski laboratorij, Crvenka (SHS).

Izjava.

Podpisani smatram za svojo dolžnost izraziti javno zahvalo zavarovalnici Royal Exange Assurance (angleški zavarovalnici v Ljubljani), ki mi je tekom 3 ur po prijavi požara avtomobila izplačala polno zavarovalnino.

Brezprimerna točnost in hitrost poslovanja tega velepodjetja, ki sem jo imel priliko sam opazovati, mi iz lastnega nagiba narekuje toplo priporočilo imenovane zavarovalnice vsakomur.

Franc Bulc, Mirna.

8·16

Z „Renolom"
more vsakdo doma kemično čistiti moško, žensko in otroško garderobo, vse vrste tkanin, filc, klobuke, pokrivala, preproge itd.
Brez pranja z enostavnim krtačenjem.
»RENOL« ne škodi tkanini, a naredi stare stvari kot nove. Prvi poskus Vas bo o tem prepričal.
Cena škatlji Din 10.

„Vulcancit"
največja senzacija za vsakega biciklista in motorista!
Reparira samostojno manjše poškodbe gume po žebljih itd. Prihrani čas in denar, trpljenje in jezo.
Mali izdatek — Velika prednost!
Cena škatlji Din 10.

„Arosit"
odstranjuje iz perila madeže rje v par sekundah.
Brez klora! — Brez ščavne soli!
Garantirano neškodljiva. 1 škatljica zadostuje za 100 madežev.
Cena škatljici 8 Din.

8519

Preprodajalci velik rabat.
Dobi se v vseh boljših trgovinah ali pa naročite pri zastopniku The Novelty Comp., Zagreb, B-c. 17. Razpošilja po pošti franko, če se pošlje denar vnaprej.

V najhujši vročini
je najboljša in najbolj zdrava pijača
ohlajeni
Radenski
zdravilni vrelec
Dobi se ga v vseh boljših trgovinah, restavracijah in gostilnah.

161

Skok, Cmok in Jokica

Izvirna pravljica s slikami za deco.

Sokata tetka Metka.

39.

Jokica se je najdalje obotavljala v bližini hišice; žalostno se je ozirala nanjo in si z velikim rdečim robcem brisala solze. Še nikoli ni bila sama z doma, zato jo je obhajal neznanski strah. Če bi bila pa vedela kaj vse jo čaka, bi se bila bala še stokrat bolj. Naposled je žalostno vzdihnila in z negotovimi koraki krenila v gozd.

Urejuje Davorin Kavčič. Izdaja za konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.